DEMOSTHENIS ORATIONES

PRO MEGALOPOLITIS

ET

PRO RHODIORUM LIBERTATE.

ILLUSTRAVIT

CAROLUS AUGUSTUS RUEDIGER.

ACCEDIT VARIETAS LECTIONIS E COD. DRESD. ET UTRAQUE ALD. ENOTATA.

LIPSIAE,
PROSTAT APUD A. EDELMANNUM
BIBLIOPOLAM UNIVERSITATIS.
MDCCCLXV.

PRAEFATIO.

In orationibus Demosthenis de re publica eas, quas pro Megalopolitis et pro Rhodiorum libertate et hoc quidem ordine habuit, quem etiam codex Dresd. servat, accurata lectione acrique studio dignissimas esse, quivis concedet qui eas legerit*). Ad quam rem quum editione opus esse videatur**), quae viam muniat, rem ita institui, ut fere eandem rationem, quam in ed. III. Philipp. Vol. I. (Lips. 1848), sequerer, nisi quod in adnotatione critica et exegetica brevior fui. Parui codici praestantissimo Σ, cujus pauca vitia me non latent, et varietatem lectionum, quas Imm. Bekkerus (1854), G. Dindorfius (1855), Voemelius (1857) et Turicenses (1843) recepere, apposui. Quibus in locis id non factum est, in iis consentio cum his editoribus, qui omnes auctoritatem illius codicis plus minusve tenuerunt. Qui quum sibi non constet in *ἐκεῖνος* et *κεῖνος*, in *ἐθέλειν* et *θέλειν* post monophthongos, mediam cum G. Dindorfio (ed. min. I. p. IV.)

*) A. G. Becker (Dem. als Redner u. Staatsm.) p. 256 haec: diese beiden Reden sind zwei der trefflichsten in den Werken des Redners, et p. 263: mögen sie den Sinn für Wahrheit, der sich so deutlich in ihnen ausspricht, auch in dem Jünglinge beleben!

**) Imprimis laudandus est J. Th. Voemelius, qui in editionem „Demosthenis Contiones. Hal. 1857" utramque nostram orationem p. 813—865 recepit et illam Prolegomenis Gramm. et Crit. vere ornavit. Zeits. f. Gymnasw. Vol. XII p. 500 sqq. Matthiae Megalopolitanam, acute illustratam, inseruit libro: Griechisches Lesebuch (1835) p. 209—226.

inii viam coronidem adhibens, quam Voemelius meus omisit*). Idem ille liber quum plerumque *οἶμαι*, non *οἴομαι* praebeat, formam bisyllabam praetuli, pressi autem ejus vestigia in *ἑαυτῶν* et *αὑτῶν*, *ἐὰν* et *ἂν* cum Dindorfio ed. min. 2. p. XVI et XVIII, porro in defendenda lectione Megalop. § 7 *ἀντιπαραταξαμένους* contra omnes editores. Ibidem § 11 habet Σ *νῦν ἐπ' αὐτοὺς ἐχθρούς*, equidem cum vulg. et edd. scripsi *ἐπ' αὐτὸν* sc. *Ὠρωπόν*. At quoniam, quod sero intellexi, Bodlejanus confirmat Parisinum, pluralis praeferendus videtur, sc. incolae Oropi. Lectiones autem pr. Σ notatas etiamnum repudiandas censeo. In addenda litt. parag. N et in apostrophi usu libros cum Bekkero sequutus sum memor verborum Voemelii p. 3: „fortasse veteres omnino scribebant litteras, quas pronuntiando omittere solebant." Idem Vir Doctissimus nuper in ed. Dem. de Cor. et F. Leg. p. XXII seqq. exempla plenae scriptionis in Σ prodidit.

Codicis Dresdensis et passim Bodlejani varietatem, ac discrepantiam utriusque Aldinae in eorum usum addidi, qui talia curant.

Rerum iamiam, quae vel ante Demosthenem vel ipsius aetate gestae sunt, quum saepe mentionem faciat, eas ex ipsis fontibus et in Prolegomenis et in Commentariis historicis exposui.

Oratoris denique verba eorumque structuras ad leges grammaticas a C. G. Krügero sagacissime propositas revocavi. Ex hac mea qualicunque opera lectores speratam percipiant utilitatem vehementer opto.

Dresdae prid. Kal. Octbr. MDCCCLXIV.

---

*) Prol. Gr. § 11 et 12. Ruediger Lect. Dem. Spec. I. p. 13. Benseler ad Isocrat. Areopag. p. 257 sq. De Homerico *κεῖνος* nuper disputavit Bekker, Homer. Blätter. Bonn 1863. p. 154.

Demosthenis Orationes:

1. PRO MEGALOPOLITIS (XVI):

2. PRO RHODIORUM LIBERTATE (XV):

Index graecus.

Index latinus.

PROLEGOMENA

in Demosthenis Orationem pro Megalopolitis.

Megalopolis — ἡ *Μεγάλη πόλις* — non solum 1
Arcadicarum, sed etiam Graecarum urbium recentissima Ol. 102, 2 (371) jubente Epaminonda (Pausan. VIII, 27, 1. 2), qui Pammenem cum mille Thebanis miserat, ab Arcadum convenis — Xenoph. Hellen. VI, 5, 6: *ἐπὶ τὸ συνιέναι πᾶν τὸ Ἀρκαδικόν* —, qui e triginta septem vel quadraginta vicis confluxerant, in Arcadia ad Helissum condi et a Lycomede, Tegeata, constitui coepta est [1]). In hanc rem conferendus est Diod. Sic., qui XV, 59 haec habet: *Λυκομήδης ὁ Τεγεάτης ἔπεισε τοὺς Ἀρκάδας εἰς μίαν συντέλειαν ταχθῆναι καὶ κοινὴν ἔχειν σύνοδον συνεστῶσαν ἐξ ἀνδρῶν μυρίων, καὶ τούτους ἐξουσίαν ἔχειν περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης βουλεύεσθαι.* Ex hac *συντελείᾳ* ipsa urbs, cujus circuitus quinquaginta stadia patebat, Ol. 103, 1 (368) orta et regio Megalopolitis dicta est; nam idem scriptor ibid. c. 72 fin. dicit: *οἱ Ἀρκάδες φοβηθέντες τὰς τῶν Λακεδαμονίων εἰςβολὰς ἔκτισαν ἐπί τινος ἐπικαίρου τόπου τὴν Μεγάλην πόλιν, συῤῥίψαντες εἰς αὐτὴν κώμας τετταράκοντα τῶν Μαιναλίων καὶ Παῤῥασίων* [2]).

1) Wachsmuth Hell. Alterthumsk. I p. 725. E. Curtius der Peloponnesos (Goth. 1851) I p. 177.

2) Curtius l. l. p. 282: „Megalopolis beherrschte die in der Niederung sich kreuzenden Strassen, es gab den kampflustigen Bürgern Gelegenheit zu Streifereien auf lak. Gebiet u. war für grössere Unternehmungen gegen Sparta ein auserwählter

Diodorus autem vocat locum opportunum reique agendae idoneum: ita enim situs erat, ut incolae impetus et maleficia Lacedaemoniorum propulsare possent, id quod confirmat Schol. apud Dindf. Vol. V p. 246: *ὥςε ὁρμητήριον εἶναι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων*. Illi autem *μύριοι*, quorum etiam Demosth. XIX, 11 et 198 mentionem fecit, erant concilium Arcadicum, a quibus respublica pendebat[3]).

2 Hanc urbem, specie oblongam, cujus aedificia et templa praeeunte Pausania VIII, 27. 31—34 cum Rossio accurate descripsit E. Curtius[4]), Spartanis, Peloponnesi imperium sibi vindicantibus, molestissimam fuisse, facile est ad intelligendum. Etenim rex horum Archidamus III (361—338) nihil prius habuit quam ut patriae clade Mantinica adflictissimae decus et opes restitueret. Jam Thebanis bello sacro implicatis Lacedaemonii freti foedere cum Atheniensibus olim facto (Diod. Sic. XV, 67, adnot. ad Liban. Argum. h. or. § 1) Messeniis Ol. 106, 2 arma intulerunt. Hi ab Atheniensibus auxilium petunt, quod illi recusant respondentes, se nullo modo in Laconum fines irrupturos esse, sin Messeniis hi vim inferant, opem laturos[5]). Lacedaemonii autem, qua erant invidia, Megalopoli imminuere Ol. 106, 4, ita ut Megalopolitae legatos Athenas opem imploratum mitterent. Venerunt eodem legati Lacedaemoniorum, ut Schol. verbis utar, *ἀξιοῦντες μᾶλλον αὐτοῖς ὡς συμμάχοις προςτίθεσθαι*, unde contra Libanium colligo, Megalopolitanos praevenisse Lacedaemoniis, qui utrum illorum iter ejusque causas cognoverint nescitur, certe

---

Waffenplatz. Die Gesammtstadt lag auf dem Boden der beiden bedeutendsten Stämme: das südliche Helissonufer gehörte den Mänaliern, das nördliche den Parrhasiern."

3) Harpocrat. s. *μύριοι*: *συνέδριον κοινὸν Ἀρκάδων ἁπάντων*. Wachsmuth H. A. I p. 282.

4) Curtius Peloponn. I p. 283—289 et 333. Ross Reisen p. 78.

5) Pausan. IV. 28, 1. Jacobs Einleit. p. 50. A. Schaefer Demosth. u. seine Zeit Lips. 1856 I p. 462.

probabile est. Jam quum Atheniensium sententiae de re proposita divisae essent, Demosthenes prodit, ut has conciliet et quid sentiat aperte dicat in oratione **pro Megalopolitis**, de cujus instituto et argumento exponam, si de rebus Megalopolitanis pauca dixero.

Oratio autem haec quo pluribus eminet virtutibus, 3
eo magis dolendum est, eam justo caruisse successu, id quod cum ex Dem. or. de Pace § 18, [6]) tum ex bello inter Lacedaemonios et Megalopolitas, quibus se Thebani adjunxerant, Ol. 107, 1 exorto colligas; Diod. Sic. XVI, 39 haec: *Λακεδαιμόνιοι πρὸς Μεγαλοπολίτας διαφερόμενοι τὴν χώραν αὐτῶν κατέδραμον Ἀρχιδάμου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος, οἱ δὲ Μεγαλοπολῖται παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι καὶ καθ᾽ ἑαυτοὺς οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι παρὰ τῶν συμμάχων μετεπέμψαντο βοήθειαν.* Hoc ipso autem tempore quum Philippi opes crescerent, Argivi, Messenii, Megalopolitae ad Macedonem se applicavere sperantes fore ut ipsos a Spartanis defenderet. In fide manserunt etiam Philippo mortuo, cui porticum (Pausan. VIII, 30, 3) dicaverant. Filius ejus Alexander, ut satis constat, cum Persis decertavit eosque ad internecionem devicit. Hac ipsa Macedonis absentia **Agis**, rex Lacedaemoniorum, abusus obsedit Ol. 112, 3 (330) Megalopolim, Aesch. III, 165: *Μεγάλη πόλις ἐπολιορκεῖτο καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐπίδοξος ἦν ἁλῶναι.* At Agidi non contigit [7]) ut eam expugnaret: immo Antipater, rebus in Thracia compositis, magno exercitu imminuit et Spartanos proelio ad Megalopolim fudit. Plut. Agis c. 3. Ages. c. 15. Diod Sic. XVII, 63. Curtius, de gestis Alex. VI, 1, 3: „haec victoria non Spartam modo sociosque ejus, sed etiam omnes, qui fortunam belli spectaverant, fregit. Hic fuit exitus belli,

---

6) Verba sunt haec: *εἰ Μεγαλοπολῖται καί τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρυκείαν ἐχθρῶς σχήσουσι κ.τ.λ.*, ad quem locum videndus Voemelius (Dem. Phil. Oratt. V Francf. 1829) p. 246.

7) A. Schaefer III p. 194.

quod repente ortum prius finitum est quam Darium Alexander apud Arbela vicit." Megalopolis jam cum maxime floruit [8]) et Alexandro aedificium, quod Pausanias (VIII, 32, 1) adhuc vidit, sacrum esse voluit. In bello autem successorum, qui *διάδοχοι* vocantur, quum Megalopolis a Cassandri partibus staret, a Polysperchonte summa vi oppugnata, at fortiter defensa est Ol. 115, 3 (318) Diod. Sic. XVIII, 69. 70, qui c. 72 in. scripsit: *μετὰ τὴν εὐημερίαν ταύτην οἱ Μεγαλοπολῖται ταῖς ψυχαῖς ἐθάῤῥησαν.* Ita factum videtur, ut Megalopolitae ad utramque Helissi ripam theatrum celebre, statuas, porticus et templa magnifica exstruerent. [9])

4 Haec urbs incolumis mansit usque ad aetatem Cleomenis III, regis Spartanorum, ita ut Plut. Cleom. c. 23 dicat: *ἡ Μεγάλη πόλις ἦν τότε καὶ καθ' ἑαυτὴν οὐδέν τι μείων οὐδ' ἀσθενεστέρα τῆς Λακεδαίμονος.* Ex eodem autem loco accepimus, illum regem magna Peloponnesi parte potitum repente Ol. 139, 2 (223) Megalopolim occupasse et diripuisse. Statuae et tabulae dejectae Spartam rapi, amplissimae aedes vastari, moenia subrui.[10]) Nimirum Aratus lacrimas profundens et adflictissimus causam ejus rei quaerenti respondit teste Plutarcho ibid. c. 25: *ἡ Μεγάλη πόλις ἀπόλωλεν ὑπὸ Κλεομένους.*

Megalopolitae jam, licet vehementer oppressi et perturbati, animum non dimiserunt, sed ad muros restituendos se applicavere. Qua in re quum dissiderent, Aratus (Polyb. V, 93) discordiam sustulit. Moenia vero instaurata non effugerunt invidiam Spartanorum, quorum tyrannus Nabis Ol. 144, 4 (204) in eam invasit. Plut. Philop. c. 13

---

8) E. Curtius I p. 283: „die Zeit, welche diesem ruhmvollen Kampfe folgte, war die Blüthe von Megalopolis."

9) Cfr. not. 4 et E. Curtii lineamenta urbis Megalop. ibid. p. 288. Wachsmuth H. A. II p. 480.

10) Plut. Philop c. 5 fin. Polyb. II, 55. Pausan. VIII, 27, 10. Manso Spart. III, 1 p. 329. Böckh Staatshaush. I p. 635.

tradit: *ὑπὸ Νάβιδος συντόνως οὕτως ἐπολεμήθησαν Μεγαπολῖται, ὥστε τοῖς μὲν τείχεσιν ἐνοικεῖν, σπείρειν δὲ τοὺς στενωποὺς περικεκομμένης τῆς χώρας καὶ τῶν πολεμίων σχεδὸν ἐν ταῖς πύλαις στρατοπεδευόντων.*

Philopoemenis [11]) vero auxilium quum Megalopolitani frustra implorassent, hoc mortuo 183 a. Ch. putandi sunt regem Syriae Antiochum, IV adiisse, nam Livius (41, 20) auctor est: „Megalopolitanis in Arcadia murum se circumdaturum urbi est pollicitus et majorem partem pecuniae dedit."

Jam Polybii (IX, 21) aetate, qui 120 a. Chr. decessit, 5
incolarum numerus non sufficiebat amplo urbis spatio. Ab hoc inde tempore Megalopolis ita labi coepit ut Strabo — 60 a. Ch. — VIII, 8 p. 388 narret, ejus nomen ludibrio venisse „*ἐρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγαλόπολις*, nam *βοσκήμασίν εἰσι νομαὶ δαψιλεῖς καὶ μάλιστα ἵπποις καὶ ὄνοις ἱπποβάταις*. Pausan. VIII, 33: *κόσμον τὸν ἅπαντα καὶ εὐδαιμονίαν τὴν ἀρχαίαν ἀφῄρηται, καὶ πολλά ἐστιν αὐτῆς ἐρείπια ἐφ' ἡμῶν.*

E. Curtius I p. 178: „Die Ebene von Megalopolis, Mantinea u. Tegea ist in neuerer Zeit wieder der Mittelpunkt eines politischen Lebens geworden, während in allen andern Theilen Arkadiens Landwirthschaft und Viehzucht die vorherrschende Beschäftigung geblieben ist."

Sed ut redeam unde discessi, Demosthenes hanc orationem haud dubie habuit, antequam Lacedaemonii bellum Megalopolitis pararent. Quod quum Ol. 107, 1 (352) factum esse

11) Huic viro eximio, Megalopolitano, qui auxilium denegans (Plut. Philop. c. 13) suorum civium invidiam sibi contraxerat, tamen ut aliae Graeciae civitates (ibid. c. 21) inque primis Tegea (Pausan. VIII, 52, 3), ita Megalopolitani monumentum exstruxerunt, de quo vid. E. Curtius I p. 287. Subtiliter de Philopoemene disputavit Drumannus (Ideen zur Gesch. des Verfalls d. griech. Staaten p. 353 sqq.). Praeter Philopoemenem Megalopolis etiam Lycortam, qui post praefuit foederi Achaico, ejusque filium Polybium, historicum, peperit.

vidimus, Dionys. Hal. ep. ad Amm. c. 1 p. 725 Reisk. recte tradit: *ἐπὶ Εὐδήμου* (Ol. 106, 4) *τοῦ μετὰ Διότιμον ἄρξαντος τὸν περὶ τῆς Μεγαπολιτῶν βοηθείας δημηγορικὸν ἔγραψεν, ὃν αὐτὸς ἀπήγγειλε.* Quare haec oratio [12]) Ol. 106, 4 (353) sub finem hujus anni aut Ol. 107 1 initio 352 habita est, in qua Dem. eximia sua usus arte et amore patriae permotus quinque adversariorum genera impugnans (§ 6—29) docet, neque Spartanos neque Thebanos justo potentiores fieri debere; ipse profitetur § 2: *ὁρῶ ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστίν.*

Argumentum.[13])

I. *Exordium:* Demosthenes et eos reprehendit oratores, qui in utramque partem dissident, et se profitetur utilissima suasurum (§ 1—3)

II. *Propositio:* neque Thebanos neque Lacedaemonios ad potentiam majorem admittendos et Athenienses in tuto collocandos esse (§ 4—5)

III. *Refutatio* est quincuplex et pertinet 1. ad eos, quibus terribile videtur, Athenienses stare pro iis, contra quos, et adversus eos, pro quibus ad Mantineam pugnaverant (§ 6—10), 2. ad eos, qui ad Oropum recipiendam Lacedaemoniorum ope Athenas carere posse negabant (§

12) Clinton Fast. Hellen. p. 141.

13) Contuli Scholiastam (ed. Wolf p. 159, Dindf. V, 246), Lucchesinium p. 213 - 216 ed. Rom. copiose disputantem, et Rankeum in Encyclop. XXIV, 103 et praeter Flatheum (Gesch. Maced. I p. 158), Winiewskium (Comment. hist. et chronol. p. 149), Brücknerum (König Philipp. p. 77), inprimis Jacobsium (Dem. Staatsr. übers. p. 42—50), A. G. Beckerum (Dem. als Redner u. Staatsm. p. 256) et A. Schaeferum (l. c. I p. 462—470) subtiliter disserentes.

11—13), 3. ad eos, qui α) Urbem inconstantiae et perfidiae accusant (§ 14—18), β) Megalopolitis diffidunt (§ 19—22), 4. ad utrosque, qui se vel Thebanos vel Lacedaemonios odisse dictitant (§ 23—26), 5. ad eos, qui columnas cum Thebanis erectas a Megalopolitis tolli volunt (§ 27—29).

IV. *Peroratio:* Megalopolitas ergo ab Atheniensibus esse servandos, nec omnino imbecilliorem potentiori objiciendum (§ 30—32).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὅτε Λακεδαιμόνιοι νικηθέντες ὑπὸ Θηβαίων ἐν Λεύκ- Reisk. 201
τροις τῆς Βοιωτίας εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, ἀποστάν-
των Ἀρκάδων καὶ προσθεμένων τοῖς Θηβαίοις, Ἀθηναῖοι
2 *σύμμαχοι Λακεδαιμονίοις γενόμενοι διέσωσαν αὐτούς. ὕϛερον*
δὲ Λακεδαιμόνιοι τῶν κινδύνων ἀπαλλαγέντες καὶ προϊόντες
εἰς δύναμιν ἐπὶ Μεγάλην πόλιν τῆς Ἀρκαδίας ἤρχοντο, καὶ

---

§ **3**, 3. *ἀναιρεθεῖσαν hanc H. Wolfii conjecturam, ab edd. nunc receptam ipse suadet Orator* §4. 25. 26. *Vulg. αἱρεθεῖσαν.*

§ 1. *Λεύκτροις*, pugna ad Leuctram Ol. 102, 2 (371) d. VI. Jul. | *ἀποϛάντ. Ἀρκ.*, defecisse Arcades narrat Diod. Sic. XV, 62: *ἐγένετο (Ἀρκάδων) μάχη καρτερά, καθ᾽ ἣν ὁ στρατηγὸς τῶν Λακεδ. ἀνῃρέθη.* Idem addit, Arcades quum sentirent Spartanorum gravitatem, Atheniensium foedus implorasse; sed ab his repudiati *Θηβαίους ἔπεισαν συμμαχίαν συνθέσθαι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων.* | *Ἀθηναῖοι σύμμαχοι*, quum Arcades aliique Peloponnesii, eodem auctore, *ἔγνωσαν πᾶσαν τὴν Λακωνικὴν πορθῆσαι*, Lacedaemonii confugerunt ad Athenienses eorumque opem tandem impetrarunt, ita ut hi Iphicratem mitterent Spartam liberatum. Xen. Hell. VI, 5, 33 sqq. Vide quos confert A. Schaeferus I p. 77 n. 1.

§ 2. *ὕϛερον*, spatium est interjectum duodeviginti annorum, quum post varios casus Lacedaemonii animum viresque reciperent et Megapolim, de qua in Prolegg. dictum est, invadere constituerent. Hanc ob rem legatos miserunt Athenas, qui ipsorum

τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν διὰ πρεσβείας κοινωνεῖν αὐτοῖς
3 τοῦ πολέμου. πεπόμφασι δὲ καὶ οἱ Μεγαπολῖται πρέσβεις Ἀθήναζε παρακαλοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ τοίνυν Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ περιορᾶν ἀναιρεθεῖσαν Μεγάλην πόλιν μηδὲ εἰς ἰσχὺν προελθόντας Λακεδαιμονίους, συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ μὴ φοβερὰν εἶναι τὴν Λακεδαίμονα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες 202
Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥςπερ γὰρ ἀφ᾽ ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες πολῖται, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύουσι, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἣν δὲ

---

§1, 4 πρεσβεύουσι Σ, *Vulgatam* πρεσβεύονται *retin. Bk. Vid. adn.*

causam agerent, id quod patet ex orat. nostra § 1 et verbis Scholiastae p. 246, 8 Dindf. quae attuli Proleg. 2. | ἤρχοντο, Thuc. VII, 57: ἐπὶ τους ἀποίκους... ἐλθεῖν. | παρακαλεῖν, Bk. Anecd. p. 296: προτρέπειν καὶ ἱκετεύειν | κοινωνεῖν c. gen. et dat. „in partes alicujus rei vocari, an einer Sache mit Jemandem Theil nehmen." Dem. XXV, 51: οὐ φιλανθρωπίας, οὐχ ὁμιλίας οὐδεμίας οὐδενὶ κοινωνεῖ.

§ 3. Legatio Megalopolitarum videtur prior venisse quam Lacedaemoniorum. Proleg. 2. | συμβουλεύει, unde hoc dicendi genus συμβουλευτικόν dictum est. | μὴ περιορ. ἀναιρ., suadet, ne Megalopolim exscindi patiantur, cfr. § 26. | εἰς ἰσχὺν προελθ. cfr. § 5. 24.

---

§ 1. συνειρηκότες dicuntur qui aliorum causam agunt | ἀμφότεροι sc. oratores, qui quasi legationem apud Athen. obeunt i. e. πρεσβεύουσι, cfr. VIII, 37: τί οὖν πρεσβεύετε i. e. cur legati venistis? Lectio vulg. πρεσβεύονται, licet Prooem. VIII p. 1423, 25 R. servata „legatos mittunt", ab hoc loco aliena est, quoniam ἀμφότεροι non ad populos pertinet. De discrimine egerunt Thom. M. p. 737. Ammon s. v. p. 118. Cfr. Poppo ad Thuc. T. VI p. 358. Funkhaenel in Jahn. Annal. XX, p. 260.

τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτιςα ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιόυντων.
2 νῦν δ᾽ ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γιγνώσκεσθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν Ἀττικῶς, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ᾽ ὁρῶ μὲν ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐςί· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν δὲ ταυτὶ βουλομένων, ἄν τι μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν καὶ ὑμεῖς μὴ περιμένητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις,
3 διαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· οὐ μὴν ἀλλ᾽ αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο παθῶ, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ᾽ ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὕςερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, δείξω, ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ᾽ ἁπάντων ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω, διδάσκειν.

---

§ 2, 6 *βουλομένων h. l. ponunt Σ et Prooem., vulg. et Bekk. post prius ταυτί — ibid. ἄν τι Σ, ἐάν τά vulg. Bekk. Dindf.*

§ 3, 5 *δείξω Σ, λέξω vulg. Bekk. Dindf.*

| **κοινῶς**, non discedentes in hanc vel illam partem. Opponitur jam *φιλονεικία*, quae est eorum, qui pro re sua contendunt.

§ 2. **εἴ τις ἀφέλοι** sequ. *ἄν* cum inf. vid. Krüger Gr. 54, 12, 6. G. Curtius Gr. Gram. (Prag 1863), § 575. | **χαλεπὸν τὰ βέλτιςα λέγειν**, est enim molestissimum in tales adversarios incidere. Ne desideres ante *τά* articulum *τό*, quem Prooem. habent, vid. Schaef. Mel. cr. p. 81. Krüger 50, 6, 4. | **συνεξηπατημένων**, una i. e. universi per oratores decepti estis. Recurrit h. voc. XXV, 159. 160. | **μεταξύ** quod cum neutrius factionis sententia convenit cfr. § 32. | **περιμέν. μαθεῖν**, cfr. XXI, 219. XXV, 95. Krüger. 55, 3, 20. Alias interponitur *ἕως*, *μέχρι* etc. | **διαβεβλήσεται** adfert Thom. M. s. *διαβάλλειν* p. 104, 5 Rietsch.

§ 3. **ἂν ἄρα** . si quidem, rebus ita comparatis; vid. § 18. G. Curtius § 637. Krüg. 69, 8. Klotz Devar. II p. 178. **προέσθαι τισὶν** objicere quibusdam vos decipiendos | **ἂν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ**, si vobis placuerit me audire. Extremam notionem addit Dem.

4 *Οὐκοῦν οὐδ᾽ ἂν εἷς ἀντείποι, ὡς οὐ συμφέρει τῇ πόλει καὶ Λακεδαιμονίους ἀσθενεῖς εἶναι καὶ Θηβαίους* 203 *τουτουσί. ἔστι τοίνυν ἔν τινι τοιούτῳ καιρῷ τὰ πράγματα νῦν, εἴ τι δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ᾽ ὑμῖν λόγοις τεκμήρασθαι, ὥςτε Θηβαίους μὲν Ὀρχομενοῦ καὶ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν οἰκισθεισῶν ἀσθενεῖς γενέσθαι, Λακεδαιμονίους δ᾽, εἰ ποιήσονται τὴν Ἀρκαδίαν ὑφ᾽ ἑαυτοῖς καὶ Μεγάλην πόλιν ἀναιρήσουσιν, πάλιν ἰσχυροὺς*
5 *γενήσεσθαι. σκεπτέον τοίνυν μὴ πρότερον τούςδε γενέσθαι φοβεροὺς καὶ μεγάλους ἐάσωμεν ἢ ᾽κεῖνοι μικροὶ*

---

§. 5. 2 *ἢ ᾽κεῖνοι dedi cum Dindf. secundum Lectt. Dem.* 1. *p.* 13. *Tur. et Bekk. ἐκεῖνοι, Voem. κεῖνοι, cujus vid. Prol. Gr.* § 11 p. 10.

XVIII, 11: *ἂν βουλομένοις ἀκούειν ᾖ τουτοισί*, nisi *ἀκούειν*, quod a multis libris abest, e Pseudodem. X, 46 huc devenit. Plat. Cratyl. 384 A: *εἴ σοι βουλομένῳ ἐστίν*. Sophist. 39: *ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν ᾖ*.

§ 4. *Οὐδ᾽ ἂν εἷς ἀντείποι ὡς οὐ συμφέρει* vid. ad § 14 et Isocr. VI, 48: *οὐδεὶς ἂν τολμήσειεν ἀντειπεῖν, ὡς οὐ τὴν ἐμπειρίαν ἔχομεν* | *ἀσθενεῖς*, idem sentit Dem. XXIII, 102: *ἴσθ᾽ ὅτι συμφέρει τῇ πόλει μήτε Θηβαίους μήτε Λακεδαιμονίους ἰσχύειν* | *τουτουσί*, Schaéf. refert ad viciniam, malim ad hebes ingenium, *σκαιότητα τρόπων* VI, 9 | *ἔν τινι* in hoc fere statu | *τεκμήρασθαι* cum dat. est, „ex aliqua re colligere“ XXXIV, 48: *τοῖς ἐξ ἀρχῆς ῥηθεῖσι τεκμαίρεσθαι*, cfr. Xen. Anab. IV, 2, 4. De particulae *ὥςτε* usu vid. Krüg. § 65, 3, Klotz Devar. II p. 772 et de concursu infinitivorum *γενέσθαι* et *γενήσεσθαι*, quorum ille rem certam, hic minus certam significat, Rehdantz. ad Dem. XII, 5 et Voem. Prol. § 98. Neutrum horum esse expellendum, quod quidam voluere, docet § 5. *γενόμενοι* et *γενέσθαι*. | De Orchomeno, Thespiis et Plataeis cfr. com. hist. ad h. l. | *ἰσχυρούς* „docet D., Lacedaemonem omnino convalituram, sibi si posset Arcades adjungere, qui primas post Lacedaemonem in Peloponneso obtinebant.“ Lucches.

§ 5. *σκεπτέον*, videndum est, ne opes Laced. prius augeantur quam Thebanorum vires frangantur; nam illi Megalopoli potiti ad magnam evehentur potentiam, quam Thebani tardius nan-

γενήσονται, καὶ λάθωσιν πλείονι μείζους οἱ Λακεδαιμόνιοι γενόμενοι ἢ ὅσῳ τοὺς Θηβαίους ἐλάττους συμφέρει γενέσθαι. οὐ γὰρ ἐκεῖνο γ᾽ εἴποιμεν, ὡς ἀνταλλάξασθαι βουλοίμεθα ἀντιπάλους Λακεδαιμονίους ἀντὶ Θηβαίων, οὐδὲ τοῦτ᾽ ἔσθ᾽ ὃ σπουδάζομεν, ἀλλ᾽ ὅπως μηδέτεροι δυνήσονται μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν. οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς μετὰ πλείστης ἀδείας εἴημεν.

6 „Ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μὲν οὕτως δεῖν ἔχειν φήσομεν, δεινὸν δ᾽ εἰ, πρὸς οὓς παρετταττόμεθα ἐν Μαντινείᾳ, τούτους συμμάχους αἱρησόμεθα, εἶτα βοηθήσομεν τούτοις ἐναντία ἐκείνοις, μεθ᾽ ὧν τότ᾽ ἐκινδυνεύομεν." καί μοι ταῦτα δοκεῖ, προσδεῖσθαι δ᾽ ἔτι τοῦ τὰ δίκαια ποιεῖν

---

§ 6, 1 *οὕτως Σ, Voem., cujus vid. Proleg. Gr.* § 25, *et quod dixi ad Dem.* I § 15 *ed.* 3.; *reliqui editt. οὕτω. Jam quum in Dem. multo rarius sit οὕτως ante consonam quam οὕτω, malim οὕτως ἔχειν δεῖν* —, 4. *ἐκείνοις vulg. Σ. Voem. Tur., ἐκείνων Bekk. Dindf. — ibid. καί μοι vulg. Σ, Prooem.* 25. *Reliqui editt. κἀμοί, inter quos vid. Dindf. Praef. p.* XIV *et Voem. Proleg.* § 15.

ciscentur, si istae urbes restituantur (*οἰκισθεισῶν*), id quod nondum factum fuisse ex h. or. § 25 apparet | *πλείονι* (multo) respondet *ὅσῳ*; Plenior forma *πλείων* potior in Demosthene, IV, 42. IX, 3. 55. XIV, 9. Benseler ad Isocr. Areop. p. 241. | *μετὰ π. ἀδείας* i. q. *ἐπ᾽ ἀδείᾳ* VIII, 13. IX, 3. Fritzsche Qu. Luc. p. 138.

§ 6. *ἀλλὰ* etc. Demosthenes impugnat primum genus adversariorum, qui terribile esse judicabant, Spartanis olim sociis arma inferre. | *Μαντινείᾳ*, in proelio Mantin., quod d. III. Jul. 362 (Ol. 104, 3) factum est, Thebani, Euboeenses, Thessali, Messenii, Argivi, Megalopolitani pugnabant contra Spartanos, Athenienses, Achaeos, Eleenses. Diod. Sic. XV, 84 sq. Xen. Hell. VII, 5, 21-25. Manso Spart. III, 1, 193. A. Schaefer III, Beil. 1 | *τούτοις* pertinet ad Megalopolitas, *ἐκείνοις* ad Lacedaemonios; de hoc dativo vid. G. Curtius § 436 b. Krüger. § 48, 13, 4. | *προσδεῖσθαι* (sc. *δοκεῖ*) secum habet utrumque genitivum *τοῦ ποιεῖν* et *ἐθελόντων*, nam utraque structura in unam coaluit, ut II, 4: *τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν*, Rehdantzius recte mecum *τούτων* servavit.

7 ἐθελόντων τῶν ἑτέρων. εἰ μὲν τοίνυν ἐθελήσουσιν εἰρήνην ἅπαντες ἄγειν, οὐ βοηθήσομεν τοῖς Μεγαλοπολίταις· οὐδὲν γὰρ δεήσει· ὥστ' οὐδ' ὁτιοῦν ὑπεναντίον ἡμῖν ἔσται πρὸς τοὺς ἀντιπαραταξαμένους, σύμμαχοι δ' ἡμῖν οἱ μὲν ὑπάρχουσιν, ὥς φασιν, οἱ δὲ προσγενήσονται νυνί.
8 καὶ τί ἂν ἄλλο βουλοίμεθα; ἐὰν δ' ἀδικῶσι καὶ πολεμεῖν οἴωνται δεῖν, εἰ μὲν ὑπὲρ τούτου μόνον βουλευτέον, εἰ χρὴ Μεγάλην πόλιν ἡμᾶς προέσθαι Λακεδαιμονίοις 204
ἢ μή, δίκαιον μὲν οὔ, συγχωρῶ δ' ἔγωγ' ἐᾶσαι καὶ μηδὲν ἐναντιωθῆναι τοῖς γε τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι κινδύνων· εἰ δ' ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι, ταύτην ἂν ἕλωσιν, ἴασιν ἐπὶ Μεσσήνην, φρασάτω τίς ἐμοι τῶν νῦν χαλεπῶν τοῖς Μεγαλοπολίταις, τί τόθ' ἡμῖν συμβουλεύσει ποιεῖν.
9 ἀλλ' οὐδεὶς ἐρεῖ. καὶ μὴν πάντες ἐπίστασθε, ὡς, παραινούντων τούτων καὶ μή, βοηθητέον καὶ διὰ τοὺς

---

§ 7, 4. *ἀντιπαραταξαμένους* Σ *et Tur. Reliqui edd. συμπαραταξαμένους, vid. adnot.*

§ 8, 2. *μόνον, Dindf. ex A. dedit μόνου, quod ipse olim Lectt. Dem.* 11, 8 *suaseram; μόνον suadet* § 18. — 6. *ἕλωσιν, malim ἀνέλωσιν, cfr, Lib. Arg.* § 3.

§ 9, 1. *παραινούντων* Σ, *Tur. Voem.; καὶ παραινούντ. vulg. Bk. Dind.*

§ 7. *οὐδ' ὁτιοῦν*, ne hilum quidem | *ἡμῖν* noli aptum putare ab *ὑπεναντίον* | *ἀντιπαραταξαμένους* intellige eos, qui sibi adversam tenent aciem; distinguuntur per *οἱ μέν* i. e. Lacedaemonii et *οἱ δέ* i. e. Megalopolitani, qui legatione missa in amicitiam Atheniensium recipi volebant. Itaque lectio optimi codicis, quem sequuti sumus, minime est tentanda.

§ 8. Orator ait, Megalopolim omnino esse tuendam, ne Athenienses demum rebus Messeniorum adflictis sero intelligant opem esse ferendam. | *εἰ χρή*, de *εἰ* in interrog. indir: cum indicat. vid. Klotz Devar. II p. 508. | *ἐπὶ Μεσσήνην*, Isocrates in Archidamo hunc gravia verba facere jubet de Messena a Spartanis jure occupanda | *τῶν χαλεπ.* i. e. qui infesti sunt Megalopolitis; ad illos § 9. *τούτων* referendum est.

§ 9. *παραιν. τούτ. καὶ μή*, sive isti suadent sive non, cfr. Xen. Oec. 2, 15: *καὶ ἐλθόντος σου καὶ μὴ ὄντος παρ' ἐμοί.*

ὅρκους, οὓς ὀμωμόκαμεν Μεσσηνίοις, καὶ διὰ τὸ συμ-
φέρον εἶναι κατοικεῖσθαι ταύτην τὴν πόλιν. σκοπεῖσθε
δὴ πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ποτέραν τὴν ἀρχὴν καλλίονα καὶ
φιλανθρωποτέραν ποιήσεσθε τοῦ μὴ ἐπιτρέπειν ὑμᾶς
ἀδικεῖν Λακεδαιμονίοις, τὴν ὑπὲρ Μεγάλης πόλεως ἢ
10 τὴν ὑπὲρ Μεσσήνης. νῦν μέν γε βοηθεῖν δόξετε Ἀρκάσι,
καὶ τὴν εἰρήνην σπουδάζειν εἶναι βεβαίαν, ὑπὲρ ἧς
ἐκινδυνεύσατε καὶ παρετάξασθε· τότε δ' εὔδηλοι πᾶσιν
ἔσεσθε, οὐ τοῦ δικαίου μᾶλλον ἕνεκα Μεσσήνην εἶναι
βουλόμενοι ἢ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους φόβου. δεῖ δὲ
σκοπεῖν καὶ πράττειν ἀεὶ τὰ δίκαια, συμπαρατηρεῖν
δ' ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα ἔσται ταῦτα.
11 Ἔστι τοίνυν τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλε-

— 6 ἐπιτρέπειν ὑμᾶς Σ. ἐπιτρέπειν Dindf..vid. Lectt. Dem. II p. 6 et adnot.

§ **10**, 6. πράττειν ἀεὶ Σ. Tur. Voem. Dindf.; ἀεὶ πράττειν vulg. et Bekk.

§ **11**, 1. τοιοῦτος, Σ Tur. Voem. Dindf., καὶ τοιοῦτος Bekk.

Nostro loco Σ prius καί omisit probante Doberenzio Obss. Dem. p. 4. | ὅρκους, Lucches. p. 222 n. 18 refert ad legationem, quam Messenii Athenas miserant opem imploratum contra Spartanos, vid Pausan. IV, 28. | κατοικεῖσθαι, expedit, Messenam ab iisdem incoli, qui eam hactenus incoluerant | σκοπεῖσθε, „cogitate utrum initium honestius futurum fit, si vos Lacedaemonios coërcetis ne injuriam inferant, hocne pro defensione Megalopolis an illud ad Messenam tuendam.“ Jam Schaeferus recte tuitus est ὑμᾶς.

§ 10. νῦν .... τότε, nunc ... tum (in dem einen, in dem andern Falle) cfr. XVIII, 195. 200 ibique Westerm., XXIV, 48. καὶ τότε est vel sic | δόξετε .... εὔδηλοι ἔσεσθε, attende discrimen horum vocabulorum, quorum utrumque ad rem suam pertinet. De attractione in altero membro, cui adhaeret βουλόμενοι Krüger § 56, 4. 7. | οὐ μᾶλλον ut Latini, non magis quam | εἶναι emphatice dictum. cfr. IX, 56: ὅτ' ἦν ἡ πόλις. | δεῖ — ταῦτα, haec sententia est medulla et cardo totius nostrae orationis.

§ 11. Ἔστι, Descendit orator ad alterum adversariorum ge-

γόντων | „ὡς κομίσασθαι τὸν Ὠρωπὸν ἡμᾶς ἐγχειρεῖν δεῖ, εἰ δὲ τοὺς βοηθήσοντας ἡμῖν νῦν ἐπ᾽ αὐτὸν ἐχθροὺς κτησόμεθα, οὐ ἕξομεν συμμάχους.“ ἐγὼ δὲ τὸ μὲν κομίσασθαι Ὠρωπὸν πειρᾶσθαι δεῖν φημι καὶ αὐτός· τὸ δ᾽ ἐχθροὺς ἡμῖν Λακεδαιμονίους ἔσεσθαι νῦν, ἐὰν ποιώμεθα συμμάχους Ἀρκάδων τοὺς βουλομένους ἡμῖν εἶναι φίλους, μόνοις οὐδ᾽ εἰπεῖν ἐξεῖναι νομίζω τοῖς πείσασιν ὑμᾶς,
12 ὅτ᾽ ἐκινδύνευον Λακεδαιμόνιοι, βοηθεῖν αὐτοῖς. οἱ γὰρ 205
ταῦτα λέγοντες ἔπεισαν ὑμᾶς, πάντων Πελοποννησίων

---

3. βοηθήσοντας. Codicis Σ lectionem βοηθήσαντας (sine ἂν), siquidem recte enotata est, non minus vitiosam habeo quam paullo post ἐπ᾽ αὐτοὺς pro ἐπ᾽ αὐτόν. Tur. βοηθήσαντας, reliqui edd. βοηθήσαντας ἂν, vid. adn. — ibid. νῦν ἐπ᾽ αὐτ. Σ et Dindf., qui olim cum Bekk. νῦν post ἐχθροὺς collocarat. Tur. et Voem. omisere. — 5. δεῖν φημι et 6. Λακεδ. ἔσεσθαι Σ et edd. praeter Bekk., qui utroque loco cum vulg. ordinem invertit. — 10. βοηθεῖν αὐτοῖς Σ, Bekk. Dindf., βοηθεῖν pr. Σ, quem Tur. et Voem. sequuti sunt.

nus, qui dicebant Oropum esse recipiendam: de hac urbe egi in com. hist. ad h. l.

§ 11. τοίνυν, quod ut § 27. μεταβατικόν est, sufficit ut particula καί non opus sit, quae § 14. locum suum tenet | βοηθήσοντας, multus de hoc loco est Voemelius Proleg. § 95. aut βοηθήσαντας ἂν (die uns geholfen haben würden) aut βοηθήσοντας (die uns helfen werden) esse scribendum. Hoc praetuli propter κτησόμεθα et ἕξομεν. Cfr. ad § 19 | τὸ μὲν κομίσασθαι — τὸ δ᾽ ἐχθροὺς ἔσεσθαι „quod quidem attinet ad Oropi recuperationem — quod autem attinet ad futuram Lacedaemoniorum in nos hostilitatem“ Schaefer. Plerique edd. (etiam Bekk. 1854) interpungunt recte post νῦν, Voemelius ante hanc voculam, ne loci sententia turbetur. Neque huic adsentior neque Dobraeo, qui νῦν deleri vult; immo hoc, et quod supra post ἡμῖν legitur, sese excipiunt | μόνοις οὐδ᾽ iis certe non licuit, qui etc. Vocabulum hujus §. extremum Voemelius non delere debebat, quum pr. Σ justa careat auctoritate, quod ostendi in Jahn Nov. Ann. Vol. 42 p. 231.

§ 12. ἔπεισαν hunc locum affert A. Schaefer. I p. 72 | πάντων Πελοπ., his verbis lucem adfert Diod. Sic. XV, 62: (οἱ Ἀρκάδες) παραλαβόντες Ἀργείους τε καὶ Ἠλείους τὸ μὲν πρῶτον προ-

ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς καὶ μεθ᾽ ὑμῶν ἀξιούντων ἐπὶ τοὺς
Λακεδαιμονίους ἰέναι, τοὺς μὲν μὴ προςδέξασθαι (καὶ
διὰ τοῦθ᾽, ὅπερ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ἐπὶ Θηβαίους
ἦλθον), ὑπὲρ δὲ τῆς Λακεδαιμονίων σωτηρίας καὶ χρή-
ματ᾽ εἰςφέρειν καὶ τοῖς σώμασι κινδυνεύειν. καίτοι οὐδ᾽
ἂν ὑμεῖς ἠθελήσατε δήπου σώζειν αὐτούς, εἰ τοῦτο
προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι σωθέντες, ἐὰν μὴ ποιεῖν ὅ τι βού-
λονται πάλιν αὐτοὺς ἐᾶτε καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν ὑμῖν
13 χάριν ἕξουσι τῆς σωτηρίας. καὶ μὴν εἰ σφόδρα ἐναν-
τίον ἐστὶ τοῖς Λακεδαιμονίων ἐπιχειρήμασι τὸ τοὺς
Ἀρκάδας ὑμᾶς συμμάχους ποιήσασθαι, προσήκει δήπου
πλείω χάριν αὐτοὺς ἔχειν ὧν ἐσώθησαν ὑφ᾽ ἡμῶν εἰς
τοὺς ἐσχάτους ἐλθόντες κινδύνους, ἢ ὧν ἀδικεῖν κωλύον-
τας νῦν ὀργίζεσθαι· ὥστε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ἡμῖν

---

§ **12**, 4 *τοὺς μὲν vulg. Σ et edd. praeter Bekk., qui τούτους ex aliquot libris dedit. — 7. καίτοι om. Σ Tur. Voem. —*
§ **13**, 1 *εἰ σφόδρα Σ et edd. praeter Dindf., qui cum vulg. καὶ interposuit. — 3. ὑμᾶς Σ. Tur. Voem., ἡμᾶς vulg. Dindf. Bekk. —*

σβεῖς ἀπέσειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀξιοῦντες συμμαχίαν ποιήσασθαι κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. ὡς δ᾽ οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχε, διαπρεσβευσάμενοι πρὸς τοὺς Θηβαίους ἔπεισαν αὐτοὺς συμμαχίαν συνθέσθαι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων | *τοὺς μὲν μὴ προςδεξ.* „Peloponnesios non in partes adsciscere.“ Quod Bekk. etiam 1854 dedit *τούτους* non spernam, nam fortius opponitur *Λακεδαιμονίων* | *Θηβαίους* cfr. § 19. Res pertinet ad Ol. 102, 4 (369) | *καίτοι* „quamquam (gleichwohl)“ ab hujus loci ratione abesse vix potest. Omissio in cod. optimo videtur e praeced. *καὶ τοῖς* orta esse. De significatione Herm. ad Vig. p. 840. | *δήπου* vid. ad § 28. | *καὶ ἀδικεῖν*, est determinatio, qualem habes § 23: *λεγόντων καὶ φασκόντων*. VI, 1: *πράττει καὶ βιάζεται.*

§ 13. *καὶ μὴν εἰ* „et sane si“ vid. Klotz Devar. II p. 651. Particulam *καὶ* post *εἰ* vulg. additam Bekk. 1854 respuit; neque ea opus est. Doberenz Obss. p. 3. | *ὧν ἐσώθησαν* i. e. *τούτων ὅτι* etc., locum hunc habent Bernh. Synt. p. 141. Krüger § 57, 10, 4. | *ὧν ..... ὀργίζεσθαι* aut propterea irasci, quod ab injuriis

ἐπ᾽ Ὠρωπόν, ἢ κάκιστοι ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι; μὰ τοὺς θεοὺς ἔγωγε οὐχ ὁρῶ.

14 Θαυμάζω τοίνυν καὶ τῶν λεγόντων τοῦτον τὸν λόγον, „ὡς, εἰ συμμάχους ποιησόμεθα Ἀρκάδας καὶ ταῦτα πράξομεν, μεταβάλλεσθαι δόξει καὶ οὐδὲν ἔχειν πιστὸν ἡ πόλις." ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι τῶν πάντων οὐδένα ἂν ἀντειπεῖν οἴομαι, ὡς οὐ καὶ Λακεδαιμονίους καὶ πρότερον Θηβαίους καὶ τὸ τελευταῖον Εὐβοέας ἔσωσεν ἡ πόλις καὶ μετὰ ταῦτα συμμάχους ἐποιήσατο ἕν τι καὶ τὸ αὐτὸ βουλο-

---

§ **14**, 6. *οἴομαι vulg. et Σ, οἶμαι Bekk. Tur. Dindf.* — 7. *Εὐβοέας de hac optimor. libr. scriptura, non Εὐβοᾶς, vid. Voemel ad Dem. Cor. (Lips. 1862) § 234.* — 8. *καὶ om pr Σ. Bekk. Tur.* — 9. *ἀεὶ Voem. uncis inclusit ob variam in codd. sedem.*

prohibentur | *πῶς οὐ*, de hac approbantis formula vid. Heindf. ad Plat. Hipp. p. 130. | *ἢ κάκιστοι* i. e. *εἰ μὴ*, alioquin, cfr. § 17 et Klotz Devar. II p. 573. Krüg. § 69, 29. „qui fieri potest, ut non sint auxiliaturi nobis ad Oropum recuperandam, sin minus, improbissimorum hominum famam sibi conciliaturi?" Engelhardt ann. crit. p. 63.

§ 14. Sequitur tertium adversariorum genus, qui Athenienses perfidiae incusant. *καὶ ταῦτα* epanaleptice dictum ut II, 15: *ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο ἐζήλωκεν*, et *μεταβάλλεσθαι* de iis, qui mentem mutant, cfr. § 15. | *ἐμοὶ μὲν*, partic. *μὲν* sine *δὲ* vim habet adfirmativam (Klotz Dev. II p. 656), quae et ipsa in allocutione inest, *ὦ ἄ. Ἀθ.*, in fine subjecta; de hac exposuit Voemel. Prol. Gr. § 137. | *διὰ τί;* attende hunc Demosthenis morem semet interrogantis ubivis obvium. Weber ad Aristocr. p. 357. | *ἀντειπεῖν*, *ὡς οὐ*, de negatione post verba prohibendi *συντακτικῶς* inserta, quam ceterae linguae spernunt, cfr. § 4 et IX, 54: *οὐδ᾽ ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι, ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι*, ad quem loc. vid. Schaef. App. I p. 590 et Krüger. § 67, 12, 2 | *Λακεδαιμ.*, Dem. XIX, 75: *οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίους διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ποτ᾽ ἐσώσατε, οὐδὲ τοὺς καταράτους Εὐβοέας, ἀλλ᾽ ὅτι συμφέρον ἦν.* Ol. 102, 4. (369). Diod. Sic. XV, 63. | *Θηβαίους*, intellige bellum Boeotium, quo Ol. 100, 2 (379) Thebani a Lacedaemoniorum ty-

15 μένη ἀεὶ πράττειν. ἔστι δὲ τοῦτο τί; τοὺς ἀδικουμένους σώζειν. εἰ τοίνυν ταῦθ᾽ οὕτως ἔχει, οὐκέτ᾽ ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ μεταβαλλόμενοι, ἀλλ᾽ οἱ μὴ ᾽θέλοντες τοῖς δι- 206
καίοις ἐμμένειν, καὶ φανήσεται τὰ πράγματα ἀεὶ διὰ τοὺς πλεονεκτεῖν βουλομένους μεταβαλλόμενα, οὐχ ἡ πόλις ἡμῶν.

16 Δοκοῦσι δέ μοι Λακεδαιμόνιοι μάλα δεινῶν ἀνθρώπων ἔργον ποιεῖν. νῦν γάρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν Ἠλείους τῆς Τριφυλίας τινὰ κομίσασθαι, Φλιασίους δὲ τὸ Τρικάρανον, ἄλλους δέ τινας τῶν Ἀρκάδων τὴν αὑτῶν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ἡμᾶς, οὐχ ἵν᾽ ἑκάστους ἡμῶν ἴδωσιν ἔχοντας τὰ αὑτῶν, οὐδ᾽ ὀλίγου δεῖ — ὀψὲ γὰρ ἂν φιλάνθρω-

---

§ 15, 3. *μὴ ᾽θέλοντες Tur*, *θέλοντες Bekk. Dind.* Voem. — 4. *ἀεὶ διὰ τοὺς Σ et edd.*, *διὰ τοὺς ἀεὶ Bekk.*

§ 16, 2. *ἀνθρώπ. ἔργ. Σ, Vulg. et Bekk. ἔργ. ἀνθρώπ.* — 6 *αὑτῶν Σ, ἑαυτῶν Bekk. et Tur.* —

rannis liberantur per Pelopidam et Athenienses Diod. S. XV, 26. Xen. Hell. V, 4, 1—12. Vide quae dixi ad Dem. II, 24 et A. Schaefer I p. 18. | *Εὐβοίας*, bello sociali exorto Ol. 105, 3. (358), alteri Thebanorum, alteri Atheniensium opem imploravere, quam laudat Dem. I, 8. IV, 17. VIII, 74. XXII, 14, cfr. Diod. S. XVI, 7. A. Schaefer. I p. 143. | *ἕν τι καὶ τὸ αὐτὸ*, unum idemque, recte Dindf. et Voem *καὶ* tuiti sunt, cfr. XXV, 65: *εἷς καὶ ὁ αὐτός*, Schaef. Mel. crit. p. 54.

§ 15. *μὴ ᾽θέλοντες*, quamquam *Σ ἐθέλοντες* habet, tamen recte Voem. Proleg. p. 13 nostram defendit lectionem. Cfr. § 24. 27. 28. | *τοῖς δικαίοις ἐμμ.*, XXXVII, 20: *τοῖς δικαίοις οὐκ ἐμμένουσιν.* Krüger § 48, 11, 1.

§ 16. *δεινῶν*, ut Orator I, 3 Philippum callidum vocat, ita h. l. Lacedaemonios, qui lite exorta inter Arcades et Eleos (Ol. 103, 4) de Triphylia, meridionali Elidis parte, quum illis vincentibus Athenienses adessent, Triphyliae aliquot loca (*τινὰ*) his restitui volebant Diod. S. XV, 77. Xen. Hell. VIII, 4, 12. Eodem hoc auctore (ibid. § 11) paullo ante (Ol. 103, 2) Phliasiorum castellum Tricaranon, quod Argivi muniverant, Phliasiis Lacedaemonii socii reddendum censebant, vid. Dindf. ad h. l.

17 ποι γένοιντο—, ἀλλ᾽ ἵνα πᾶσι δοκῶσι συμπράττειν ὅπως ἕκαστοι κομίσωνται ταῦθ᾽ ἅ φασιν αὐτῶν εἶναι, ἵν᾽, ἐπειδὰν ἴωσιν ἐπὶ Μεσσήνην αὐτοί, συστρατεύωνται πάντες αὐτοῖς οὗτοι καὶ βοηθῶσι προθύμως, ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι σφῶν αὐτῶν εἶναι συμψήφους λαβόντες ἐκείνους, μὴ τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς

18 χάριν ἀποδιδόντες. ἐγὼ δὲ νομίζω τὴν πόλιν πρῶτον μὲν καὶ χωρὶς τοῦ καθυφεῖναί τινας Λακεδαιμονίοις Ἀρκάδων Ὠρωπὸν ἂν κομίσασθαι καὶ μετ᾽ ἐκείνων, ἂν τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθέλωσι, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τῶν οὐκ οἰομένων δεῖν Θηβαίους ἐᾶν ἔχειν τὰ ἀλλότρια. εἰ δ᾽ ἄρα τοῦτ᾽ εὔδηλον ἡμῖν γένοιτο, ὅτι μὴ Λακεδαιμονίους ἐῶντες τὴν Πελοπόννησον καταστρέψασθαι οὐχ οἷόν τ᾽ ἐσόμεθα Ὠρωπὸν λαβεῖν, αἱρετώτερον, εἰ οἷόν τ᾽ εἰπεῖν, ἡγοῦμαι τὸν Ὠρωπὸν ἐᾶν ἢ Λακεδαιμονίοις Μεσσήνην

---

§ 17, 2. ὅπως Σ, ὅπως ἂν *Dindf. Bekk.* et A. Schaefer. I p. 101. | φιλάνθρωποι γένοιντο „sero humani facti essent“, de hac aoristi vi (Bekk. olim cum vulg. γεγονότες εἶεν ediderat) vid. Krüger. § 53, 6, 6. Scriptores graeci, maxime Isocrates, certatim Lacedaemonios injustitiae incusant, vid. Jacobs Adnot. p. 66.

§ 17. ὅπως ἕκαστοι, vulg. interponitur ἂν, quod ut bene habeat (Krüger. § 54, 8, 4), tamen non necessarium et ab opt. cod. omissum est, αὐτοί Lacedaemonii ipsi i. e. proprio Marte | ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν „nisi videntur injuste facere, si non ei populo, quem habuere suffragatorem, parem referunt gratiam.“ De usu partic. ἢ vid. ad § 13.

§ 18. πρῶτον μὲν respondet sequenti εἰ δ᾽ ἄρα τοῦτο | καθυφεῖναι, Reiskio interprete, colludendo et connivendo alicujus libidini permittere, XIX, 6: ἐάν τις καιρὸν) καθυφῇ τοῖς ἐναντίοις καὶ προδῷ | τὰ δίκαια, de usu articuli vid. Krüger. § 50, 4 et Dem. II, 6: εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον, unde etiam patet, ποιεῖν et πράττειν esse synonyma, cfr. ad § 30 | τῶν ἄλλων, intellige Phocenses, Thessalos, Corinthios | οὐκ οἰομένων et statim μὴ ἐῶντες Krüg. § 67, 5. G. Curt. § 618. | εἰ δ᾽ ἄρα (vid. ad § 3) γένοιτο ..... ἡγοῦμαι D. transit a re suspensa ad certam. XIV, 16: ἐὰν τοῦτ᾽ ἀποδείξητε τὸ πλῆθος, ἡγοῦμαι. E Latinis cfr.

προέσθαι καὶ Πελοπόννησον. οὐ γὰρ ἡγοῦμαι περὶ τούτου μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν λόγον πρὸς ἐκείνους — ἀλλ' ἐάσω τό γ' ἐπελθὸν εἰπεῖν μοι, περὶ πολλῶν δ' ἂν οἶμαι κίνδυνον ἡμῖν γενέσθαι.

19 *Ἀλλὰ μὴν ἅ γέ φασι πεπρᾶχθαι διὰ Θηβαίους τοῖς* 207
Μεγαλοπολίταις ὑπεναντία πρὸς ἡμᾶς, ἄτοπον νῦν μὲν ἐν κατηγορίας μέρει ποιεῖσθαι, βουλομένων δὲ γενέσθαι φίλων αὐτῶν, ἵνα τοὐναντίον εὖ ποιῶσιν ἡμᾶς, βασκαίνειν καὶ σκοπεῖν ἐξ ὅτου τρόπου μὴ γενήσονται, καὶ μὴ γιγνώσκειν ὅτι, ὅσῳ ἂν σπουδαιοτέρους τούτους περὶ Θηβαίους γεγενημένους ἀποδείξωσι, τοσούτῳ πλείονος

---

§ **19**, 11. ὑμᾶς *etiam Bekk.* 1824, *sed* 1854 ἡμᾶς, *nisi vitium est.*

Sall. Jug. 31, 1 | περὶ τούτου μόνον non de Peloponneso sola (Schaefer malit de Oropo), sed de multis aliis rebus nobis contentionem (εἶναι λόγον) cum Lacedaemoniis esse. Post ἐκείνους Hermogenes de id. II, 7 (Rhet. Gr. III p. 346 Walz) statuit aposiopesin, qualem vide sis IV, 7. VIII, 52. IX, 35. XVIII, 3. Reliqui editores praeter Matthiam plene interpunxere | τὸ ἐπελθὸν εἰπεῖν, quod in mentem venit, dicere, I, 1: τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν | περὶ πολλῶν, Dobraeus intelligit περὶ τῆς Ἀττικῆς, immo, ni fallor, D. ea in mente habet, quae § 20 et 21 persequitur.

§ 19. Ἀλλὰ μήν, D. pergit eosdem refutare adversarios, qui Megalopolitis infesti erant, quod hi Thebanorum causa contra Athenienses egerint | Μεγαλοπολίταις i. q. ὑπὸ Μεγαλοπ. Etenim bello Thebano Ol. 104, 3 narrat Xen. Hell. VII, 5, 5 Megalopolitas et alios Peloponnesios a Thebanorum partibus stetisse adjiciens: Μεγαλοπολῖται, καὶ εἴ τινες πόλεις διὰ τὸ σμικραί τε εἶναι καὶ ἐν μέσαις ταύταις οἰκεῖν ἠναγκάζοντο, quam quidem rem oratores contexisse videntur. A. Schaefer. I p. 72 | ἐν κατηγ. μέρει, hanc locutionem (h. l. accusationis loco) valde amat D. II, 18. III, 31. Weber ad Aristoc. p. 234 | τοὐναντίον compensantes superiorem inimicitiam | ἐξ ὅτου τρόπου, subest monente Engelh. Annot. crit. p. 12 ὅπως; de usu praep. ἐκ cfr. III, 7: ἐκ παντὸς τρόπου, XIV, 10: ἐξ ἑνὸς τρόπου | καὶ μὴ γιγν., de conjunctione ἐμφατικῶς adhibita egit Klotz Devar. II p. 637 | Θη-

*ὀργῆς αὐτοὶ δικαίως ἂν τυγχάνοιεν· εἰ τοιούτων συμ-
μάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς προτέρους ἦλθον ἢ
20 Θηβαίους, ἀπεστέρησαν. ἀλλ', οἶμαι, ταῦτα μέν ἐστι
δεύτερον ἀνθρώπων βουλομένων ἑτέρων ποιῆσαι τού-
τους συμμάχους, ἐγὼ δ' οἶδα, ὅσα ἂν ἐκ λογισμοῦ σκο-
πῶν τις εἰκάσαι — καὶ τοὺς πολλοὺς οἶμαι ὑμῶν ἐμοὶ
ταὐτὰ φήσειν —, ὅτι, εἰ λήψονται Μεγάλην πόλιν Λα-
κεδαιμόνιοι, κινδυνεύσει Μεσσήνη· εἰ δὲ ταύτην λήψον-
21 ται, φημὶ ἡμᾶς ἔσεσθαι συμμάχους Θηβαίων. πολὺ δὲ
κάλλιον καὶ ἄμεινον τὴν μὲν Θηβαίων συμμαχίαν αὐτοὺς
παραλαβεῖν, τῇ δὲ Λακεδαιμονίων πλεονεξίᾳ μὴ ἐπι-
τρέψαι, ἢ νῦν ὀκνοῦντας μὴ τοὺς Θηβαίων σώσωμεν
συμμάχους, τούτους μὲν προέσθαι, πάλιν δὲ σώζειν
αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους καὶ προςέτι ἐν φόβῳ καθεστάναι
22 περὶ ἡμῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἀδεὲς τοῦθ' ὑπο-
λαμβάνω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν Μεγάλην πόλιν Λακε-*

---

§ **20**, 5. *ἐμοὶ ταὐτὰ φήσειν Σ, ἐμοὶ om. Dindf., φῆσαι habent Tur. et Bekk. — 7. ἡμᾶς Σ, ὑμᾶς Bekk.*

βαίους i. e. *ἐπὶ Θηβ.* vid. § 12. | *εἰ τοιούτ., εἰ* est sumentis rem faotam esse quae iam facta est.

§ 20. *ταῦτα μέν ἐστι*, hoc est eorum, qui iterum conantur hos (Megalopolitas) a societate vestra ad aliorum (Thebanorum) avertere | *τοὺς πολλοὺς* h. l. non est *τὸν δῆμον*, sed plerosque. XIX, 9: *οἶδ' ὅτι τοὺς πολλοὺς ἔταξεν Αἰσχίνης* | *φημὶ ...... Θηβαίων* „innuit Thebanos daturos operam, ut Thebanos internecione deleant idque prohibituros Athenienses“ H. Wolf.

§ 21. *αὐτοὺς* ante *παραλ.* est sua sponte, Herm. ad Vig. p.733. Haec significatio paullum differt ab ea, quae subest verbis sequ. *αὐτοὺς τοὺς Θηβαίους* i. e. postquam Megalopolitas deseruimus, Thebanos ipsos (unmittelbar) servabimus. | *ἐπιτρέψαι* h. l. intransitive concedere.

§ 22. *ἀδεὲς* „rarior vox h. l. passive usurpata i. q. *οὐ φοβερόν*“ Schaef. | *τοῦθ' ὑπολ. τ. π, τὸ λαβεῖν*, pronomen munit viam ad infinitivum, cui articulus praepositus est. Krüg. § 57, 10, 3. D. III, 12: *τούτου μόνου — τοῦ παθεῖν ἀδικῶς*, ubi recte Rehdtz. articulum servavit; at hunc abesse possc docet IX, 23:

δαιμονίους καὶ πάλιν γενέσθαι μεγάλους. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς καὶ νῦν οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν τι κακὸν πόλεμον αἱρουμένους, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ κομίσασθαι τὴν πρότερον οὖσαν αὐτοῖς δύναμιν· ὧν δ᾽, ὅτ᾽ ἐκείνην εἶχον, ὠρέγοντο, ταῦθ᾽ ὑμεῖς μᾶλλον ἴσως εἰδότες ἢ ἐγὼ φοβοῖσθ᾽ ἂν εἰκότως.

23 *Ἡδέως δ᾽ ἂν πυθοίμην τῶν λεγόντων καὶ τοὺς Θηβαίους μισεῖν φασκόντων καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους,* 208
πότερα ἑκάτεροι μισοῦσιν, οὓς δὴ μισοῦσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν, ἢ ὑπὲρ Λακεδαιμονίων μὲν

---

§ 22, 5. *αἱρουμένους Σ, ἀραμένους Bekk. Dindf. — 5. τὴν πρότερον vulg, et edd. praeter Voemelium, qui e Σ recepit προτέραν, vid. adnot. — 6 αὐτοῖς Σ, ἑαυτοῖς Bekk. Tur. — 7. ἢ ἐγὼ libri et edd., ἢ ᾽γὼ Voem.*

§ 23, 4. *Λακεδ. μὲν, Σ,* „*hac collocatione particulae Λακ. et*

συνεχωρήθη τοῦθ᾽ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ποιεῖν etc., ita ut praeceptum Schaeferi App. I p. 561 explosum sit | *πολ. αἱρουμένους* bellum eligere, (sich für den Krieg erklären) cfr. XII, 9. XIV, 3, quo utroque loco vulgata *ἄρασθαι* cedere debet. Funkhaen. Quaest. Dem. p. 35. | *τὴν πρότερον οὖσαν*, quamquam opt. cod. *προτέραν* praebet, tamen D. non intelligit potentiam, quae prior, sed (Krüg. § 50, 8, 10) quae olim fuit et quidem, quum Spartani maximopere florerent Ol. 102, 1 (372), Diod. S. XV, 50: *Λακεδαιμονίων ἔτη σχεδὸν πεντακόσια τῆς Ἑλλάδος ἐχόντων τὴν ἡγεμονίαν.* cfr. Voemel. Prol. ad D. Phil. II. § 4. Wachsmuth H. A. I p. 251. Nolim cum Lucchesinio referre ad res Ol. 94, 1 gestas, quoniam, qui audiebant (*ὑμεῖς*), ista mala ipsi perpessi erant | *ὀρέγεσθαι*, vehementer appetere, rarior vox in prosa, recurrit in Plat. Phaed. p. 65 C.: *ὀρεγ. τοῦ ὄντος* | *ἴσως* et *εἰκότως* sibi respondent, conjunguntur XIV, 10: *εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ ἐγιγνόμεθα.*

§ 23. Quartum genus est eorum, qui se et Thebanos et Lacedaemonios odisse dictitant. *ἑκάτεροι* bis dixit (cfr. VI, 5), ut alteros ab alteris distingueret, quorum illi Thebanos detrahunt, hi Spartanis favent, utrique *πέρα τοῦ καιροῦ* „ultra quod commodum est.“ Contrarium est *ἐπὶ καιροῦ* Dem. XX, 90. Vid. Thom. M. s. *καιρός* | *οὓς δὴ μισ.*, ironice hoc accipiendum esse orationis tenor do-

Θηβαίους, ὑπὲρ δὲ Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἑκάτεροι· εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων, οὐδετέροις ὡς μαινομένοις πείθεσθαι προςήκει· εἰ δ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν φήσουσι, τί
24 πέρα τοῦ καιροῦ τοὺς ἑτέρους ἐπαίρουσιν; ἔστι γάρ, ἔστι Θηβαίους ταπεινοὺς ποιεῖν ἄνευ τοῦ Λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς καθιστάναι, καὶ πολύ γε ῥᾷον· ὡς δέ, ἐγὼ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν· ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ᾽, ὅτι τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι τού γε αἰσχύνονται μὴ πράττειν, τοῖς δ᾽ ἀδίκοις ἐναντιοῦνται φανερῶς, ἄλλως τε κἂν τινες βλάπτωνται· καὶ τοῦτο λυμαινόμενον πάνθ᾽ εὑρήσομεν καὶ ταύτην ἀρχὴν οὖσαν πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ ᾽θέλειν τὰ δίκαια
25 πράττειν ἁπλῶς. ἵνα τοίνυν μὴ τοῦτο ἐμποδὼν γένηται

Θηβ. artificiose opponuntur" Voemel. cfr. D. XVIII, 315: *τοῖς μὲν ζῶσι — τοὺς τεθνεῶτας δὲ etc., μὲν Λακεδ. Bekk. Dindf.* — § 24, 6. *τού γε, Σ sine accentu, τοῦ γε Bekk.* — 6. *ἀδίκοις Σ, ἀδικοῦσιν vulg. et Bekk.* — 8. *τοῦτο Σ, τοῦτο τὸ vulg. et Bekk.* — 9. *μὴ ᾽θέλειν dedi cum Voem., ἐθέλειν libri et edd., cfr.* § 15.

cet, Orvill. ad Char. p. 388. Krüg. §. 69, 17, 2 | *ὑπὲρ ἐκείνων*, si utrique agitant pro illis i. e. sive pro Lacedaemoniis sive pro Thebanis, neutris cedendum est.

§ 24. *πολύ γε ῥᾷον*, „orator quae vult faciliora dicit quam quae dissuadet" Engelh. *ὡς* i. q. *ὅπως* | *ἅπαντες* ab eo, quod sequitur *πάντες* differre hic locus docet, cuncti: omnes | *μέχρι τού γε*, quadamtenus, bis auf einen gewissen Punkt, 1, 7: *μέχρι του ταῦτ᾽ ἂν ἐγνωκότες ἦσαν.* | *αἰσχυν. μὴ πρ.*, hunc locum adfert. Krüg. 55. 3, 18 | *τοῖς ἀδίκοις* opponuntur *τὰ δίκαια*, „injuriis aperte adversantur." Altera lectio *ἀδικοῦσι* interpreti debetur | *καὶ τοῦτο — οὖσαν*, „hac re inveniemus omnia perdi et hoc semen esse malorum." Alii libri articulum post demonstrat. admittunt alterutro membro, alii omittunt. Jam quum in his Σ sit quumque *λυμ.* et *ἀρχὴν οὖσαν* praedicati locum teneat, cum plerisque edd. omisi. Loci § 9 *ποτέραν τὴν ἀρχὴν ποιήσεσθε* alia est ratio.

§ 25. *τοῦτο* „id est *τὸ μὴ ἐθέλειν τὰ δίκαια πράττειν* i. e. ne Thebanis tergiversandi relinquatur occasio, quo minus urbes illas instaurari sinant, si Lacedaemoniis grassandi contra Messenios

*τῷ Θηβαίους γενέσθαι μικρούς, τὰς μὲν Θεσπιὰς καὶ
τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὰς Πλαταιὰς κατοικίζεσθαι φῶμεν
δεῖν καὶ συμπράττωμεν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιῶμεν
(ταῦτα γὰρ καὶ καλὰ καὶ δίκαια, μὴ περιορᾶν πόλεις
ἀρχαίας ἐξανεστώσας), τὴν δὲ Μεγάλην πόλιν καὶ τὴν
Μεσσήνην μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι, μηδ᾽ ἐπὶ τῇ
προφάσει τῇ Πλαταιῶν καὶ Θεσπιῶν τὰς οὔσας καὶ*
26 *κατοικουμένας ἀναιρεθείσας περιίδωμεν. κἂν ᾖ ταῦ-
τα πρόδηλα, οὐδεὶς ὅστις οὐ βουλήσεται παύσασθαι
Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν. εἰ δὲ μή, πρῶτον
μὲν ἐναντίους ἕξομεν πρὸς ἐκεῖνα τούτους εἰκότως, ὅταν
ἡγῶνται τὴν ἐκείνων κατοίκισιν αὐτοῖς ὄλεθρον φέρειν,
εἶτ᾽ ἀνήνυτα πράγματα ἕξομεν αὐτοί· τί γὰρ ὡς ἀλη-* 209
*θῶς ἔσται πέρας, ὅταν ἀεὶ τὰς μὲν οὔσας πόλεις ἐῶμεν
ἀναιρεῖν, τὰς δ᾽ ἀνῃρημένας ἀξιῶμεν οἰκίζειν;*
27 *Λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν,
ὡς δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν αὐτοὺς τὰς πρὸς Θηβαίους,*

---

§ **26**, 5. *αὐτοῖς Σ, ἑαυτοῖς Bekk. Tur.*

et Arcadas licentia dabitur" H. Wolf | *αὐτοῖς* sc. Thespiis, Orchomeniis et Plataeensibus, qui latent in urbium nominibus | *ἀξιῶμεν* hortemur ceteros ut idem faciant | *ταῦτα* i. q. *τοῦτο*, II, 3: *ὑπὲρ τούτων* i. q *τούτου*. Krüger § 44, 4, 3 Idem exponit § 56, 6, 2 de structura verbi *περιορᾶν* | *μηδ᾽* .... *περιίδωμεν* „ne praetexentibus oppidorum dirutorum restaurationem sic auscultemus, ut salutem adhuc florentium [*τὰς οὔσας*] prodamus." Schaef.

§ 26. *οὐδεὶς ὅςτις*, quivis probabit et Spartanos aliena possessione abstinere, et Thebanos eam restituere | *εἰ δὲ μὴ* sc. *πρόδηλά ἐστι* urbes restituendas et Arcadibus opem ferendam esse | *πρὸς ἐκεῖνα*, i. q. *ἐκεῖνο* (cfr. supra *ταῦτα*) refer ad *τὸ κατοικίζεσθαι* et *τούτους* ad Arcadas | *ἀνήνυτα*, irritos habebimus, subibimus labores.

§ 27. *τοίνυν* ut § 11 transitum parat | *στήλας*, solebant pacis condiciones tabulis aeneis inscribi, quo neminem fugerent. Wachsmuth H. A. II p. 340. Schoemann Griech. Alterth. II p. 17. | *αὐτοὺς*, Megalopolitas, qui et ipsi per sequ. *οἱ δὲ* in-

εἴπερ ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δέ φασι μὲν αὐτοῖς οὐκ εἶναι στήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν, τοὺς δὲ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζειν εἶναι συμμάχους. ἐγὼ δ', εἰ τὰ μάλιστ' εἰσὶ τοιοῦτοι, ὡδί πως ἔχω· φημὶ δεῖν ἅμα τούτους ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς στήλας καὶ Λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην, ἐὰν δὲ μὴ 'θέλωσι ποιεῖν ὁπότεροι ταῦτα, τότ'

28 *ἤδη μετὰ τῶν ἐθελόντων ἡμᾶς γίγνεσθαι. εἴτε γὰρ εἰρήνης γιγνομένης αὐτοῖς οἱ Μεγαλοπολῖται ἔτι τῆς Θηβαίων συμμαχίας ἕξονται, φανεροὶ πᾶσιν ἔσονται τὴν πλεονεξίαν τὴν Θηβαίων, οὐ τὸ δίκαιον αἱρούμενοι· εἴτε συμμάχους ἡμᾶς ἀδόλως τῶν Μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων μὴ 'θελήσουσιν ἄγειν εἰρήνην οἱ Λακεδαιμόνιοι, δῆλοι δήπου πᾶσιν ἔσονται, οὐχ ἵνα Θεσπιαὶ κατοικισθῶσι μόνον ποιούμενοι τὴν σπουδήν, ἀλλ' ἵνα τοῦ πολέμου περιεσ-*

---

§ **27**, 3. *δέ φασι cum Voemelio scripsi; reliq. edd. δὲ φασὶ.* — 10. *'θέλωσι Σ. Voem. Cfr.* XIX, 301. *ἐθέλωσι rel. edd.*

§ **28**, 5. *'θελήσουσιν cum Voem., ἐθελήσουσιν rel. edd.* —

telliguntur, nam illae tabulae Megalopoli erant adfixae | *οὐκ εἶναι* sc. *ποιούσας τὴν φιλίαν*, Funkhaenel Qu. Demosth. p. 41 | *εἰ τὰ μάλιστα*, si vel maxime XVIII, 21: *εἴ τι δοκοίη τὰ μάλιστα ἐν τούτοις ἀδίκημα.* Vig. p. 416. Voemel progr. Francf. 1852. | *ἔχω* sc. *τῆς γνώμης* | *ὁπότεροι*, non dicam utrum alteri, Megalopolitae, columnas tollant, an alteri, Lacedaemonii, se pacatos et quietos teneant: distinguit eos § 28 per *εἴτε* — *εἴτε*, ut I, 17. 18. Krüger. § 65, 1, 11.

§ 28. *εἰρ. γιγνομ.*, pax enim jam est et manet, non demum fit | *ἔχεσθαι* c. genit adhaerere, IV, 40: *τῆς πλήγης ἔχονται*, ubi vid. quae adnotavi et Xen. Anab. VII, 6, 41. G. Curt. § 419b. | Particulam *δήπου* i. e. opinor (cfr. Klotz Devar. II. p. 427), quae vulg. post *φανεροὶ* legitur, commendat orationis aequabilitas, ita, ut Bekk. et Dindf. eam olim retinuerint; nunc recte omiserunt jubente Σ. Videtur enim ab inferiore loco per interpolatorem huc translata esse. | *ἀδόλως*, Herodt. 1, 69: *ἄνευ δόλου καὶ ἀπάτης* | *μόνον* junge cum *ποιούμενοι τ. σπ.* „non hoc solum esse Lacedaemo-

τηκότος Θηβαίοις τὴν Πελοπόννησον ὑφ᾽ αὑτοῖς ποιή-
29 *σωνται. θαυμάζω δ᾽ ἐνίων, εἰ τὸ μὲν Θηβαίων συμμά-*
χους ειναι τοὺς Λακεδαιμονίων ἐχθροὺς φοβοῦνται, εἰ
δὲ καταστρέψονται Λακεδαιμόνιοι τούτους, μηδὲν ἡγοῦν-
ται φοβερόν, καὶ ταῦτ᾽ ἔργῳ πεῖραν ἡμῖν δεδωκότος
τοῦ χρόνου, ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμμάχοις ἐπὶ
Λακεδαιμονίους ἀεὶ χρῶνται, Λακεδαιμόνιοι δ᾽, ὅτ᾽
εἶχον αὐτούς, ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐχρῶντο. 210
30 *Οἶμαι τοίνυν ἔγωγε κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι δεῖν, ὅτι*
μὴ προςδεξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐὰν
μὲν ἀναιρεθῶσι καὶ διοικισθῶσιν, ἰσχυροῖς Λακεδαιμο-
νίοις ἔστιν εὐθὺς εἶναι, ἐὰν δὲ σωθῶσιν ἄρα, ὡς ἤδη
τι καὶ παρ᾽ ἐλπίδας ἐξέβη, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων
δικαίως ἔσονται· ἂν δὲ προςδέξησθε, τούτοις μὲν ὑπάρ-
ξαι ἤδη σωθῆναι δι᾽ ὑμᾶς, τὸ δὲ συμβησόμενον καὶ τὸν

---

§. **28**, 9. *αὐτοῖς Σ. Voem., ἑαυτοῖς rel. edd.*

niorum studium" | *τοῦ πολέμου περιεστηκ.*, intelligit D. bellum sacrum, quod etiam § 31 tangitur, (355—346). Non est cur *τούτου*, quod e *Σ* nuper Bekk. delevit, cum vulg. addatur, nam articulus habet emphasin ut I, 7: *τὸν πόλεμον*, ibid. 24: *τῇ χώρᾳ*. De structura verbi *περιίσασθαι* cfr. XIX, 340.

§ 29. De toto hoc loco haec Schaeferus: „quantumvis nostra intersit, foedus inter Megalopolitas et Thebanos rescindi stelis eversis, tamen, si vel maxime utrique porro futuri sunt socii, minus nobis timendum erit, quam si Lacedaemonii Megalopolitas suae faciant ditionis. Thebani enim Megalopolitarum opibus semper utuntur contra Lacedaemonios, sed hi, quum illos sibi junctos haberent, usi sunt contra nos." Nostrum locum repraesentant Bekk. Anecd. p. 148,. 21, ubi quum *Θηβαίους* legatur, ex nostro in *Θηβαίων* est mutandum. Quod autem ibid. additur *αὐτούς* post *τούτους* minime spernam, quamquam abest in *Σ*. Ceterum *ἐχθρούς* ante *φοβοῦνται* ad Megalopolitas esse referendum facile apparet.

§ 30. Devenit Dem. ad perorationem | *προςδέχεσθαι* est eorum, qui alios in suas recipiunt partes, cfr. § 12 | *ἐὰν δὲ σωθῶσι* „sin incolumes manserint" sc. sine auxilio Atheniensium, nam paullo post et § 31 addit *δι᾽ ἡμᾶς* | *τὸ συμβησόμ*,

τοῦ κινδύνου λογισμὸν μετενεγκόντες σκοπῶμεν ἐπὶ
31 Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἂν μὲν τοίνυν καταπολεμηθῶσιν οἱ Θηβαῖοι, ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ, οὐκ ἔσονται μείζους τοῦ δέοντος οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους ἔχοντες ἀντιπάλους τοὺς Ἀρκάδας, ἐγγὺς οἰκοῦντας· ἂν δ' ἀνενεγκῶσιν ἄρα οἱ Θηβαῖοι καὶ σωθῶσιν, ἀλλ' οὖν ἀσθενέσθεροί γ' ἔσονται ἡμῖν συμμάχων γεγενημένων τῶνδε καὶ δι' ἡμᾶς σεσωσμένων· ὥστε πανταχῇ συμφέρει μήτε προέσθαι τοὺς Ἀρκάδας, μήτε δι' αὐτούς, ἂν ἄρα σωθῶσι, περιγεγονέναι δοκεῖν, μήτε δι' ἄλλους τινάς, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

32 Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὰ τοὺς θεοὺς οὔτε φιλῶν οὔτε μισῶν ἰδίᾳ εἴρηκα, ἀλλ' ἃ νομίζω συμφέρειν ὑμῖν· καὶ παραινῶ μὴ προέσθαι Μεγαλοπολίτας, μηδ' ἄλλον ἁπλῶς μηδένα τῶν ἐλαττόνων τῷ μείζονι.

---

§ **30**, 6. § **31**, 1 *et* 4. *ἂν Σ, ἐὰν Bekk. et Tur. cum vulg. Cfr. Klotz Dev.* II *p.* 451.

oratoris mens est haec: quod eventurum est — si Megalopolitae a nobis non jam servantur — et periculi considerationem á nobis transferamus ad Thebanos et Lacedaemonios (ἐπὶ τοὺς Θηβ. καὶ Λακ.) et in his (ἐπὶ τῶν Θηβ. καὶ Λακ.) spectemus. Neque ἤδη cum Benselero neque καί cum Dobraeo tentandum est.

§ 31. ἀνενεγκῶσι, Reisk. explicat ad pristinas vires redire velut a morbo | ἀλλ' οὖν—γε „tamen certe" ut res sunt. Krüger. 69, 4, 5 | περιγεγονέναι dicuntur qui superiores discedunt.

§ 32. οὐδετέρους intelligit eos, quos initio orationis nominat ἀμφοτέρους | ἀλλ' ἃ νομίζω, ingeniose Dobraeus conjecit ἀλλὰ νομίζων, at εἴρηκα defendit vulgatam. Denique addo, quod Proleg. not. 3. omisi, Schoemannum (Gr. Alth. II p. 76) de rebus Megalopolitarum exposuisse.

COMMENTARIUS HISTORICUS

ad Demosthenis Orationem pro Megalopolitis.

I. ad § 4.

Ἔστι τοίνυν ἔν τινι τοιούτῳ καιρῷ τὰ πράγματα νῦν, ... ὥστε Θηβαίους Ὀρχομενοῦ καὶ Θεσπιῶν καὶ Πλαταιῶν οἰκισθεισῶν ἀσθενεῖς γενέσθαι. De his tribus urbibus ea, quae ad nostram rem pertinent, proferam, non ita, ut sequar ordinem Demosthenis, qui et ipse sibi non constat, sed ipsarum rerum, itaque I. de Plataeis.

Plataeenses,[1] quarum urbs in confinio Boeotiae, Megarae et Atticae infra Cithaeronem sita erat, foedus Boeoticum, cui postremi adscripti erant, derogantes ad Athenienses se contulerunt iisque in pugna Marathonia adfuerunt. Herodt. VI., 8. Pseudodem. LIX, 94. Ex hac re non minorem laudem tulerunt quam ex pugna in ipsorum pago commissa.[2] Jam quum Atheniensium partes sequi non desisterent, Thebani earum urbe potiti sunt Ol. 88, 2 (427). Thuc. II, 71. III, 52. 68. Plataeenses vero vehementer adflicti animum non abjecere: immo Scionem, insulam, quam Athenienses ipsis habitandam dederant (Diod. Sic. XII., 76),

---

1) Poppo Thuc. Vol. I, 2 p. 283. Klütz de foedere Boeot. Berol. 1821 p. 16 sq. Friedrich rer. Plat. spec. Berol. 1841 p. 20. Winiewski p. 24. Tittmann Griech. Staatsvf. p. 694.

2) Boeckh Staatsh. d Athen. I p. 360 ed. 2.

tenuere, donec pace Antalcidea reditus in patriam pateret. Atqui Thebani nihil potius moliebantur quam ut Boeoticas urbes sibi subjicerent et a Spartanorum patrocinio vindicarent. Res ab anno 378 tentata haud prospere processit: demum Ol. 101. 4 (373.) contigit, ut Plataeas et Thespias expugnarent.[3]) Eodem, quem modo dixi, anno (II) Thespias, quae infra Heliconem sitae foederique Boeotico adscriptae, ut Plataeae et Orchomenus, a Thebis octoginta stadia, ut Plataeae, distabant, eversas fuisse a Thebanis, patet e Diod. Sic. XV, 46: *Θηβαῖοι τὰς Πλαταιὰς κατασκάψαντες καὶ Θεσπιὰς ἀλλοτρίως πρὸς αὐτοὺς διακειμένας ἐξεπόρθησαν.* Incolae hujus urbis, quae, moenibus per Thebanos bello Peloponnes. (Thuc. IV., 133.) dirutis, pace Antalcidae sui juris facta erat, ejecti, pars Athenas confugerunt, alii pugnae Leuctricae adfuerunt, nam Pausan. IX, 13 auctor est, hos aciem Thebanam deseruisse, Ceressum se contulisse et Ol. 102, 2 ab Epaminonda inde expulsos fuisse.

Sed jam veniendum est III. ad Orchomenum. Orchomenus Minyeus[4]) — ut distinguatur ab Orchomeno Arcadiae — ad lacum Copaicum sita hodie Scripu dicitur. Tempore belli Peloponn. nunc Spartanorum, nunc Thebanorum fuit, qui illam urbem summo persequebantur odio

3) Isocrat. Plataic. init. Clinton. Fast. Hell. p. 406. Wachsmuth I. p. 276. A. Schaefer I p. 60. O. Müller, Gesch. Hell. Stämme I p. 28: „Die Platäer ein freisinniges u. zum Streit für gemeine Freiheit bereites Volk, Marathon ist Zeuge. Die Thespier besitzen Ehrliebe, ihre Bildsäulen, ihre Feste, ihre heilige Schaar bei Leonidas bezeugen es.“ Drumann, Ideen z. G. des Verf. Gr. p. 437. Manso Spart. II p. 29, 161. K. F. Hermann, Gottesdienstl. Alterth. d. Griechen § 63.

4) In libris, qui de hac urbe agunt, locum principem obtinet O. Müller, Gesch. Hell. St. I. Orchomenos und die Minyer. Vratisl. 1820, qui p. 90 docet Minyas, qui Orchomenum condiderint, olim cognatos fuisse Aegyptiis. Cfr. Wachsmuth H. A. I p. 73. Boeckh I p. 415.

et occasione oblata utebantur eam expugnandi. Quam in rem adfero Lucchesinium p. 217. haec dicentem: „quum aliqui Thebanorum reipubl. statum convellere vellent, in conspirationis societatem trecentis Orchomeniis equitibus adscitis negotium dederunt tumultum Thebis excitandi. Capti equites suppliciοque adfecti causam Thebanis praebuerunt vetus vindictae desiderium in aemulam urbem explendi", et ipsa Demosthenis verba Lept. 109: *ἴστε γὰρ ὃν τρόπον Θηβαῖοι Ὀρχομενίους διέθηκαν*, ad quem locum vid. F. A. Wolfius p. 328. Cladem hanc Orchomeniis illatam[5]) Pausan. IX, 15, 2 refert ad Ol. 103, 2 probante Muellero, rectius Diod. Sic. XV, 79 ad Ol. 104, 1 (364). Jam fuerunt qui e Diod. Sic. XVI, 33: *Ὀνόμαρχος Ὀρχόμενον εἷλεν* (Ol. 106. 4) et Dem. V, 22. VI, 13: *Φίλιππος Ὀρχόμενον καὶ Κορώνειαν τότε* (Ol. 108. 3) *Θηβαίοις παραδοὺς* colligerent, Orchomenum illo tempore jam restitutum fuisse, sed quum certa ejus rei testimonia desint, hoc neque ostendi neque probari potest.

Has tres urbes, de quibus exposui, Spartani et Athenienses a Thebanis invitis restitui voluerunt (§. 4. 25 huj. or.), restitui jussit Philippus post pugnam Chaeroneensem. Pausan. IV, 27, 5. IX, 37, 8; nam Arriano, qui I, 9, 10. Thebis eversis hoc demum ab Alexandro factum narrat, diffido.[6])

II. ad §. 11.

Ἔστι τοίνυν τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων, ὡς κομίσασθαι τὸν Ὠρωπὸν ἡμᾶς ἐγχειρεῖν δεῖ. Oropus (hodie Oropo) in confinio Atticae et Boeotiae sita saepissime ansam praebuit acerrimi certaminis inter

---

5) Clinton F. H. p. 406. O. Müller Orch. p. 420. A. Schaefer I p. 108.

6) Poppo Thuc. Vol. 1, 2 p. 286. Wachsmuth I p. 305. A. Schaefer II p. 253.

Athenienses et Thebanos[7]) Strab. IX p. 399. In bello Pelop. mox horum, mox illorum fuit Thuc. II, 23. VIII, 60. Ol. 103, 3 (366) Themiso et Theodorus, Eretrienses, quos exules Oropii in suas partes vocaverant, hanc urbem ab Atheniensium potestate vindicarunt (Xen. Hell. VII, 4, 1), qui eam receptam fidei Thebanorum ab Eretriensibus in auxilium adhibitorum permiserunt.[8]) Diod. Sic. XV, 76. Dem. XVIII., 99. ibique Westerm. et Schol. ad h. l. p. 250 Dind. Thebani non reddiderunt.[9]) Jam e nostro loco et §. 18. colligo, Athenienses opem Lacedaemoniorum ad Oropum recuperandam et implorasse et exspectasse: at sine eventu; nam Dem. V, 24. ait: *ἡμεῖς Θηβαίους ἐῶμεν ἔχειν Ὠρωπόν.* Idem quum VI, 30 dicat: *Φίλιππος Εὔβοιαν καὶ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ἀποδώσει*, patet hunc regem Atheniensibus promisisse, se ipsis Oropum reparaturum. Promissis stetit, ademit Thebanis et reddidit Atheniensibus. Ol. 110, 3. Pausan. I, 34, 1: *τὴν γῆν Ὠρωπίαν, Βοιωτίαν τὸ ἐξ ἀρχῆς οὖσαν, ἔχουσιν ἐφ' ἡμῶν Ἀθηναῖοι· πολεμήσαντες δὲ πάντα ὑπὲρ αὐτῆς χρόνον, κτησάμενοι δὲ οὐ πρότερον βεβαίως πρὶν ἢ Φίλιππος Θήβας ἑλὼν ἔδωκε σφίσιν.*

---

7) O. Müller Orchom. p. 411. Wachsm. I p. 285. A. Schaefer I p. 93. Winiewski p. 26. Meier in Encycl III, 1 p. 505. Preller Acta Societ. litt. Sax. 1852 p. 140.

8) Ad hanc Oropi amissionem pertinet celebris causa Oropica, de qua dixi ad Lib. vit. Dem. §. 6. Clinton F. H. p. 405. Boeckh I. p. 321.

9) Erravit Jacobsius p. 64 dicens, Thebanos ab Atheniensibus in auxilium esse vocatos.

PROLEGOMENA

in Demosthenis Orationem pro Rhodiorum libertate.

Rhodus (Rhodo)[1]) insula in littore meridionali Asiae 1
sita, ab Argivis habitata, jam prisco aevo sapientia legum, morum severitate, industria et mercatura insignis fuit (Strab. XIV c. 2. p. 652). Laudant autem veteres scriptores ejus coelum amoenum et suave, solum fertilissimum, fruges dulcissimas (Plin. H. N. II, 62. Suet. Tiber. 11), portus amplissimos (Diod. Sic. XX, 85) magnasque divitias[2]). Incolae ipsi ut erant rei navalis peritissimi[3]), ita fortitudine, constantia, pietate, eloquentia excellebant[4]).

---

1) Lucchesini ann. hist. p. 281. — J. Meursi Creta, Cyprus, Rhodus. Amstel. 1675. — Ross Rhodos 1824. — Jacobs Einleitung p. 121 sqq. — Hermann Griech. Staatsalt. §. 79. — Wachsmuth H. A. I p. 751. II p. 316. — Libris in Paully Real-Enc. VI, 1 p 487 allatis adde Schubart Reisen in das Morgenl. (Erlg. 1838) I p. 441—480.

2) Meurs. Rhod. I c. 17. Wachsmuth I p. 106. Boeckh Staatsh. II p. 634.

3) Cic. p. leg. Man. 18, 54: „Rhodiorum usque ad nostram memoriam disciplina navalis et gloria remansit.“ Meurs. l. c. Wachsmuth I p. 756.

4) Meurs. l. c. 16. 20. II c. 1. Hermann Gottesdienstl. Alterth. der Griechen § 67. Westermann Gesch. d. griech. Bereds. p. 165.

Ipsa urbs Rhodus e tribus urbibus, quarum nomina erant Lindus, Camirus et Ialysus, Ol. 93, 1 conflata, olim paruit regibus, quos excepit imperium populare, sed ita ut *πρύτανις*, cujus fuit dignitas semestris, rebus praeesset. Diod. Sic. XIII, 75[5]). Strab. XIV, 2. p. 653 haec: *δημοκηδεῖς εἰσιν οἱ Ῥόδιοι, καίπερ οὐ δημοκρατούμενοι, συνέχειν δ᾽ ὅμως βουλόμενοι τὸ τῶν πενήτων πλῆθος.* 2

Tempore belli Peloponn. optimatum et plebis discordia extitit: haec ad Athenienses, illi ad Spartanos se applicabant. Thuc. VII, 57. VIII, 44. Horum autem naves ut propulsarent, movit Rhodios Conon Ol. 96, 1 (396) et in fidem se darent Atheniensium. Diod. Sic. XIV, 79. Ita factum esse videtur, ut optimates ejicerentur: hos enim narrat Xenoph. Hell. IV, 8, 20 sqq. Spartam venisse Ol. 97, 2 et Spartanis exprobrasse, quod Rhodum ab Atheniensibus opprimi sinerent.[6]) Itaque Ecdicum (quem Diod. S. XIV, 97 Eudocimum nominat) miserunt, qui (§. 22) *ἐπύθετο τὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ δῆμον πάντα κατέχοντα καὶ κρατοῦντα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.* Hujus jamiam domum revocati provinciam demandarunt Spartani Teleutiae, qui (§. 24) *εἰς Ῥόδον ἀφικόμενος ἐβοήθει τοῖς αὐτῶν* (Rhodiorum) *φρονοῦσιν.* Iam putandi sunt Athenienses in auxilium vocati esse, quorum dux Thrasybulus eodem teste (§. 25) *τῆς ἐς Ῥόδον βοηθείας ἀπέσχε,* quum castellum Rhodi (*τὸ τεῖχος*) vidisset ab optimatibus teneri et Teleutiam adhuc adesse[7]). Spartanorum potentia in dies aucta est. Quare Athenienses Ol. 100, 3 foedus pepigerunt cum septuaginta urbibus, in his etiam cum Rhodo (Diod. Sic. XV, 30. Plut. Pelop. 15) et Spartanis principatum ademere, ita ut pars popularis rursus summa rerum potiretur.

---

5) Liv. XLII, 45. Schoemann Antiq. jur. publ. Graecorum p. 84. O. Müller Dorier II p. 147.

6) Tittmann Griech. Staatsv. p. 420 sq

7) de dissensione hujus scriptoris et Diod. S. XIV, 97 vid. A. Schaefer I p. 24. Manso Sparta III, 1 p. 84.

Jam Ol. 104, 1 Chii, Rhodii, Byzantii ab Atheniensibus, 3
qui socios magis magisque premebant, abalienari coeperant. Diod. Sic. XV, 79 [8]). Chares autem missus 105, 3 ad Amphipolim capiendam injuriam Rhodiis aliisque foederatis intulit [9]). Aesch. II, 71. Isocr. VIII, 46: *εἰς τοῦτο μωρίας ἐληλύθαμεν, ὥστε . . . τοὺς συμμάχους τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν ἰδίᾳ λυμαινόμεθα.* Auctor argumenti hujus orat. (de pace) haec tradit: *Χάρης πεμφθεὶς καταδουλώσασθαι τὴν Ἀμφίπολιν, βουλόμενος τὴν ἀρχαίαν δύναμιν περιποιῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπεχείρησε Χίοις καὶ Ῥοδίοις καὶ τοῖς λοιποῖς συμμάχοις.* Nimirum de Rhodiis audiendus Ulpianus, qui (p. 149 ed W. VIII, p. 235 Dind.) refert: *πρὸς τοὺς Ῥοδίους ἔοικε χαλεπαίνειν ἐξαιρέτως ἡ πόλις· μάλιστα γὰρ αὐτοὶ τυγχάνουσι τὴν ἀπόστασιν εἰργασμένοι.* De ipso belli socialis exitu [10]) idem scholiasta ibid. prodit: *μηκυνομένου τοῦ πολέμου ἠναγκάσθησαν εἰς συνθήκας ἐλθεῖν πρὸς τοὺς νησιώτας οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστε αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους.*

Sed trajiciendum est in Cariam, Rhodo oppositam 4
ab eaque 120 stadia distantem. Rex Mausolus [11]) ab Ol. 100, 4 (377) usque ad Ol. 106, 4 (353), qui antea in adversariis regis Persarum (Diod. Sic. XV, 90) mox ad fidem rediit, judice Demosthene §. 3, non solum auctor fuit calumniarum Atheniensibus contractarum bellique suasor, sed etiam ab optimatium partibus Rhodiorum „*ἐλευθερίαν ἀφῃρημένος*“ (Dem. ibid.) stetit adeoque arci imposuit praesidium. Diod. Sic. XVI, 7. Dem. § 15: *βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται, δουλεύουσιν.* cf. Liban. Arg. §. 2. Mortuo rege [12]) successit ejus conjux

8) Boeckh Staatsh. I p. 552.

9) Wachsmuth I p. 290. Boeckh 1 p. 404. A. Schaefer I p. 148. Ruediger ad Dem. II, 28. Winiewski p. 34.

10) vid. adnot. ad Lib. Arg. h. or. § 1.

11) Clinton F. H. app. XIV de Cariae regulis p. 298.

12) Quaestio orta est de anno, quo Mausolus mortuus sit:

et soror Artemisia, quae teste Theopompo (vid. Harpocr. s. v.) moerore confecta eo ipso anno, quo haec oratio est habita, obiit. Quod antequam accidit, mariti vestigiis institit et subornante rege Persarum, qui sibi Rhodum (§. 11. 13) subjicere volebat, populares et oppressit et ejecit. Scholiasta p. 149 haec: *βασιλέως γνώμῃ βοηθούσης Ἀρτεμισίας τοῖς κατὰ τὴν Ῥόδον εὐπόροις, ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ οἱ δυνατοὶ καὶ ἄρχουσι τῆς Ῥοδίων πόλεως οἱ τὰς οὐσίας κεκτημένοι· κατέφυγεν οὖν ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν, ἀξιῶν ἐλευθερίας τυχεῖν.*

Quae quum ita essent, legatos miserunt exules Rhodii 5
Athenas, qui opem harum implorarent: jam in medium prodit Demosthenes nostram habens orationem et quidem Dionys. Hal. auctore (in ep. ad Amm. c. 4 p. 76: *ἐπὶ Θεσσάλου τὴν περὶ Ῥοδίων ἀπήγγειλε Δημοσθένης δημηγορίαν, ἐν ᾗ πείθει τοὺς Ἀθηναίους καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν αὐτῶν καὶ τὸν δῆμον ἐλευθερῶσαι*) Ol. 107, 2 (351), de quo anno dubitari nequit, nam et Artemisia adhuc vivebat (§ 11) et bellum Persarum adversus Aegyptios male gestum erat, de quo vid. ad § 12. Etenim Orator hoc agit, ut Atheniensibus persuadeat opem esse Rhodiis (*τῷ δήμῳ*) ferendam, sin minus, timendum, ne hi succumbant optimatibus [13]). Atheniensium autem animi quum vario modo

---

Diod. Sic. XVI, 36 ad Ol. 106, 4, Plin. N. H. 36, 30 et 47 ad Ol. 107, 2 mortem refert. Plinio adsentitur A. Schaefer I p. 440. III p. 27. Quamquam constat, Diodorum passim res gestas in alios vel referre annos vel proferre (vid. ad. § 12), tamen h. l. quum aperte dicat Mausolum 24, Artemisiam 2 annos regnasse, ei diffidere nolim. Accedit quod Dem. §. 27 contendit Artemisiam Coum, Rhodum aliasque civitates Graecas occupasse. Quod quum intra breve tempus a morte Mausoli usque ad orationem habitam fieri vix potuerit, hunc regem eo, quo Diodorus dixit, anno i. e. Ol. 106, 4 aut 107, 1 obiisse probabile est.

13) „D. sucht zu zeigen, dass die Vertheidigung der Democratie ebenso glorreich als nothwendig sei. Das ist der Mit-

affecti essent, factum est, ut ipse orator non justum sequatur ordinem, sed vel redarguendo vel contentendo vel castigando vel docendo audientium animos eo, quo velit, deducat. Laudo scholiastae verba ad § 13 haec dicentis: *τοῦτο τὸ θαυμαστὸν τῆς ῥητορείας ἐστίν, ὅτι δι' ὧν κατατρέχει Ῥοδίων, διὰ τούτων* (legebatur *τοῦτον*) *πείθει τὸν δῆμον, καὶ δι' ὧν κατηγορεῖν δοκεῖ, πραΰνει καταμιγνὺς τὸ αὐτοὺς ἑαυτῶν κατεγνωκέναι κατηγόρους ἑαυτῶν γεγονότας τῷ πάλιν ὑποπίπτειν τῇ πόλει.*

Quid, quod ipse Dem. sensisse videtur quam difficilem susceperit provinciam dicens §. 1: *χαλεπὸν τὸ πεῖσαι πράττειν τὰ βέλτιστα,* § 34: *ἀφ' ὁποίων λόγον ἢ πράξεως ποίας ἐπανορθώσεται ἃ νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ' ἔργον εὑρεῖν.* Neque vero desunt gravia quaedam momenta in nostra oratione, quae significasse non alienum erit: 1. communi saluti esse consulendum (§ 4. 13); 2. justam causam servandam (§ 8); 3. imperio paucorum non cedendum (§ 18); 4. infelicibus inserviendum (§ 21); 5. non esse fidos habendos, qui male suadeant (§ 33); 6. majorum exempla imitanda (§ 35).

Denique quem eventum ars Demosthenis in nostra oratione conspicua habuerit, dici nequit: certe auctor or. *περὶ συντάξ.* § 8. dicit: *ἐπὶ πολλῆς ἡσυχίας ὁ Ῥοδίων δῆμος καταλέλυται ἐχθρός γ' ὢν ἡμῖν.* Quid? teste Aristotele (Polit. V, 3 p. 234. 5 p. 236) populares Rhodii, re publica male administrata, imperium amisere, quod tamen ab Ol. 119 restitutum videtur [14]).

Argumentum. [15])

I. *Exordium* pertinet ad Atheniensium animos ad optima quaeque audienda pronos (§ 1).

II. *Causa* cernitur in auxilio Rhodiis strenue ferendo (§ 2—4); de hac ita disserit:

---

telpunkt des ganzen Vortrags, von hier mussten die Strahlen der Ueberzeugung ausgehen". Jacobs Einleit. p. 124.

14) Tittmann Griech. Staatsv. p. 422. Wachsmuth I p. 755.

15) Ranke in Encyclop. XXIV p. 103. A. Schaefer I p. 430.

1) redarguit adversarios, qui metuant regem Persarum, usus exemplo Timothei Samum liberantis (§ 5—10), Artemisiam rei propositae adversari arbitrentur (§ 11—13) et Rhodios propterea servari nolint, quod fide indigni sint (§ 14—16).

2) contendit cum iis civitatibus, quae paucorum imperio subditae sint, non esse amicitiam ineundam, immo eos, qui rem publice gerant, defendendos iisque auxilium ferendum (§ 17—21). Quod quum ipsi Athenienses ab Argivis experti sint, etiam Rhodiis praestandum neque vel barbaro vel feminae cedendum (§ 22—24).

3) castigat eos, qui jura aliorum contra Athenienses, non horum contra alios defendant; exempla repetit aliena, quibus demonstret, eos, qui suorum civium jura violent, non audiri (§ 25—29).

4) docet, esse Rhodiis sua jura reddenda et, licet minus aequa sint, defendenda. Jam quum Athenienses non ignorent, quid faciundum sit, non iis cedent qui male suadeant, immo perfidos habebunt (§ 30—33).

III. *Epilogus* hortatur cives, ut consilia bona recte factis confirment et majores imitentur (§ 34—35).

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον [ἐπολέμησαν] πρὸς Reisk. 190
Ἀθηναίους Χῖοι καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐ-
τῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δὲ ἀλλήλοις συμμαχίαν πεποιη-
2 *μένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. γείτονες δὲ ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ*
Καρίᾳ πρὸς τὸν ταύτης ὕπαρχον Μαύσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδό-
κουν. ὁ δὲ κατ᾽ ὀλίγον πιστευόμενος ὑπ᾽ αὐτῶν ἐπιβουλὴν

Hanc orationem e Σ esse ὑπὲρ τῆς Ῥοδ. Ἐλ. inscribendam, non cum vulg. περὶ τῆς ostendi Lectt. Dem. I *p.* 10. *Tuentur nunc omnes edd. In paginis edit. Dind. min. vitiose περί.*

§ 1. **τὸν συμμαχικὸν**, bellum sociale gestum est ab Ol. 105, 3 usque ad 106, 1: a verno tempore ai. 357 usque ad aestivum ai. 355. A. Schaefer I p. 145. Cfr. quae adnotavi ad Lib. vit. Dem. § 13. (§. 5, 3 Bekk.). Ex quo ipso loco post *πόλεμον* addidi **ἐπολέμησαν**, quod vulgo aberat. Felicianus conjec. *ἤραντο*, quod reliqui editores receperunt. | **ὑπήκοοι**, tria sociorum Athen. genera erant, 1. *αὐτόνομοι*, 2. *ὑπήκοοι, ναῦσιν οὐ φόρῳ*, 3. *ὑπήκοοι καὶ ὑποτελεῖς*. Ex altero fuerunt istae gentes. Drumann Ideen etc. p. 395. Wachsmuth H. A. I. p. 218. Tittmann Gr. Staatsv. p. 667. Böckh Staatsh. I p. 528.

§ 2. **ὕπαρχον** i. q. *σατράπην*, vid. ad § 9 et de Mausolo Prolegg. 4 | **πιστευόμενος** is dicitur, cui fides datur, quam

κατὰ τοῦ δήμου συνεστήσατο, καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων ἀφελόμενος ὀλίγοις τοῖς δυνατωτέροις τὴν πόλιν κατεδού-
3 *λωσε. συμβουλεύει τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ περιορᾶν ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις δημοκρατεῖσθαι τὰς πόλεις. εἰ δὲ ἠδικήκασιν ἡμᾶς, φησίν, Ῥόδιοι, ἀλλὰ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν καὶ σύνηθες τὸ καὶ τοὺς λυπήσαντάς τι τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν καὶ μὴ μνησικακεῖν ἁμαρτάνουσιν εἰς τὴν πόλιν.*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους διδόναι παῤῥησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ᾽ οὐδεπώποτε ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδάξαι τὰ βέλτιστα ὑμᾶς — ὡς γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, ἅπαν-
τες ὑπάρχειν ἐγνωκότες μοι δοκεῖτε —, ἀλλὰ τὸ πεῖσαι 191
πράττειν ταῦτα· ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ καὶ ψηφισθῇ, τότε
2 ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσονπερ πρὶν δόξαι. ἔστι
μὲν οὖν ἓν ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφεί-

---

§ 1, 1. ὑμᾶς *om. Σ et Tur., sed quum in margine sit ab antiq. m., in Prooem. et Schol., cum reliq. edd. retinui, cfr.* XIV, 14.

sibi conciliavit | *συνεστήσατο* cfr. § 3 h. or. | *κατεδούλωσε*, imprimis Artemisia hoc commisit.

§ 3. Liban. fere idem dicit Arg. Megalop. § 3. | *βοηθεῖν* vid. § 19 | *εἰ δὲ ἠδικηκ.* ipsa haec verba non leguntur, sed sententia subest § 21. | *τοὺς λυπήσαντας*, cfr. § 16. — In hoc argum. cur Lib. Artemisiam neglexerit, ignoratur.

---

§ 1. *παῤῥησίαν*, dicendi libertatem (*ἰσηγορίαν*) cuivis vindicat Orator (cf. Hermann Gr. Staatsalt. § 66. Wachsmuth H. A. I p. 520. Schoemann Gr. Alt. 1 p. 385) et judicii elegantiam | *ἐγνωκότες*, cfr. § 30. V, 13. XVIII, 95 | *ἴσον* commendatur a cod. opt. et Proem. Vulgata *τοσοῦτον* sine *τότε* ex *ὅσον περ* enata videtur. Partic. *περ* acuit vim pronominis ut § 21 *οἵαπερ*. Klotz Devar. II p. 724.

§ 2. *χάριν-ὀφείλειν* cfr. II, 4: *ὧν ἐκεῖνος ὀφείλει χάριν* |

λειν, τὸ τοὺς διὰ τὴν αὑτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ
πάλαι, νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὑτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς
ἐλπίδας. ἄξιον δ' ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ· συμβήσεται
γὰρ ὑμῖν, ἐὰν ἃ χρὴ βουλεύσησθε περὶ αὐτοῦ, τὰς παρὰ
τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ
3 δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι. ᾐτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπι-
βουλεύειν αὐτοῖς Χῖοι καὶ Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι, καὶ διὰ
ταῦτα συνέστησαν ἐφ' ἡμᾶς τουτονὶ τὸν τελευταῖον πόλε-
μον· φανήσεται δ' ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας
Μαύσωλος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἐλευθερίαν
αὐτῶν ἀφῃρημένος, οἱ δ' ἀποδείξαντες ἑαυτοὺς συμμά-
χους Χῖοι καὶ Βυζάντιοι τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν οὐ βεβοη-
θηκότες, ὑμεῖς δέ, οὓς ἐφοβοῦντο, μόνοι τῶν πάντων
4 τῆς σωτηρίας αὐτοῖς αἴτιοι. ἐκ δὲ τοῦ ταῦθ' ὑφ' ἁπάντων

---

§ 2, 3. *τὸ om. pr. Σ, Bekk. Tur., habet schol.; in Prooem. vero pro τούτους lege τὸ τούς.* — 6. *ὑμῖν om. Σ et Tur.*

§ 3, 3. *τουτονὶ τὸν τελευταῖον scripsi cum Schaefero e bonis codd., vulg. et omnes edd. τὸν τελ. τουτ.* — 6. *ἑαυτοὺς Σ, αὐτοὺς vulg. Bekk. Tur.*

§ 4, 1. *ὑφ' ἁπάντων Σ, ὑπὸ πάντων vulg. Bekk. Tur.*

ἐλπίδες pluralis majestatis, quales sunt *φόβοι, ἀπορίαι, ἀνάγκαι* | *τὸ-ἔχειν* artic. ab hoc loco abesse vix potest, Krüger. § 50, 6, 3. Cfr. XVI, 13: *τὸ τοὺς Ἀρκάδας συμμάχους ποιήσασθαι.* Nam locus VIII, 25: *ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι μὴ συλᾶσθαι* a nostro paullum differt. De ipsa re exposuit A. Schaefer I p. 146 | *διαβαλλόντων*, non defuisse qui Urbem ejusque praefectos in suspitionem vocarent, patet ex IX, 2, quo quidem loco *διαβάλλειν* et *αἰτιᾶσθαι*, quod statim sequitur, conjuncta sunt | *βλασφημ. ἀπολύσ.* „refutare calumnias“ VIII, 37: *οὐδὲ ταῦτ' ἀπελύσασθε.*

§ 3. *Χῖοι καὶ Βυζ.*, de utrisque vid. com. hist. ad h. l., de Rhodiis et Mausolo Proleg. 1. 4. | *συνεστ. πόλεμ.* conjunctis viribus bellum gerebant | *πρυτ. τ. κ. πείσας* „auctor atque moderator horum consiliorum“ Reisk. Dem. V, 6 *πρυτανεύειν* conjunxit cum *διοικεῖν* | *ἀτυχήμασιν = ἀτυχήσασι*, intellige civiles tumultus, quibus insula distrahebatur, et confer Isocr. III, 56: *βοηθεῖν ταῖς συμφοραῖς* | *τῆς σωτηρίας αἴτιοι* sc. *φανήσεσθε ὄντες*: repudiabant enim optimates.

ὀφθῆναι ποιήσετε τοὺς πολλοὺς ἐν ἁπάσαις ταῖς πόλεσι τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὑτῶν σωτηρίας, ἐὰν ὑμῖν ὦσι φίλοι· οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτο ἀγαθὸν ἢ παρὰ πάντων ἑκόντων ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐνοίας.

5 *Θαυμάζω δ' ὅτι τοὺς αὐτοὺς ὁρῶ, ὑπὲρ μὲν Αἰγυπτίων τἀναντία πράττειν βασιλεῖ τὴν πόλιν πείθοντας, ὑπὲρ δὲ τοῦ Ῥοδίων δήμου φοβουμένους τὸν ἄνδρα τοῦτον. καίτοι τοὺς μὲν Ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι, τοὺς*
6 *δ' ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ 'κείνου μεμερισμένους. οἶμαι δ' ὑμῶν* 192
μνημονεύειν ἐνίους ὅτι, ἡνίκ' ἐβουλεύεσθε ὑπὲρ τῶν βα-

---

§ 5, 5. *'κείνου cum Voem., ἐκείνου rel. edd.* —
§ 6, 2. *ὑπὲρ Σ, περὶ vulg. Bekk.* —

§ 4. *τοὺς πολλοὺς* i. e. liberam multitudinem, VIII, 65 *οἱ πολλοί* et *τὸ πλῆθος* sunt synonyma | *σύμβολον* tessera judicum, quam hi dicasterium intrantes una cum *τῇ βακτηρίᾳ* accipiebant, XVIII, 210: *παραλαμβάνειν ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ τὸ φρόνημα*, ad quem locum vid. interpp. et Schoemann Antiq. jur. publ. Gr. p. 266. Att. Proc. p. 136 | *οὗ μεῖζον — ἢ* — „adverte comparativum eadem in periodo dupliciter structum" Schaef. Hoc idioma sententiam primariam reddit graviorem. Matthiae Gr. § 450, n. 2. Compara Plat. Apol. 20 B. c. 5: *οὐ γὰρ* usque ad *οἱ πολλοί.* De ipsa re audiendus est Isocr. VIII, 139: *τίς ἀνθρώπων οὐκ ἐπιθυμήσει μετασχεῖν τῆς φιλίας τῆς ἡμετέρας, ὅταν ὁρῶσι τοὺς αὐτοὺς ἀμφότερα, καὶ δικαιοτάτους ὄντας καὶ μεγίστην δύναμιν κεκτημένους.*

§ 5. *τοὺς αὐτούς*, impugnat D. adversarios, qui, quum Artaxerxes Ochus Ol. 107, 2 auxilia Graecorum contra Aegyptios, rebus novis Nectanebo rege studentes, flagitasset, abnuerent, in re vero Rhodia regem timerent. Diod. Sic. XVI, 44: *Ἀθηναῖοι μὲν τὴν φιλίαν ἔφασαν τὴν πρὸς Πέρσας τηρεῖν, συμμαχίαν δὲ ἀποστέλλειν ἀντεῖπον.* | *μεμερισμένους*, Aegyptios imperio regis subditos fuisse, ex quo tempore Persae (525) iis potirentur, satis constat.

§ 6. *ὑπὲρ τῶν βασιλικῶν*, ita etiam oratio *περὶ τῶν συμμοριῶν* (XIV) Ol. 106, 3 habita, inscripta fuit, cujus prior pars (§ 3—14) ad bellum cum rege Persarum pertinuit. In epilogo § 41 leguntur haec: *παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθροὺς κελεύω, ἀμύνεσθαι δὲ καὶ βασιλέα καὶ πάντας, ἂν*

*σιλικῶν, παρελθὼν πρῶτος ἐγὼ παρήνεσα, οἶμαι δὲ μό-
νος ἢ δεύτερος εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκεῖτε, εἰ
τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς μὴ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν
ποιοῖσθε, ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρ-
χοντας ἐχθρούς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ὑμᾶς ἀδικεῖν
ἐπιχειρῇ. καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν εἶπον ταῦτα, ὑμῖν δ᾽ οὐκ ἐδό-*
7 *κουν ὀρθῶς λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν ἤρεσκε ταῦτα. ἀκόλου-
θος τοίνυν ὁ νῦν λόγος ἐστί μοι τῷ τότε ῥηθέντι. ἐγὼ γάρ,
εἰ βασιλεὺς παρ᾽ αὐτὸν ὄντα με σύμβουλον ποιοῖτο, ταῦτ᾽
ἂν αὐτῷ παραινέσαιμι ἅπερ ὑμῖν, ὑπὲρ μὲν τῶν αὑτοῦ
πολεμεῖν, ἐάν τις ἐναντιῶται τῶν Ἑλλήνων, ὧν δὲ μηδὲν
αὐτῷ προσήκει, τούτων μηδ᾽ ἀντιποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν.*

---

§ 6, 3. *δὲ Σ, δὲ καὶ vulg. Bekk. Dindf.* — 4. **δοκεῖτε Σ**, *δοκοῖτε vulg. Bekk. Dindf. Vid. adnot.*

§ 7, 3. **ταῦτ᾽**, *de Baiteri conj. Voemel. ταῦτ᾽ recepit.*

ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσι. | **παρήνεσα — εἰπεῖν** pro *καὶ εἶπον*, interposito *οἶμαι* anacoluthia orta est | **δεύτερος** i. e. *μεθ᾽ ἑτέρου* | **σωφρονεῖν ἂν δοκεῖτε** (cfr. meas Lectt. Dem. I p. 11) = *σωφρονοῖτε ἄν, ὡς δοκεῖ.* Krüger § 54, 12, 6. Baeumlein de modis graec. p. 349 | **τὴν πρόφασιν** „si causam, quam vestri apparatus proferetis, non inimicitias cum rege esse dicetis" Engelh. | **ὑπάρχοντες** sunt haud dubii hostes, quorum odia vindicanda | **οὐκ εἶπον — ἤρεσκε**, consilium meum probatum est, inest gradatio (*κλῖμαξ*) „in qua postremum quodque verbum in priore membro positum rursus injicitur atque ita velut gradibus quibusdam connectitur oratio" Aquila de fig. § 40 p. 182 Ruhnk. Exemplum celebre est XVIII, 179: *οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ, οὐδ᾽ ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ, οὐδ᾽ ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους.* Hunc locum tangit Quintil. IX, 3, 55 et explicat Dissen p. 348.

§ 7. **τοίνυν ὁ νῦν**, cfr. *καὶ νῦν τοίνυν* Xen. Anab. III, 1, 37. | **ἀκόλουθος**, orator profitetur se nunc nihil esse suasurum quod priori adversetur orationi: immo ut sua Athenienses defendant contra barbaros, alienis abstineant | **παρ᾽ αὐτὸν ὄντα** i. e. *παρ᾽ αὐτὸν ἐλθόντα καὶ παρ᾽ αὐτῷ ὄντα.* cfr. I, 8: *παρῆσαν* (non *παρῇσαν*) *Ἱέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα.* Xen. Anab I, 8, 5. 9, 31: *οἱ παρ᾽ αὐτὸν φίλοι* | **τὴν ἀρχὴν** omnino, Reiz apud Viger. p. 723.

8 *εἰ μὲν οὖν ὅλως ἐγνώκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσων ἂν
βασιλεὺς ἐγκρατὴς γένηται φθάσας ἢ παρακρουσάμενός
τινας τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, παραχωρεῖν, οὐ καλῶς ἐγνώ-
κατε, ὡς ἐγὼ κρίνω· εἰ δ' ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ πολε-
μεῖν, ἂν τούτου δέῃ, καὶ πάσχειν ὁτιοῦν οἴεσθε χρῆναι,
πρῶτον μὲν ὑμῖν ἧττον δεήσει τούτων, ὅσῳ ἂν μᾶλλον
ἐγνωκότες ἦτε ταῦτα, ἔπειθ' ἃ προσήκει φρονεῖν δόξετε.*
9 *Ὅτι δ' οὐδὲν καινὸν οὔτ' ἐγὼ λέγω νῦν κελεύων
Ῥοδίους ἐλευθεροῦν, οὔθ' ὑμεῖς, ἂν πεισθῆτέ μοι, ποιή-
σετε, τῶν γεγενημένων ὑμᾶς τι καὶ συνενηνοχότων ὑπο-
μνήσω· ὑμεῖς ἐξεπέμψατε Τιμόθεόν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, βοηθήσοντα Ἀριοβαρζάνῃ, προσγράψαντες τῷ ψη-
φίσματι „μὴ λύοντα τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς τὸν βασιλέα“.* 193
*ἰδὼν δ' ἐκεῖνος τὸν μὲν Ἀριοβαρζάνην φανερῶς ἀφεστῶτα
βασιλέως, Σάμον δὲ φρουρουμένην ὑπὸ Κυπροθέμιδος, ὃν
κατέστησε Τιγράνης, ὁ βασιλέως ὕπαρχος, τῷ μὲν ἀπέ-*

---

§ 8, 4. *ὑπὲρ τῶν Σ, ὑπέρ γε τῶν vulg. Bekk.*
§ 9, 2. *μοι om. pr. Σ, Tur. Voem. — 6. τὸν habet Σ. Vulg. et Bekk. om. — 8. Ἀριοβαρζάνῃ vitiose Σ, quem Tur. sequuti sunt: nam* XXIII, 141 *et* 202 *idem cod. Ἀριοβαρζάνην. — 9. βασιλέως, Σ hunc locum bis habet, semel om. artic. τοῦ, quem Voem. adscivit.*

§ 8. *παρακρουσάμενός τινας*, de metaphora fraudis a mercatoribus sumta disserui ad II, 5; ceterum eos intellege, quos Liban. Arg. § 2 *ὀλίγους τοὺς δυνατωτέρους* nominat | *τούτων* i. e. *τοῦ πολεμεῖν καὶ τοῦ πάσχειν* | *ταῦτα* sc. *τὰ δίκαια*. Monet cives, ut quo acrius jura defendant, eo minus bellum ejusque mala timeant.

§ 9. *ὅτι — λέγω*. breviter dictum pro *ἵν' εἰδῆτε ὅτι*. XVIII, 37: *ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λέγε*, ubi vid. Westerm. et Fritzsch. Qu. Luc. p. 60. | *καὶ συνενηνοχ.* „et quidem quae profuerunt;“ de explicandi vi copulae cf. § 15. 27. XVI, 2. 12 | *Τιμόθεόν ποτέ* Ol. 104, 2 (363), i. e. ante hos duodecim annos; de rebus a Timotheo gestis vid. com. hist. ad h. l. | *μὴ λύοντα* etc. esse verba psephismatis patet | *βασιλέως*, quum D. *τὸν βασιλ.* dixisset, videtur deinceps bis articulum omisisse. Ita XIV, 2: *περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα*, ibid. § 2 et 4 *βασιλεὺς* sine art. | *ὕπαρχος*

γνω μὴ βοηθεῖν, τὴν δὲ προςκαθεζόμενος καὶ βοηθήσας
10 *ἠλευθέρωσεν. καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐ γέγονε*
πόλεμος διὰ ταῦθ᾽ ὑμῖν· οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπέρ
τε τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειεν ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽
ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦνται μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες πο-
λεμοῦσιν, ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως, ἀλλ᾽ ἐφίεν-
ται μέν, ἐάν τις ἐᾷ, ἐὰν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἠδικηκέ-
ναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται.
11 *Ὅτι δ᾽ οὐδ᾽ ἂν ἐναντιωθῆναί μοι δοκεῖ τῇ πράξει*
ταύτῃ νῦν Ἀρτεμισία τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τῶν πραγ-
μάτων, μικρὰ ἀκούσαντες σκοπεῖτε, εἴτ᾽ ὀρθῶς λογίζο-
μαι ταῦτ᾽ εἴτε μή. ἐγὼ νομίζω πράττοντος μὲν ἐν Αἰ-
γύπτῳ πάντα, ὡς ὥρμηκε, βασιλέως σφόδρα ἂν Ἀρτε-

---

§ **10**, 7. *αυτοις Σ sine spiritu, ut solet; αὑτοῖς Dindf. suadente Engelh. p. 20, αὐτοῖς reliqui edd., quibus adstipulor.*

est et ipse satrapes regis Persarum, ut h. l. et praefectus sub satrape, ut Xen. Anab. I, 2, 20. 8, 5. Orv. ad Char. p. 488. | *ἀπέγνω μὴ* post verba prohibendi *ἀπειπεῖν*, *ἀπαρνεῖσθαι* et alia *μὴ* addi solere constat, cfr. § 12 et Curt. § 617, 3. „consilio priore objecto censuit non opitulandum" Schaef. Contra hunc qui alteram lectionem *πολεμήσας* praefert, defendi *βοηθήσας* in Arch. für Phil. u. Paed. XI p. 156.

§ 10. *τήμερον* est forma legitima, cfr. IV, 40 IX, 28. Funkh. Obs. crit. p. 7 | *οὐ γὰρ ὁμοίως* etc., mens oratoris est haec: servate Rhodios, ut olim servastis Samum; de qua re quemadmodum Rex vobis nullam intulit injuriam, ita neque de illis inferret, nam sua quidem defendet, aliena non appetet | *ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλ.* = *τῶν ἐλαττωμάτων*, pro iis, quae ipsis auferuntur, quoad possunt, pugnant.

§ 11. *τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τῶν πραγμάτων* i. e. *εἰ ἡ πόλις εἴη* ut infra *πράττοντος βασ.* i. e. *εἰ πράττοι βασιλεύς*. Praep. *ἐπὶ* cum genit. indicat curam rei gerendae, XVIII, 247: *διαφθείρειν τοὺς ἐπὶ πραγμάτων*. Orator hoc dicit: Artemisia, (de qua vid. Proleg. 4), si urbs res (Rhodiorum) susciperet non repugnatura esset, summam datura operam, si rex in Aegypto bene rem gereret | *ὡς ὥρμηκε*, ut instituit. Noli cum Schaef. *ὅσ᾽* prae-

μισίαν πειραθῆναι περιποιῆσαι Ῥόδον αὐτῷ, οὐ τῇ βασιλέως εὐνοίᾳ, ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι, πλησίον αὐτῆς διατρίβοντος ἐκείνου, μεγάλην εὐεργεσίαν καταθέσθαι πρὸς
12 αὐτόν, ἵν' ὡς οἰκειότατ' αὐτὴν ἀποδέχηται· πράττοντος δ' ὡς λέγεται, καὶ διημαρτηκότος οἷς ἐπεχείρησεν, ἡγεῖσθαι τὴν νῆσον ταύτην, ὅπερ ἔστιν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἂν εἶναι βασιλεῖ χρησίμην ἐν τῷ παρόντι, τῆς δ' αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιτείχισμα πρὸς τὸ μηδ' ὁτιοῦν παρακινεῖν. ὥστε μοι δοκεῖ μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἔχειν, μὴ φανερῶς αὐτῆς ἐνδούσης, ἢ 'κεῖνον λαβεῖν βούλεσθαι. οἶμαι μὲν οὖν οὐδὲ 194
βοηθήσειν αὐτήν, ἂν δ' ἄρα τοῦτο ποιῇ, φαύλως καὶ
13 κακῶς· ἐπεὶ καὶ βασιλέα γε, ὅ τι μὲν ποιήσει, μὰ Δί'

---

§ 11, 9. *ἀποδέχηται Σ, Dindf., ἀποδέχοιτο vulg. et rel.* — § 12, 7. *'κεῖνον Tur. Dind., κεῖνον Σ. Bk. Voem.*

ferre. | *περιποιεῖν* est summopere eniti ut aliquid paretur. XIX, 240: *κρεῖττον ἐστιν ἀγαθὰς ἐλπίδας περιποίησασθαι ἢ ἀφανῆ χάριν καταθέσθαι,* e quo ipso loco intellegis quid sit *εὐεργεσίαν καταθέσθαι* „beneficio sibi aliquem (*πρός τινα*) obligare“ | *ἀποδέχηται* hanc optimi libri lectionem recepi, nam D. a cogitatione ad rem veritatemque transit II, 24: *ἵνα τύχωσι.* III, 6 *ἵνα πάθητε* Krüg. § 54, 8, 2. Bernhard. Synt. p. 401.

§ 12. *διημαρτηκότος* sc. *ἐκείνου.* Rem illustrat Diod. Sic. XVI, 40: etenim rex Persarum Ochus Aegyptios pluries depressurus c o n a t u f r u s t r a t u s est „*ἀπετύγχανε διὰ τὴν κακίαν καὶ ἀπειρίαν τῶν ἡγεμόνων.*“ Quam rem quum scriptor ad Ol. 107, 2 referat, retrahenda esse videtur ad annum superiorem, ne cum nostro loco dissideat; Diod. passim annos confudit. A. Schaefer I p. 436. Brückner K. Philipp. p. 140. Boehnecke Forschungen p. 734. | *ἄλλο — χρησίμην* „ad nihil aliud utilis“ Krüg. § 46, 4, 4. Dem. XIV, 2 *χρήσιμος* gen. femin., nostra forma rarior. Ad *ἂν εἶναι* supple condicionem *εἰ ἡ νῆσος φρουροῖτο*, ut mox ad *ἂν ἔχειν* cogitandum *εἰ λάβοιτε.* Baeumlein de mod. gr. p. 348 sq. *ἐπιτείχισμα* D. Rhodum appellat p r o p u g n a c u l u m Cariorum, quo ne quis quid contra moliatur, se defendunt | *μὴ ἐνδούσης*, „modo ne ipsa tradat“ | *ἂν δ' ἄρα*, s i n f o r t e, vid. ad XVI, 3.

§ 13. *ὅ τι μὲν ποιήσει* „quidquid rex Persarum sit instituturus, profecto non ausim affirmare, me id scire“ R e i s k. Post *οἶδα*

οὐκ ἂν εἴποιμι ἔγωγ', ὡς οἶδα· ὅτι μέντοι συμφέρει τῇ πόλει δῆλον ἤδη γενέσθαι πότερα ἀντιποιήσεται τῆς πόλεως τῆς Ῥοδίων ἢ οὔ, τοῦτ' ἂν ἰσχυρισαίμην· οὐ γὰρ ὑπὲρ Ῥοδίων βουλευτέον, ὅταν ἀντιποιῆται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν πάντων Ἑλλήνων.

14 *Οὐ μὴν οὐδ' ἂν εἰ δι' αὐτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῇ Ῥόδιοι, παρῄνεσα ἂν ὑμῖν τούτους ἑλέσθαι, οὐδ' εἰ πάνθ' ὑπισχνοῦντο ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προςλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους· τοὺς οὖν μηδετέροις πιστῶς κεχρημένους οὐδ' ἂν ὑμῖν βεβαίους ἡγοῦμαι*
15 *γενέσθαι συμμάχους. καὶ ταῦτ' οὐδεπώποτ' εἶπον ἄν, εἰ τῷ Ῥοδίων δήμῳ μόνον ἡγούμην συμφέρειν· οὔτε γὰρ προξενῶ τῶν ἀνδρῶν οὔτ' ἰδίᾳ ξένος αὐτῶν οὐδείς ἐστι*

---

§ **13**, 6. *ἡμῶν Σ. Voem. Tur., ὑμῶν vulg. Bekk. Dindf.*
§ **15**, 1. *οὐδεπώποτε Σ, οὐδέποτε vulg. et Dind. Vid. adnot.*

interpunxi, ut enunciatio sequens sui juris sit | *μέντοι*, verum tamen, dixi de hac part. ad Phil. I. § 4 et Baeumlein de part. gr. (Stuttg. 1861) p. 247 | *ἀντιποιῆται* sc. *βασιλεύς* | *ἡμῶν*, sunt qui *ὑμῶν*, quibus *οἱ πάντες Ἕλληνες*, omnes omnino Graeci, opponuntur, praeferant, sed optimi codicis auctoritati obsequutus sum.

§ 14. *οὐδ' ἂν . . . . . παρῄνεσα· ἄν*, duplex *ἄν*, cujus usus rarior est in Dem., habet causam in sententia interposita. G. Hermannus d. part. *ἄν* p. 188. Baeumlein de mod. p. 372. „Si hi, qui nunc urbem tenent (i. e. optimates expulso populo) potentiam suam per se (sine Persis) haberent, ne sic quidem horum amicitiam quam totius populi malle (*ἑλέσθαι*, cfr. *ᾑρημένους* § 33) suasissem" | *καταλύειν τὸν δῆμον* tollere democratiam, cui Thuc. 1, 115 *καταστῆσαι τὸν δ.* opponit, fuit crimen capitale. Schoemann de com. Ath. p. 189 Wachsmuth II p. 134. Cfr. F. A. Wolf ad Lept. p. 232 | *προςλαβ . . . . ἐκβαλ.* D. amat allitterationem: *ὑπὸ* et *ὑπέρ*, *ἀφελῶν* et *ἀνελών*.

§ 15. *οὐδεπώποτε*, Voem. interprete, „nondum commotus fuissem ut unquam dicerem" | *προξενεῖν* dicebantur qui peregrinos et mercatores aliarum civitatum nomine harum apud suos tuebantur eosque consilio et opera juvabant: fuit hic honos pu-

μοι. οὐ μὴν οὐδ᾽ εἰ ταῦτ᾽ ἀμφότερ᾽ ἦν, εἰ μὴ συμφέρειν
ὑμῖν ἡγούμην, εἶπον ἄν, ἐπεὶ Ῥοδίοις γε, εἰ οἷόν τε
τοῦτ᾽ εἰπεῖν τῷ συναγορεύοντι τῇ σωτηρίᾳ αὐτῶν, συγ-
χαίρω τῶν γεγενημένων· τοῦ κομίσασθαι γὰρ τὰ ὑμέτερ᾽
ὑμῖν φθονήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασι,
καὶ παρὸν αὐτοῖς Ἕλλησι καὶ βελτίοσιν αὑτῶν ὑμῖν ἐξ
ἴσου συμμαχεῖν, βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκρο-
16 *πόλεις παρεῖνται, δουλεύουσιν. ὀλίγου-δὲ δέω λέγειν, ἐὰν*
αὐτοῖς ὑμεῖς ἐθελήσητε βοηθῆσαι, ὡς καὶ συνενήνοχε
ταῦτ᾽ αὐτοῖς· εὖ μὲν γὰρ πράττοντες οὐκ οἶδ᾽ εἴ ποτ᾽ 195
ἂν εὖ φρονῆσαι ἠθέλησαν, ὄντες Ῥόδιοι, ἔργῳ δὲ πειρα-
θέντες καὶ διδαχθέντες ὅτι πολλῶν κακῶν ἡ ἄνοια αἰτία
τοῖς πολλοῖς γίγνεται, τάχ᾽ ἂν, εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι

---

§ **15**, 8. *ἑαυτῶν Σ, αὑτῶν Bekk. Tur.* — 9. *αὑτῶν Voem. Tur., αὐτῶν Bekk. Dindf.*

§ **16**, 1. *δέ om. Σ, Tur. Recte tuentur rel. edd.* — *ibid. ἐὰν αὐτοῖς ὑμεῖς Σ, ἂν ὑμεῖς αὐτοῖς Bekk. Tur.* — 5. *αἰτία*

blicus. (Agent, Consul) Boeckh I p. 55, ad Corp. Inscr. I p. 731 F. A. Wolf. ad Lept. p. 355. Westerm. de publ. Ath. honor. p. 44 Ulrich de *προξενία* Berol. 1822. De struct. genet. XVIII, 82: *οὐ προὐξενεῖς αὐτῶν* | *ἰδίᾳ ξένος*, schol. ad Mid. § 200: *ἰδιόξενοι οἱ ξενούμενοι παρά τισιν.* Pausan. III, 8, 2: *Ξενίας Ἀγιδί τε ἰδίᾳ ξένος καὶ Λακεδαιμονίων τοῦ κοινοῦ πρόξενος.* Wachsmuth I p. 168 | *συναγορεύειν* patrocinari ei, cujus causam suscepisti Boeckh. I p. 272. Schoemann Com. Ath. p. 108. | *συγχαίρω τῶν* „una vobiscum gaudeo de iis, quae Rhodiis acciderunt" Krüger Gr. § 47, 21 h. l. adfert | *τὰ ὑμέτερα* refer ad bellum sociale, quo Athenienses sua recuperare volebant | *βελτίοσιν αὑτῶν ὑμῖν* vobiscum, quos se ipsis meliores esse sentiunt | *παρεῖνται* cf. Proleg. 4.

§ 16. *ταῦτα* „servitus puta, quam barbaris arci suae incubantibus serviunt" Reisk. | *ἠθέλησαν* respondet praecedenti *ἐθελήσητε* | *ὄντες Ῥόδιοι*, utpote homines pervicaces et superbi, quos Hom. Il. II, 654 *ἀγερώχους* vocat. Atqui nihil detrahitur de Rhod. virtutibus, quae Proleg. 1. laudatae sunt. | *ἔργῳ πειραθ.* XVIII, 89: *οὐκέτ᾽ ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ᾽ ἔργῳ πεπείρασθε.*

πρὸς τὸν λοιπὸν τοῦ χρόνου γένοιντο, τοῦτο δ᾽ οὐ μικρὰν ὠφέλειαν αὐτοῖς ἡγοῦμαι. φημὶ δὲ χρῆναι πειρᾶσθαι σώζειν τοὺς ἄνδρας καὶ μὴ μνησικακεῖν, ἐνθυμουμένους ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων ἐξηπάτησθε, ὧν οὐδενὸς αὐτοὶ δοῦναι δίκην δίκαιον ἂν εἶναι φήσαιτε.

17 *Ὁρᾶτε δὲ κἀκεῖνο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς πολέμους πεπολεμήκατε καὶ πρὸς δημοκρατίας καὶ πρὸς ὀλιγαρχίας. καὶ τοῦτο μὲν ἴστε καὶ αὐτοί· ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὧν πρὸς ἑκατέρους ἔσθ᾽ ὑμῖν ὁ πόλεμος, τοῦτ᾽ ἴσως ὑμῶν οὐδεὶς λογίζεται. ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστιν; πρὸς μὲν τοὺς δήμους ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δυνηθέντων δημοσίᾳ διαλύσασθαι ταῦτα, ἢ περὶ γῆς μέ-*

τοῖς πολλοῖς Σ, πολλοῖς αἰτία cum vulg. Bekk. — 7. οὐ μικρὰν ὠφέλειαν αὐτοῖς Σ, οὐ μικρὸν αὐτοῖς ὠφέλημα vulg. Bekk. Lectionem codicis opt. recepere edd. rel., nisi quod Ddf. οὐχὶ ex A. dedit. — 11. δίκαιον libri et Voem., δίκαιοι Reisk. conj. et rel. edd. receperunt; vid. adn.

| *τὸν λοιπὸν τοῦ χρόνου*, IV, 16: *τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων.* Exemplis, quae ad illum locum de hoc idiomate attuli, adde Plat. Phaedon. p. 104 A *ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ.* Isocr. IV, 99 *ἐν τοῖς κοινοῖς τῶν ἀγώνων.* Xen. Cyrop. 1, 2, 9 *ἐξάγει τὴν ἡμίσειαν τῆς φυλακῆς.* Anab. IV, 2, 9 *ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων ἡμίσεις.* | *τοῦτο... ὠφέλειαν* ne haec syntaxis te offendat, vid. Dem. II, 15: *δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο ἐξήλωκε*, de quo loco disserui in Leutsch. Philol. XVIII p. 722 | *ὧν οὐδενὸς ..... φήσαιτε*, quarum rerum vel unius poenam luere justum esse ipsi negabitis. Quum *αὐτοὶ* ad *φήσαιτε* referendum sit, non est cur Reiskii conjecturam *δίκαιοι*, per se probabilem, praeferamus vulgatae, quam pridem defendi in Jahn. Ann. Vol. 62 p. 356. Idem sentit Benseler de hiat. p. 86. Propter *δικ. δικ.* vid. Lobeck Paralip. p. 56.

§ 17. *ὑπὲρ .... περὶ*, nullum esse harum praeposs. discrimen, ut hic locus docet, ita exempla ad Dem. I, 5 allata | *ἔγκλημα* est actio scripto consignata, de qua agunt Wachsmuth II p. 229 et Schoemann griech. Alterth. I p. 487. Si hanc litigantes — nam hi supplendi sunt ad *δυνηθέντων* — jure publico (*δημοσίᾳ*) solvere non possunt, bellum oritur. Cfr. I, 5: *δῆλόν ἐστι*

ρους ἢ ὅρων ἢ φιλονεικίας ἢ τῆς ἡγεμονίας· πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ μὲν τούτων οὐδενός, ὑπὲρ δὲ τῆς πο-
18 λιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὥστ' ἔγωγ' οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατουμένους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν ἢ ὀλιγαρχουμένους φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας οὐ χαλεπῶς ἂν εἰρήνην ὑμᾶς ποιήσασθαι νομίζω, ὁπότε βουληθείητε, πρὸς δ' ὀλιγαρχουμένους οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς καὶ ζητοῦντες ἄρχειν τοῖς μετ' ἰσηγορίας ζῆν ᾑρημένοις εὖνοι γένοιντ' ἄν.

19 Θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται Χίων ὀλιγαρ- 196
χουμένων καὶ Μυτιληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων καὶ πάντων ἀνθρώπων ὀλίγου δέω λέγειν εἰς ταύτην τὴν δουλείαν

18, 3. *ὑμῖν plerique edd., ἡμῖν Σ et Tur. — 7. πολλοῖς libri et edd. praeter Voem., qui Schaeferi conj. τοῖς πολλοῖς rec.*

τοῖς Ὀλυνθίοις ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσι | *φιλονεικία* ambitio dicta est pro ipso honore, cujus causa lis oritur; ita XIV, 26 *γέλως* pro eo, quod risum efficit | *τῆς ἡγεμονίας*, judice Schaefero, articulus est additus, quoniam certa hegemonia est cogitanda, de qua vid. Manso Spart. III, 2. p. 107. Hermann Culturgesch. der Griech. u. Röm. I p. 196 | *τ. πολιτ. καὶ ἐλευθ.* pertinent ad libertatem reip., quae optimatium dominationi opponitur, vid. Krüger. post Dion. Historiogr. p. 374.

§ 18. *δημοκρατ........ ὀλιγαρχ.* Lucches. p. 286 ad illos refert Corinthios et Syracusanos, ad hos autem Boeotos, Megarenses et imprimis Spartanos. Quod interjectum est *ὑμῖν* requiritur nexu sequenti ut *ὑμῶν* III, 33 fin. Σ habet *ἡμῖν* et *ὑμῶν* | *ἔσθ' ὅπως* Krüger § 61, 5, 5. | *πολλοῖς*, Schaeferi conjectura *τοῖς πολλοῖς*, ut sit probabilis, non est necessaria; si quid mutandum, cum Reiskio *οἱ ζητοῦντες* legi malim | *μετ' ἰσηγορίας ζῆν ᾑρημένοι* sunt aequalitatis studiosi, quibus, ut Demosthenis verbis utar XVIII, 13, licet *προςελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν*, vid. quae ad § 1. huj. or. dixi; de praepositionis *μετά* usu cfr. § 2 et XIV, 13: *μετὰ τούτων* (i. e. praesidio horum) *ἀσφαλέστατα ἡγούμενος σωθῆναι.*

ὑπαγομένων, συγκινδυνεύειν τι τὴν παρ' ἡμῖν πολιτείαν, μηδὲ λογίζεται τοῦθ', ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ δι' ὀλιγαρχίας ἅπαντα συστήσεται, τὸν παρ' ὑμῖν δῆμον ἐάσουσιν. ἴσασι γὰρ οὐδένας ἄλλους πάλιν εἰς ἐλευθερίαν τὰ πράγματ' ἐξαγαγόντας· ὅθεν δὴ κακὸν αὐτοῖς ἄν τι γενέσθαι προσδοκῶσι, τοῦτ' ἀνελεῖν βουλήσονται. 20 *τοὺς μὲν οὖν ἄλλους τοὺς ἀδικοῦντάς τινας αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή· τοὺς δὲ τὰς πολιτείας καταλύοντας καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν κοινοὺς ἐχθροὺς παραινῶ νομίζειν ἁπάντων τῶν ἐλευθε-*

---

§ **19,** 4. *τι om. pr. Σ, Bk. Dind. Tur. — ibid. ἡμῖν Σ Bk. Dind. Tur., ὑμῖν Voem. — 8. ἐξαγαγόντας Aug. 1. Par. 1, ἐξάγοντας Σ. Voem. Tur., ἐπανάξοντας Bk. Dind. — 9. τοῦτ' Σ, τούτους Dind.*

§ **20,** 2. *τοὺς om. Σ. Tur. — 3. χρή om. pr. Σ. Voem. Tur. — 5. ἁπάντων Σ, πάντων Bk.*

§ 19. De **Chiis** vid. com. hist. ad § 3 et de **Mytilenaeis** ad h. l. | *ὑπάγεσθαι* significat **fraudem**, qua quid in miseram redigitur condicionem. IX, 1: *ὑπηγμένα πάντα καὶ προειμένα ὁρῶ* | *εἰ ..... συστήσεται* „si omnia redigantur in statum oligarchicum" **Schaef.** | *ἐξαγαγόντας*, quamquam hoc vocab. notionem **inducendi** rarius habet, tamen ex colluvione lectionum nostram elegi, quae et ad Σ proxime accedit, in quo non *ἐπάγοντας* est, et aoristi usu commendatur. Bekkeri lectio *ἐπανάξοντας* justa caret auctoritate librorum, quorum pauci *ἄν* addunt male a Baeumleino „de gr. modis" p. 358 hic et XVII, 11 defensum. Vulgatam *τούτους*, etiam a Bk. in *τοῦτ'* e Σ nuper mutatam, Dind. solus retinuit.

§ 20. Articulus *τοὺς* post *ἄλλους*, quamquam Σ omisit, tamen deesse vix potest. Voemelius ita: die andern, naemlich welche einzelne beleidigen, non: die anderen Beleidiger einzelner. Cui ut hic adsentior, ita dissentio cum eo *χρή* expungente, nam apte opponitur sequenti *παραινῶ*, praesertim quum antiqua manus in pr. Σ jam restituerit | *τοὺς ..... καταλύοντας* D. eos, qui liberam evertunt remp., communes libertatis hostes esse judicat: eosdem Isocr. IV, 125 significat: *ταῖς μὲν πολιτείαις πολε-*

21 ρίας ἐπιθυμούντων. ἔπειτα καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοκρατουμένους αὐτοὺς τοιαῦτα φρονοῦντας φαίνεσθαι περὶ τῶν ἀτυχούντων δήμων, οἷάπερ ἂν τοὺς ἄλλους ἀξιώσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποτε, ὃ μὴ γένοιτο, τοιοῦτό τι συμβαίη. καὶ γὰρ εἰ δίκαιά τις φήσει Ῥοδίους πεπονθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι· δεῖ γὰρ τοὺς εὐτυχοῦντας περὶ τῶν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι τὰ βέλτιστα βουλευομένους, ἐπειδήπερ ἄδηλον τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις.

22 Ἀκούω δ' ἐγὼ πολλάκις ἐνταυθὶ παρ' ὑμῖν τινῶν λεγόντων ὡς, ὅτε ἠτύχησεν ὁ δῆμος ἡμῶν, συνεβουλήθησάν τινες αὐτὸν σωθῆναι· ὧν ἐγὼ μόνων Ἀργείων

---

§ **21**, 1. *καὶ om. Σ (non supra ante μεθιστάντας). Edd. recte servarunt.* — 5. Bodlegani τοιοῦτον non. Spernam, cfr. § 25.

§ **22**, 2. *συνεβουλήθησαν conjec. Lud. Dindorfius, vid. adn.*

μοῦσι, τὰς δὲ μοναρχίας συγκαθιστᾶσιν. Cfr. Pseudodem. XIII, 8: μείζω χρὴ νομίζειν τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ἢ πρὸς τοὺς δήμους ἔχθραν.

§ 21. καὶ γὰρ ..... ἐφησθῆναι, est notabilis bonorum librorum (Par. 1. Aug. 1. Bodl. Vind. 6) praeter Σ varietas: οὐδ' εἰ ...... ἐπιτήδειος, quam vide ne non cum Schaefero praeferas. Idem statui Lectt. Dem. 1 p. 12. Cfr. Naegelsbach ad Hom. Il. 1, 119. Orator negat nunc, quum bellum sociale modo finitum sit, tempus justum esse, quo malis Rhodiorum gaudeant. Aliter judicat de Thebanis XVIII, 18: Θηβαίοις ὁτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσι | δεῖ γάρ, sententiae praeclarae non fuit cur adderet ἐπειδήπερ, quoniamquidem incertum est quid sit futurum, praesertim quum § 21. dicat, Athenienses δόξαν ἔχοντας τοῦ σώζειν τοὺς ἀτυχοῦντας.

§ 22. ἠτύχησεν, agebatur enim de servitute civium vendendorum. Quam mox cum edd. omnibus recepi conjecturam viri doctissimi, pro qua vulg. et in Σ συνεβουλεύθησαν, in paucis libris συνεβούλευσαν legebatur, ea maxime commendatur ab ipso Dem. statim dicente εὐνοικῶς ἔχοντες. Similiter § 30 ὑποληφθῆτε et ὑπολειφθῆτε confusa sunt. | Ἀργείων, lucem huic rei affundit Diod. Sic. XIV, 6 a Lucches. collatus, qui narrat, Spartanos Ol. 94,1. Athenis captis eos Athenienses, qui exulaverant, ad

ἐν τῷ παρόντι μνησθήσομαι βραχύ τι. οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς βου-
λοίμην, δόξαν ἔχοντας τοῦ σώζειν τοὺς ἀτυχοῦντας ἀεί,
χείρους Ἀργείων ἐν ταύτῃ τῇ πράξει φανῆναι, οἳ χώραν 197
ὅμορον τῇ Λακεδαιμονίων οἰκοῦντες, ὁρῶντες ἐκείνους
γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας, οὐκ ἀπώκνησαν οὐδ' ἐφοβή-
θησαν εὐνοικῶς ὑμῖν ἔχοντες φανῆναι, ἀλλὰ καὶ πρέ-
σβεις ἐλθόντας ἐκ Λακεδαίμονος, ὥς φασιν, ἐξαιτήσον-
τάς τινας τῶν φυγάδων τῶν ὑμετέρων ἐψηφίσαντο, ἐὰν
μὴ πρὸ ἡλίου δύντος ἀπαλλάττωνται, πολεμίους κρινεῖν.
23 εἶτ' οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν Ἀρ-
γείων πλῆθος οὐκ ἐφοβήθη τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν
ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς οὐδὲ τὴν ῥώμην, ὑμεῖς δ' ὄντες
Ἀθηναῖοι βάρβαρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα γυναῖκα, φο-
βήσεσθε; καὶ μὴν οἱ μὲν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις
ἥττηνται ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν

---

§ **22**, 12. δύντος *Σ*, *δύνοντος vulg. Bk. Tur*● — ibid. κρινεῖν e Bodl. *scripsi pro vulg.* κρίνειν, *quod edd. servant. Futuro suus locus est. Lobeck Phryn. p.* 748.

triginta tyrannos reduci jussisse. At huic mandato neque Thebani neque Argivi morem gesserunt, immo benigne illos excepere: quae res his, Spartae vicinis, eo majori fuit laudi. Cfr. Xenoph. Hell. II, 4, 1. Manso Spart. III, 1 p. 10. | δόξαν ἔχοντας, Pseudod. X. 73: τῇ πόλει ἡμῶν, ὡς πάντες ἴσασιν, οἱ Ἕλληνες ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων σεσωσμένοι. | τοὺς ἀτυχοῦντας ἀεί, quotiescunque alii infelices sunt, vos iis opitulamini. Nos: ihr rettetet so oft Unglückliche. ἀεὶ sedem suam pro loci ratione mutat. XIX, 109: ὁ τυχὼν ἀεί. XXI, 177: οἱ δικάζοντες ἀεί. Vid. Sintenis ad Plut. Them. c. 26 fin., cui adsentior contra Krügerum post Historiogr. p. 252) trajectionem statuenti. Krüger § 50, 10, 5. | πρὸ ἡλίου δύντος, ante occasum solis.

§ 23. αἰσχρόν — εἰ Krüger § 65, 5, 7, eundemque vid. de structura passivi ἐφοβήθη c. acc. § 52, 6, 4; de negatione οὐκ in hypothesi cfr. § 24. | ἐκείνοις καιροῖς, refer ad eam, quam Spartani post bellum Pelop. nacti erant potentiam. Xen. Hell. II, 3, 4. Manso I, 1 p. 371. | ὄντες Ἀθ., sensu contrario § 16. dixit ὄντες Ῥόδιοι | γυναῖκα, Artemisiam, de qua cfr. Proleg. 4 | πολλάκ. ἥττηνται, Cleomenes I Argivos, quos inter et

πολλάκις βασιλέα, ἡττῆσθε δ' οὐδ' ἅπαξ οὐθ' ὑπὸ τῶν δούλων τοῦ βασιλέως οὔτ' αὐτοῦ ἐκείνου· εἰ γάρ τί που κεκράτηκε τῆς πόλεως βασιλεύς, ἢ τοὺς πονηροτάτους τῶν Ἑλλήνων καὶ προδότας αὐτῶν χρήμασι πείσας ἢ
24 *οὐδαμῶς ἄλλως κεκράτηκεν. καὶ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ συνενήνοχεν, ἀλλὰ μὴν εὑρήσετε αὐτὸν τήν τε πόλιν διὰ Λακεδαιμονίων ἀσθενῆ ποιήσαντα καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας κινδυνεύσαντα πρὸς Κλέαρχον καὶ Κῦρον. οὔτ' οὖν ἐκ φανεροῦ κεκράτηκεν οὔτ' ἐπιβουλεῦσαι συνενήνοχεν αὐτῷ. ὁρῶ δ' ὑμῶν ἐνίους Φιλίππου μὲν ὡς ἄρ' οὐδενὸς ἀξίου πολλάκις ὀλιγωροῦντας, βασιλέα δ' ὡς*

---

§ **23**, 7. *ὑπὸ ex Anecd. om. Bk. — 8. τοῦ βασ. Σ, τῶν βασ. Bk. Tur. Dind. — ibid. ἐκείνου libri et edd., κείνου Voem., quem vid., p.* 10.

§ **24**, 2. *ἀλλὰ μὴν vulg. Σ, ἀλλ' ἅμα Bk. Dind. Vid. adnot. —* 5. *ἐκ φανεροῦ Σ, ἐκ τοῦ φανεροῦ vulg. Bk.*

Spartanos aemulatio erat, devicit 520, Herodt. VI, 83: in bello Pelop. summum in discrimen adducti Argivi inducias faciunt cum Lacedaemoniis; at ipsi has frangunt et fugantur, Thuc. V, 60. 66–74. | *τῶν δούλων*, duces et satrapae regis Persarum ipsius servi erant. Dem. XIV, 32: *βούλεται τῶν ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ ἄρχειν*. Brisson. de Regn. Pers. p. 281. Heeren Ideen I, p. 600 | *κεκράτηκε* idem significat quod § 24. *ἀσθενῆ ποιεῖν*. Ne te offendat mira disjunctio per *ἢ—ἢ* cfr. Plat. Apol. Socr. p. 28 D: *οὗ ἄν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἢ ἡγησάμενος βέλτιον εἶναι ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ κινδυνεύειν*, quem locum ignoravit Bornemann. ad Xen. Cyr. VIII, 5, 25 | *πονηροτάτους*, cfr. com. hist. ad § 24.

§ 24. quamquam lectio *ἀλλ' ἅμα*, quam in lib. de cod. Dresd. p. 12 defendi, speciosa est, tamen part. *μήν* hanc enuntiationem praecedenti acrius opponit: „ne hoc quidem regi profuit, sed profecto cognoscetis, eum (regem Persarum) per Lacedaemonios (pecunia corruptos) debilitasse nostram civitatem.“ Lectio vulg. *τὴν Λακ.* pro *διὰ Λακ.* historiae advertatur | De Clearcho et Cyro vid. com. hist. ad. h. l. | *ὡς ἄρα* saepissime legitur in Nostro, VIII, 4, 57 „scilicet“ Vid. Rehdantzii Indicem sub *ὡς* | *οἷς ἂν προέληται* sc. *ἐχθρὸς εἶναι* „quibus adversari

ἰσχυρὸν ἐχθρὸν οἷς ἂν προέληται φοβουμένους. εἰ δὲ τὸν μὲν ὡς φαῦλον οὐκ ἀμυνούμεθα, τῷ δὲ ὡς φοβερῷ πάνθ᾽ ὑπείξομεν, πρὸς τίνας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρα- 198
ταξόμεθα;

25 Εἰσὶ δέ τινες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ᾽ ὑμῖν δεινότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς, οἷς παραινέσαιμ᾽ ἂν ἔγωγε τοσοῦτον μόνον, ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν᾽ αὐτοὶ τὰ προςήκοντα πρῶτοι φαίνωνται ποιοῦντες, ὡς ἔστιν ἄτοπον περὶ τῶν δικαίων ὑμᾶς διδάσκειν αὐτὸν οὐ δίκαια ποιοῦντα· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον ὄντα πολίτην τοὺς καθ᾽
26 ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐσκέφθαι. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί δή ποτ᾽ ἐν Βυζαντίῳ οὐδείς ἐσθ᾽ ὁ διδάξων ἐκείνους μὴ καταλαμβάνειν Χαλκηδόνα, ἣ βασιλέως μέν ἐστιν, εἴχετε δ᾽ αὐτὴν ὑμεῖς, ἐκείνοις

---

§ 26, 2 *Βυζαντίῳ libri et edd., Βυζαντίοις e conj. Benseleri Vöm.*

instituerit." | εἰ . . . . οὐκ ἀμ., enuntiatio hypoth. admittit οὐ, si negatio unam cum verbo facit notionem, ut § 23 Funkhaen. Quaest. p. 5. Krüger. § 67, 4, 1. Mens oratoris est haec: vos non habebitis quibus arma inferatis, quum alterum adversariorum posthabeatis, alterum nimis metuatis: ita ille vos opprimet, hunc vos non opprimitis.

§ 25. *ὦ ἄνδ. Ἀθ.* quum in aliquot libris absit, suspicor aut hanc allocutionem, de qua vid. Doberenz. ad Dem. Chers. Exc. I, aut superiorem esse delendam, nam utroque loco molesta est; *τίνας* et *τινές* errorem genuisse videntur. | *τὰ δίκαια*, articulum, quem om. Σ, tuetur ratio loci et Schol. | *παραινεσ.*, cfr. XIV, 3: *παραινέσαιμ᾽ ἂν μόνοις ὑμῖν* | *τοσοῦτον* Dem. etiam ante consonas usurpare solet. Franke Lectt. Aesch. in Philol. Suppl. I p. 433. | *ἐσκέφθαι* ad meditationem dicentis spectat et 1, 1 opponitur *τῷ ἐκ τοῦ παραχρῆμα εἰπεῖν*.

§ 26. *φέρε* de hac formula dixi ad IV, 10; exemplis abundat Viger. p. 315. | de Byzantio et Chalcedone vid. com. hist. ad h. l | *ἣ βασ. ἐστιν, εἴχετε δ᾽ αὐτήν*, liberius transit D. a relativo ad demonstr. et ad illud redit. III, 24: *οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ᾽ οἱ λέγοντες οὐδ᾽ ἐφίλουν αὐτούς.* Weber ad Dem. Arist.

δ' οὐδαμόθεν προςῆκεν· μηδὲ Σηλυμβρίαν, πόλιν ὑμετέραν ποτὲ σύμμαχον οὖσαν, ὡς αὐτοὺς συντελῆ ποιεῖν καὶ Βυζαντίους ὁρίζειν τὴν τούτου χώραν παρὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους τὰς πόλεις
27 *εἶναι γέγραπται. οὐδὲ Μαύσωλον ζῶντα, οὐδὲ τελευτήσαντος ἐκείνου τὴν Ἀρτεμισίαν οὐδείς ἐσθ' ὁ διδάξων μὴ καταλαμβάνειν Κῶν καὶ Ῥόδον καὶ ἄλλας ἑτέρας πόλεις Ἑλληνίδας, ὧν βασιλεὺς ὁ 'κείνων δεσπότης ἐν ταῖς συνθήκαις ἀπέστη τοῖς Ἕλλησι, καὶ περὶ ὧν πολλοὺς κινδύνους καὶ καλοὺς ἀγῶνας οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἕλληνες ἐποιήσαντο.' εἰ δ' ἄρα καὶ λέγει τις*

---

§ 26, 5. *Σηλυμβρίαν Σ, Σηλυβρίαν Dind.* — 7. *Βυζαντίους Σ, Βυζάντιον Bk. Tur. Dind.* — ibid *τούτου Σ, τούτων Bk. Tur. Dind.*

§ 27, 4. *ὁ 'κείνων Σ. Voem. (sine apost.), ὁ ἐκείνων rel. edd.*

p. 355. | *οὐδαμόθεν* nulla de causa, nos: aus keinem Rechtsgrunde, XXI, 196: *οὐδαμόθεν σοι προςήκων ἔλεος.* | *συντελεῖς* vectigales ab Harpocr. explicantur *οἱ συνεισφέροντες.* Wachsmuth I, p. 174. | *Βυζάντιοι* putandi sunt terminis circumscripsisse (*ὁρίζειν*) agrum Selymbrianum i. e *τούτου.* Hanc enim lectionem offert cod. opt. Ne genus te offendat cfr. II, 15 *δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτο ἐξήλωκε.* Krüger § 58, 2, 6. „Singulari non obstat, quod sequitur de ambabus urbibus *αὐτονόμους*" Voemel. De ipsa hac sociorum *αὐτονομία* exposuere Wachsmuth I p. 234. Boeckh I p. 528.

§ 27. De Mausolo et Artemisia vid. Proleg. 4 | *μὴ καταλαμβ.*, ex hoc loco apparet, Cares id egisse, ut Coum, Rhodum aliasque urbes Graecas in suam redigerent potestatem, quod deinde revera fecisse putandi sunt, nam Dem. V, 25 haec: *ἐῶμεν τὸν Κᾶρα* (Idrieum) *τὰς νήσους καταλαμβάνειν Χίον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον* | *ἄλλας ἑτέρας πόλεις* (non *πόλεις ἑτέρ.* cum Dind.) i. e. praeter has, ceteras urbes, nos: sonst noch andre Städte. Herman. ad Vig. p. 722 | *δεσπότης*, Cariae regulus pendebat a Persarum rege; illum Diod. Sic. XVI, 42 nominat *φίλον καὶ σύμμαχον Περσῶν ἐκ προγόνων* | *συνθήκαις*, vid. com. hist. ad § 29 | *ἀγῶνας* intelligit illa bella, quae Graeci gesserunt ante pacem Antalcidae. Xen. Hell. IV, 8, 1—12. *ἐποιήσαντο* per zeugma etiam ad *κινδύνους* refertur | *εἰ δ' ἄρα*, fac esse qui dicant sc.

ἀμφοτέροις αὐτοῖς, ἀλλ' οἵ γε πεισόμενοι τούτοις, ὡς
28 ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. ἐγὼ δὲ δίκαιον μὲν εἶναι νομίζω κατ-
άγειν τὸν Ῥοδίων δῆμον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ δί-
καιον ἦν, ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν οὗτοι, βλέψω, προςήκειν 199
οἶμαι παραινεῖν κατάγειν. διὰ τί; ὅτι πάντων μέν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιεῖν ὡρμηκότων αἰσχρὸν
ἡμᾶς μόνους μὴ 'θέλειν ἁπάντων δὲ τῶν ἄλλων ὅπως
ἀδικεῖν δυνήσονται παρασκευαζομένων μόνους ἡμᾶς τὰ
δίκαια προτείνεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους, οὐ
δικαιοσύνην, ἀλλ' ἀνανδρίαν ἡγοῦμαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας
πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν καὶ τῶν δικαίων ἀξιουμένους.
29 καὶ παράδειγμα λέγειν ἔχω τούτου πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον.
εἰσὶ συνθῆκαι τοῖς Ἕλλησι διτταὶ πρὸς βασιλέα, ἃς ἐποιή-
σατο ἡ πόλις ἡ ἡμετέρα, ἃς ἅπαντες ἐγκωμιάζουσι, καὶ
μετὰ ταῦθ' ὕστερον Λακεδαιμόνιοι, ταύτας ὧν δὴ κατη-

§ 28, 4. *παραινεῖν Σ, παραινέσαι vulg. Dind.* — 6. *'θέλειν Σ. (sine '), ἐθέλειν Bk. Tur. Dind. vid. praefationem.* — 10. *καὶ om. pr. Σ et edd., Vid. adn. ad* § 11 *et h. l.*

Byzantiis, ne Chalcedone, Artemisiae, ne insulis potiatur, | *τούτοις* refer ad *τις*, II, 18: *εἴ τις ἀνὴρ ἐστι, τούτους.* Xen. Anab. I, 4, 8 ibique Krüger.

§ 28. *καὶ εἰ μὴ δίκαιον ἦν* „usurpatur etiam *εἰ καὶ* sic ut non sit etsi, sed si etiam" Herm. ad Vig. p. 832. Hypotheticam enuntiationem excipit apodictica. Krüger § 54, 12, 7. | *κατάγειν* reducere in statum i. e. democratiam. Ne offendaris infinitivorum concursu, vid. XIV, 1: *δοκεῖν δύνασθαι λέγειν* | *οὐ δικαιοσύνην κ. τ. λ.*, mens oratoris est haec: si, dum ceteri ad jus violandum se accingunt, nos nulli rei operam admovemus (*μηδενὸς ἀντιλαμβ.*), hanc non justitiam, sed ignaviam existumo. Cfr. Cicer. Mil. c. 4. Huic menti convenit partic. *καὶ* ante *τῶν δικαίων* „pro potentia sua etiam jus suum adipiscuntur." Minime adsentior editoribus, qui illam ex impuro fonte omiserunt, sed Funkhaenelio Qu. Dem. p. 8.

§ 29. *συνθῆκαι τοῖς Ἕ. διτταὶ* de his foederibus dixi in com. hist. ad h. l. | *Λακεδαιμόνιοι*, sc. *ἐποιήσαντο*, quare cum Schaef. et Voem. interpunxi. Nam quae sequuntur *ταύτας ὧν δὴ κατηγ.* epexegesin continent, cujus demonstrativum et partic.

χοροῦσιν· κἂν ταύταις οὐχὶ ταὐτὰ δίκαια ἀμφοτέραις
ὥρισται. τῶν μὲν γὰρ ἰδίων δικαίων τῶν ἐν ταῖς πολι-
τείαις οἱ νόμοι κοινὴν τὴν μετουσίαν ἔδοσαν καὶ ἴσην
καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ τοῖς ἰσχυροῖς, τῶν δ' Ἑλληνικῶν
δικαίων οἱ κρατοῦντες ὁρισταὶ τοῖς ἥττοσι γίγνονται.
30 Ἐπειδὴ τοίνυν ὑμῖν ἐγνωκέναι τὰ δίκαια ποιεῖν ὑπάρχει,
ὅπως καὶ πρᾶξαι ταῦτ' ἐφ' ὑμῖν ἔσται, δεῖ σκοπεῖν. ἔσται
δὲ ταῦτα, ἐὰν ὑποληφθῆτε κοινοὶ προστάται τῆς πάντων
ἐλευθερίας εἶναι. εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτατον
ὑμῖν εἶναι πρᾶξαι τὰ δέοντα. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν
ἀνθρώποις εἷς ἀγών ἐστιν, ὁ πρὸς τοὺς προδήλους
ἐχθρούς, ὧν ἂν κρατήσωσιν, οὐδὲν ἐμποδὼν αὐτοῖς κυ-
31 ρίοις τῶν ἀγαθῶν εἶναι· ὑμῖν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δύο, οὗτός τε, ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ πρόςεσθ' ἕτερος

---

§ 30, 2. *ἔσται vulg. Bekk. Dindf., ἔστι Σ, Tur. Voem.* — 3. *πάντων Σ, ἁπάντων Bk. Tur.* — 7. *ἂν Σ, ἐὰν vulg. Bk. Tur.*

§ 31, 2. *πρόςεσθ' Σ et vulg., προςέθ' edd. Vid. adn.* —

δή stomachum indicat oratoris | ἀμφοτέραις, et in Cimonis, quam dicunt, pace et in Antalcidae. Rem ut illustret, distinguit argutius quam verius jura privata et publica et in his quidem οἱ κρατοῦντες imbecillioribus jus definiunt. Hujus rei exemplis abundat historia. Vocabulo rariore ὁριστής propter ὥρισται D. usus esse videtur.

§ 30. ποιεῖν ..... πρᾶξαι, illud pertinet ad rem acriter gerendam, facere, hoc ad perficiendam, agere. IX, 15: ταῦτα πράττων τί ἐποίει; IV, 20: ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε. Weber ad Dem. Aristocr. p. 235. Franke ad Olynth. III, 15. | ἔσται, quoniam ἔσται praecedit et ἐὰν ὑποληφθῆτε sequitur, lectionem codicis Σ ἔστι non recipiendam putavi | προστάται erunt inquilinorum (μετοίκων) patroni, sine quibus illi neque praedia in Attica habere neque causas in foro agere, poterant. Schoemann Antiq jur. p. 190. Wachsmuth I p. 474 | αὐτοῖς κυρίοις, de attractione Krüger. § 61, 7.

§ 31. οὗτός τε, ὁ καί, recte Voem. interpunxit post τε. Schaefer. pro ὁ scribi vult ὅς, nisi forte ὃ scribendum | πρόςεσθ' propterea e cod. Σ recepi, ut inde verbum subst. ad οὗτος

τούτου πρότερος καὶ μείζων· δεῖ γὰρ ὑμᾶς βουλευομέ-
νους κρατῆσαι τῶν τἀναντία τῇ πόλει παρ' ὑμῖν πράτ- 200
τειν προῃρημένων. ὅταν οὖν μηδὲν ᾖ διὰ τούτους ἀκονιτὶ
τῶν δεόντων γενέσθαι, πολλῶν διαμαρτάνειν ὑμᾶς εἰκό-
32 *τως συμβαίνει. τοῦ μέντοι πολλοὺς ἀδεῶς ταύτην τὴν*
τάξιν αἱρεῖσθαι τῆς πολιτείας ἴσως μὲν αἱ παρὰ τῶν
μισθοδοτούντων αὐτοὺς ὠφέλειαι μάλιστ' αἴτιαι, οὐ
μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἔχοι δικαίως αἰτιᾶσθαι. ἐχρῆν
γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς
περὶ τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ τάξεως, ἥνπερ περὶ τῆς ἐν ταῖς
στρατείαις ἔχετε. τίς οὖν ἐστὶν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λείποντα
τὴν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τάξιν ταχθεῖσαν ἄτιμον οἴεσθε
33 *προςήκειν εἶναι καὶ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρὴ*

---

§ **31**, 5. *ἀκονιτὶ*, *Σ hic ἀκονητὶ et* XVIII, 200 *ἀκονειτι.*
§ **32**, 3. *αὐτοὺς. Σ, αὐτοῖς vulg. Bekk. Tur. Vid. adn.* — 7. *λείποντα, Dind. praef. p.* XXV *praefert λιπόντα.*

repetatur et *ἕτερος* habeat quo referatur | *ἀκονιτὶ* est vox palaestrica luctantium, qui sine pulvere insperso, sine labore, vincebant, cfr. Lobeck ad Phryn. p. 5 et Viger. p. 371. | *εἰκότως συμβαίνει*, „non potest fieri quin.“

§ 32. *τὴν τάξιν*, a re militari transfertur ad publicam et significat partes, quas aliquis tuetur. XIX, 9: *εἰς τίνα τάξιν ἑαυτὸν ἔταξεν Αἰσχίνης ἐν τῇ πολιτείᾳ;* XVIII, 173: *ἐγὼ τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον* | *μὲν* referendum est ad *οὐ μὴν ἀλλά*. XXIII, 208: *ὑμεῖς ἃ μὲν οἰκοδομεῖτε αἰσχύνη λέγειν, ἀλλ' ἔχετ' εἰπεῖν.* Weber ad h. l. p. 527 | *μισθοδοτούντων*, D. eos denotat, qui a Philippi partibus stabant. Quamquam hoc verbum Xen. Anab. VII, 1, 13 dativo jungit, accusativum tamen psephisma defendit XVIII, 115: *μισθοδοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας.* Pro *αἰτιᾶσθαι* malim scribi e bonis libris *αἰτιάσασθαι* praesertim quum *Σ* extremam syllabam compendio scripserit | *λείποντα τὴν τάξιν*, in Midiana saepe (XXI, 103. 110. 166) *λιποταξίου γραφή* commemoratur, quae in eum intendebatur, qui aut militiam detrectabat aut ordinem deserebat. Meier et Schoemann Att. Proc. p. 364. Talem sequebatur *ἀτιμία*, de qua vid. Meier de bon. damnat. p. 124. Wachsmuth II p. 138. 213. Hermann Gr. Alterth. § 124.

τοίνυν καὶ τοὺς τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτείᾳ παραδεδομένην λείποντας καὶ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς ἀτίμους τοῦ συμβουλεύειν ὑμῖν αὐτοῖς ποιεῖσθαι. νῦν δὲ τῶν μὲν συμμάχων τοὺς τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον ὑμῖν [ἕξειν] ὀμωμοκότας νομίζετε εὐνουστάτους, τῶν δὲ πολιτευομένων οὓς ἴστε σαφῶς τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ᾑρημένους, τούτους πιστοτάτους ἡγεῖσθε.

34 Ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὅ τι τις κατηγορήσει τούτων ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῶν ἐπιπλήξει, χαλεπὸν εὑρεῖν, ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ὁποίων λόγων ἢ πράξεως ποίας ἐπανορθώσεταί τις ἃ νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ᾽ ἔργον εὑρεῖν. ἴσως μὲν οὖν οὐδὲ τοῦ παρόντος καιροῦ περὶ πάντων λέγειν· ἀλλ᾽ ἐὰν ἃ προῄρησθε δυνηθῆτε ἐπικυρῶσαι συμφερούσῃ τινὶ πράξει,

---

§ **33**, 6. [ἕξειν] *H. Wolfius add. et edd. recepere (Dindf. praef. p. XXV) praeter Voemelium, qui mox pro vulg.* νομίζετε *de suo edid.* νομίζειν. *Vid. adn.*

§ **34**, 2. ὑμῶν *Σ. Tur.,* ὑμῖν *vulg. et rel. edd.*

§ 33. ἀτίμους τοῦ συμβ. genetivus ducit causam e notione orbandi, quae in ἄτιμος inest. Krüger. § 47, 26, 10. Honore publico privandi quum opponantur ipsis Atheniensibus, non est cur cum Reiskio et Schaefero αὐτοῖς tollas. | [ἕξειν], hoc verbum, quod aegre fero, uncis inclusi, quum in nullo libro legatur. Quod Voemelius sagaciter meditatus scripsit νομίζειν pro νομίζετε, placet, nisi probatur, Demosthenem, ut IX, 15 εἰρήνην ὠμωμόκει, ita hic paullo durius, ὄμνυμι τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν dixisse. Dobraeus confert Aristidis (VI p. 561) locum: τῶν συμμάχων οὗτοι πιστότατοι καὶ ἀναγκαιότατοι, οἵτινες τὸν αὐτὸν φίλον καὶ ἐχθρὸν νομίζωσιν. | ᾑρημένους, qui se alicui addicunt, dicuntur eum αἱρεῖσθαι XIX, 135: ἐκείνους εἵλετ᾽ ἀνθ᾽ ὑμῶν.

§ 34 ἀλλὰ γὰρ at enim, nos: aber freilich. | ἀφ᾽ ὁπ. λόγ. ἢ πράξ. ποίας, praep. ἀπό fontem indicat, unde aliquis quae prava sunt corrigat. XIX, 83: ἡ ἀπὸ Θηβαίων ἄδεια. Thuc. I, 10 εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως. Orationis autem directae et indirectae (ὁποίων et ποίας) sese excipientis exempla multa suppeditat Krüger. § 65, 1 | καιροῦ sc. ἐστί, quod omittitur etiam post ἀναγκαῖον, προσῆκον etc. | ἐπικυρῶσαι ratum facere. Xen. An. III, 2, 32: ὅτῳ ταῦτα δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρωσάτω ὡς

35 *καὶ τἆλλ᾽ ἂν ἴσως καθ᾽ ἓν ἀεὶ βέλτιον ἔχοι. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων τούτων ἐῤῥωμένως, καὶ πράττειν ἄξια τῆς πόλεως, ἐν-* 201 *θυμουμένους ὅτι χαίρετ᾽ ἀκούοντες, ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν καὶ τὰ πεπραγμένα ἐκείνοις διεξίῃ καὶ τὰ τρόπαια λέγῃ. νομίζετε τοίνυν ταῦτ᾽ ἀναθεῖναι τοὺς προγόνους ὑμῶν οὐχ ἵνα θαυμάζητ᾽ αὐτὰ θεωροῦντες μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ μιμῆσθε τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς.*

---

§ **34**, 7. *ἔχοι Σ, σχοίη vulg. et Bk.*
§ **35**, 7. *θεωροῦντες μόνον vulg. Σ in mg. Bk., θεωροῦντες rel. edd.*

τάχιστα, ἵνα ἔργῳ περαίνηται | *τἆλλ᾽* scripsi ut I, 6 9 (ubi vid. not.) secundum Σ et plerosque edd., at Dindf. *τἄλλ᾽.* | *ἀεὶ* „in dies magis magisque“ Reisk.

§ 35. *πεπραγμ. ἐκείνοις*, XVI, 19: *πεπρᾶχθαι τοῖς Μεγαλοπολίταις* ; *ἀναθεῖναι* „consecrare publicae memoriae“. Haec vox a cultu divino repetita (Hermann Gottesd. Alth. § 20 Schoemann Gr. Alth. II p. 189 sqq.) gravior est quam quod D. III, 24 dixit: *πολλὰ καὶ καλὰ ἔστησαν τρόπαια* ; *μόνον*, quamquam hoc vocab. a Σ (text) abest, tamen, quum teste Voemelio idem scriba in margine addiderit, cod. optimus non potest dici omisisse. Quare locus gemellus Pseudodem. XIII, 26: *οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν ἡμεῖς θεωροῦντες αὐτά, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς* me movere non potuit, ut *μόνον* delendum censerem. — Scriptis de Rhodo p. 32, n. 1) adde: Die Insel Rhodus, histor. u. geogr. von A. Berg. Braunschw. 1864.

COMMENTARIUS HISTORICUS

in Demosthenis Orationem pro Rhodiorum libertate.

I. ad § 3:

Ἠιτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς Χῖοι καὶ Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι.

Chios [1]), nunc Scio, inter Lesbum et Samum sita ambitum habuit 900 stadiorum. Strab. XIV p. 538. Opibus maritimis et fertilitate insignis ante bellum Persarum his subjecta, tyrannis suis paruit. Herodt. IV, 138. Quamquam Chii initio belli Peloponn. sui juris fuisse videntur (Thuc. II, 9), tamen in hoc ipso non poterant, quin mox Atheniensium, mox Spartanorum partes sequerentur. Illis autem in portu Syracusano profligatis Lacedaemoniorum praetulerunt amicitiam: optimatium factio vicit. At post pugnam Cnidiam 395 populare imperium restitutum est. Plut. vit. Isocr. p. 329 B (p. 44 Westerm.). Diodor. Sic. XV, 28 auctor est, Chios Ol. 100, 4 a Spartanis ad Athenienses defecisse et ab his in foedus commune fuisse adscitos. Sed ne hoc quidem salvum mansit: coortum est bellum sociale Ol. 105, 3, quo finito (Ol. 106, 1) optimates jus suum repetiisse apparet ex huj. or. § 19.

---

1) Poppo Thuc. I, 2 p. 453. Boeckh. I p. 390. Wachsmuth I, p. 758. A. Schaefer. I p. 23. 151.

Byzantium[2]) ad oram Bospori Thracii a Megarensibus — de qua re scriptores admodum dissentiunt — conditum fuit. Hesych. Milesii Orig. Constantinop. ed. Orelli § 5. Haec urbs ad mercaturam aptissime sita eademque luxuriei deditissima prope eandem cum Chio habuit fortunam. Polyb. IV, 44. — Justin. IX, 1 tradit: „haec urbs condita primo a Pausania, rege Spartanorum, et per septem annos possessa fuit, deinde variante fortuna nunc Lacedaemoniorum, nunc Atheniensium juris habita est; quae incerta possessio effecit, ut, nemine quasi suam auxiliis juvante, libertatem constantius tueretur." Bello iam sociali finito Byzantium sui juris factum Chalcedonem et Selymbriam in suam potestatem redigere voluit, cfr. huj. orat. § 26 et com. hist. ad h. l.

II. ad § 9.

Ὑμεῖς ἐξεπέμψατε Τιμόθεόν ποτε βοηθήσοντα Ἀριοβαρζάνῃ, προσγράψαντες τῷ ψηφίσματι „μὴ λύοντα τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς τὸν βασιλέα."

Ariobarzanes, Phrygiae praefectus, quem Athenienses civitate donaverant (Dem. XXIII, 141), cum aliis praetoribus, qui orae maritimae Asiae praeerant, defecerat, *„ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Ἀριοβαρζάνης, ὁ τῆς Φρυγίας σατράπης"* Diod. Sic. XV, 90. Hic implorat opem Atheniensium, qui Ol. 104, 2 Timotheum[3]), ducem illum egregium, miserunt ita quidem, ut eum videre juberent, ne pacem cum Rege (Ol. 101, 2) factam rumperet. Qui quum Ariobarzanis mentem perspexisset, non solum opem denegat, sed etiam Samum, quam Cyprothemis tenebat, decem

2) O. Müller Dor. I p. 120. II p. 416. Boeckh. I p. 111. Hermann Gr. Alth. § 86, 15. 172, 6. Wachsmuth I p. 759.

3) A. Schaefer I p. 86 hoc refert ad Ol. 103, 4 et expugnationem Sami ad Ol. 103, 3. Cfr. Rehdantz vit. Chabr. Iphic. Tim. p. 120. De Timotheo exposui Com. hist. ad Dem. Chers. § 74. A. Schaefer I p. 22, imprimis Boeckh. I p. 548 sq.

menses oppugnatam liberat[4]). Haec enim insula angusto freto ab Asiatico littore disjuncta, non minus rei nauticae quam luxuriei dedita, socia fuit Atheniensium in bello Peloponnesiaco. Occupata autem a Lysandro Ol. 94, 4 (Plut. Lys. 14. Xen. Hell. II, 3, 6.), interveniente Chabria Ol. 100,3 ad Athenienses rediisse videtur (Diod. Sic. XV, 30 extr.), qui eodem hoc anno (Diod. XVIII, 8) et Ol. 107, 1 colonos (*κληρούχους*) Samum deduxere. Strab. XIV p. 638. Haec ipsa res Timotheum movisse putanda est, ut insulam liberaret.

III. ad §. 19.

Θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται Χίων ὀλιγαρχουμένων καὶ Μυτιληναίων...... συγκινδυνεύειν τι τὴν παρ' ὑμῖν πολιτείαν. De Chiis exposui in com. hist. ad §. 3. Mytilene[5]), nunc Metelino, urbium Lesbiarum princeps, tum populari, tum optimatium imperio tenebatur. Cicer. Agrar. II, 16 haec: „Mytilene urbs et natura et situ et descriptione aedificiorum et pulchritudine imprimis nobilis, agri jucundi et fertiles." Quamquam pugna ad Aeg. potam. commissa Lysander ea potitus est (Xen. Hell. II, 2, 5), tamen post victoriam Cnidiam Ol. 96, 3 Atheniensium facta et Ol. 100, 3 (378) in horum symmachiam recepta populare restituit imperium. Sed hoc rursus abjectum est, nam Pseudodem. XIII, 8 dicit: *ἐπὶ πολλῆς ἡσυχίας καὶ ἠρεμίας ὑμῶν ὁ Μυτιληναίων δῆμος λέλυται.*

IV. ad § 24.

Εὑρήσετε αὐτὸν τήν τε πόλιν διὰ Λακεδαιμονίων ἀσθενῆ ποιήσαντα καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας κιν-

---

4) Panofka Res Samiorum p. 77. Poppo Thuc. I, 2 p. 462. Boeckh. I p. 560. Wachmuth I p. 517. Brückner Kg. Philipp. p. 34—37. Clinton F. H. p. 142. Harpocrat. et Phot. s. v. *Κυπρόθεμις.*

5) Poppo Thuc. 1, 2 p. 445. Manso Sparta II p. 71. Boeckh. I p. 546. 563. Wachsmuth I p. 218. 759. A. Schaefer. I p. 23.

δυνεύσαντα πρὸς Κλέαρχον καὶ Κῦρον. Rex Persarum Darius II, qui in Atheniensium colonias invadebat, ejusque jussu Cyrus minor Lysandrum (405) pecuniis adjuverant. Xen. Hell. III, 1, 10—15.[6]) Eodem spectant verba legatorum Thebanorum ad Athenienses ibidem III, 5, 13: *ὅ γε μὲν τῆς Ἀσίας βασιλεὺς καὶ τὰ μέγιστα αὐτοῖς (Λακεδαιμονίοις) συμβαλόμενος πρὸς τὸ ὑμῶν κρατῆσαι, νῦν τί διάφορον πάσχει ἢ εἰ μεθ' ὑμῶν κατεπολέμησεν αὐτούς;* Dario (404) mortuo exorta est contentio ista Artaxerxis II. cum fratre Cyro, cui aderat Clearchus, de quo vid. Xen. Anab. I, 1, 9. II, 6, 1. Demosthenes autem dicens *εὑρήσετε αὐτὸν* confudit, ni fallor, illos duos reges et, ut alibi, contraxit ea, quae et alio tempore et ab aliis hominibus gesta erant. Ita locus hic difficillimus expediendus esse videtur.

V. ad § 26.

Σκοπεῖτε, τί δήποτ' ἐν Βυζαντίῳ οὐδείς ἐσθ' ὁ διδάξων ἐκείνους μὴ καταλαμβάνειν Χαλκηδόνα, ἣ βασιλέως μέν ἐστιν, εἴχετε δ' αὐτὴν ὑμεῖς, ἐκείνοις δ' οὐδαμόθεν προςῆκεν, μηδὲ Σηλυμβρίαν, πόλιν ὑμετέραν ποτὲ σύμμαχον οὖσαν. Chalcedon,[7]) nunc Kadi-Kevi, colonia Megarensium, in faucibus Ponti sita et adversa Byzantio, variam experta fortunam modo Atheniensium modo Lacedaemoniorum fuit; his eripuit callidus ille idemque varius homo Theramenes Ol. 92, 4. Diod. Sic. XIII, 66 haec habet: *Θηραμένης ἐπόρθει τὴν Χαλκηδόνα ναῦς μὲν ἔχων ἑβδομήκοντα, στρατιώτας δὲ πεντακιςχιλίους.* Idem ibidem: *οἱ περὶ τὸν Θηραμένην ὁμολογίαν ἐποιήσαντο πρὸς Χαλκηδονίους φόρον λαμβάνειν παρ' αὐτῶν ὅσον καὶ πρότερον,* unde elucet, cur Dem. dicat *εἴχετε αὐτὴν*

---

6) Manso Sparta III, 1 p. 27. Wachsmuth I p. 253.

7) Boeckh. 1 p. 553. Tittmann gr. Staatsv. p. 463. Wachsmuth I p. 113. Schaefer II p. 163. De scribendo nomine disseruit Voemel. Prol. Gr. p. 128.

ὑμεῖς. At non diu eam tenebant; Ol. 93, 3 Lacedaemonii recuperarunt eique Sthenelaum praefecerunt. Xen. Hell. II, 2, 1. 2. Post pacem Antalcidae Chalcedon Ol. 98, 2 Persarum imperio subdita est, quibus adhuc parebat „βασιλέως ἐστίν." Mores vero Chalcedoniorum molles fuisse tradit Theopompus apud Athen. XII p. 526 E. Iam vero Byzantinorum plurimum interfuit hac urbe, quacum commercium habebant, potiri: atqui laudat Demosthenes Byzantinos oratores, quod suos cives non impellant ad eam capiendam, quippe quae horum non sit.

Selymbria,[8]) nunc Silivria, a colonis Megarensium proxime Byzantium in littore Thraciae condita, Ol. 92, 4 ab Alcibiade per proditionem capta et praesidio Attico munita est. Diod. Sic. XIII, 66: (Ἀλκιβιάδης) μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας Σηλυβρίαν διὰ προδοσίας εἷλεν, ἐξ ἧς πολλὰ χρήματα πραξάμενος φρουρὰν κατέλιπεν. Huc refero Demosthenis verba πόλιν ὑμετέραν ποτὲ σύμμαχον οὖσαν. Selymbriani autem Ol. 105, 4 defecerunt ab Atheniensibus ad Byzantinos, qui eos sibi vectigales (συντελεῖς) reddere eorumque agrum suis videntur finibus adscribere voluisse (ὁρίζειν τὴν χώραν), quamquam pace Antalcidae Graecae urbes sui juris factae erant. Xen. Hell. V, 1, 31. Diod. Sic. XV, 110.

VI. ad § 29.

Εἰσὶ συνθῆκαι τοῖς Ἕλλησι διτταὶ πρὸς βασιλέα. De hoc loco Lucchesinius p. 294 haec scribit: „Artaxerxes Mnemon Graecorum dissidia composuit auctoritate sua, semel Ol. 101, 2, iterum Ol. 102, 2." Jam etsi utraque res, illa ex Diod. Sic. XV, 38, haec ex Xen. Hell. VI, 5, 2—4 cognoscitur et propius ad Oratoris aetatem accedit, tamen

8) Winiewski Com. hist. p. 188. A. Schaefer. I p. 147. De scribendo nomine conf. Voemel. Prol. Gr. p. 130 et Kühner ad Xen. Anab. VII, 2, 28.

rectissime vidit Jacobsius p. 146, huic sententiae obstare ipsum Demosthenem, qui nostro loco alterum horum foederum improbatum fuisse contendat „ὧν δὴ κατηγοροῦσιν.“ Quum autem huic alterum praecessisse dicat idque laudabile, vix potest aliud intelligi quam quod ipse significat XIX, 274: καλλίω ταύτης εἰρήνην οὔτε πρότερον οὐθ᾽ ὕστερον οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἔχοι πεποιημένην τὴν πόλιν. Vulgo hanc Cimonis pacem (?) dicunt, — alii referunt ad 469, alii ad 449 —, cujus condiciones honestissimas habet Diod. Sic. XII, 4. Alterum vero est haud dubie Antalcidae pax 387 a. Ch. facta, quae quam turpis fuerit, nemo ignorat. Dem. XXIII, 140: πῶς οὐκ αἰσχρὸν Λακεδαιμονίοις ἐγκαλεῖν, ὅτι τοὺς τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντας Ἕλληνας ἔγραψαν ἐξεῖναι πᾶν ὅτι ἂν θέλῃ βασιλεύς; [9])

---

9) Weber ad h. l. p. 408. A. Schaefer I p. 46. Manso Sparta III, 1 p. 97–106.

VARIETAS

lectionis e codice Dresdensi *) et passim Bodlejano **) enotata.

PRO MEGALOPOLITIS.

§ 1, 4. *πρεσβεύουσι*] *πρεσβεύονται* — § 2, 1. *ἀφέλοι*] *ἀφέλοιτο*. 6. *βουλομένων* post prius *ταυτί*. ibid. *ἄν τι*] *ἐὰν τὰ*. 7. *περιμένητε*] *περιμείνητε* — § 3, 5. *δείξω*] *λέξω* — § 4, 1. *οὐδ᾽ ἂν εἷς*] *οὐδεὶς ἂν*. 3. *τοιούτῳ καιρῷ*] *καιρῷ τοιούτῳ*. 7. *τὴν Ἀρκαδίαν*] *Ἀρκαδίαν* — § 5, 2. *ἢ ᾽κεῖνοι*] *ἢ ἐκεῖνοι*. 3. *λαθῶσιν ἡμᾶς* — hoc vocabulum male excidit —] *λαθ. ὑμᾶς*. — § 6, 1. *οὕτως*] *οὕτω*. 5. *δ᾽ ἔτι*] *δέ τι* — § 7, 1. *εἰρήνην ἅπαντες*] *πάντες εἰρήνην*. 3. *ἡμῖν*] *ὑμῖν*. 4. *ἀντι-*

---

*) Codex Dresdensis, de quo singularem scripsi libellum (Dresd. 1845), repetitum in Archiv f. Phil. u. Paed. Vol. XI. p. 152—159 continet eas orationes, quae in ed. Reisk. T. I. p. 1—220, Bekk. T. I. p. 1—197 Nr. 1—17 leguntur eodemque ordine, nisi quod pro Megalopolitis locum tenet ante pro Rhodior. libertate: illam orationem habent folia 47—49, hanc folia 50—53. Philippi epistola (12) claudit agmen. — Quae non enotata sunt, ea conveniunt cum nostra lectione.

**) In margine editionis Wolf., quam possideo, varias inveni lectiones, quarum scriptor haec praeposuit: „in margine codicis Orationum Dem. Venet. 1504, qui in biblioth. Bodlejana jam reservatur, lectiones, quae sequuntur, variantes egregia manu Pithoei scriptae reperiuntur". Quum hae conspirent cum Aldina Taylori apud Reiskium, nolui repetere; pauca, quae hunc fugerunt, subjeci lectionibus codicis Dresd.

παραταξομένους] *συμπαραταξ.* — § 9, 1. *παραινούντων*] *καὶ παραιν.* — § 10, 6. *πράττειν ἀεὶ*] *ἀεὶ καὶ πράττειν*, quod etiam Bekk. olim dederat, nuper *πράττειν ἀεί.* — § 11, 1. *τοιοῦτος*] *καὶ τοιοῦτος* 3. *βοηθήσοντας*] *βοηθήσαντας ἄν.* ibid. *νῦν ἐπ' αὐτὸν ἐχθροὺς*] *ἐχθροὺς ἐπ' αὐτὸν νῦν.* 5. *δεῖν φημι*] *φημὶ δεῖν.* 6. *Λακ. ἔσεσθαι*] *ἔσεσθαι Λακ.* Eodem v. mecum comma post *νῦν.* ibid. *ποιώμεθα*] *ποιησώμεθα.* 7. *ἡμῖν*] *ὑμῖν.* — § 12, 10. *ὑμῖν χάριν*] *χάριν ὑμῖν.* — § 13, 1. *σφόδρα*] *καὶ σφόδρα.* 7. *μὰ*] *ὃ μά.* — § 14, 1. *καὶ τῶν*] *τῶν.* ibid. *τοῦτον τὸν λόγον*] *τὸν λόγον τοῦτον.* 3. *μὲν γὰρ*] *γάρ.* 5. *πάντων*] *ἁπάντων.* ibid. *ἂν ἀντειπεῖν*] *ἀντειπεῖν.* 8. *καὶ* usque ad *τί* (§ 15, 1.) om. — 15, 2. *ταῦθ'*] *τοῦθ'.* 3. *'θέλοντες*] *θέλοντες.* 4. *ἀεὶ διὰ τοὺς*] *διὰ τοὺς ἀεί.* — § 16, 4. *αὑτῶν*] *αὐτῶν.* 7. *γένοιντο*] *γεγονότες εἶεν.* — § 17, 2. *αὑτῶν*] *αὐτῶν.* 3. *αὐτοὶ*] *καὶ αὐτοί.* — § 18, 2. *νομίζω*] *νομίζω ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.* 4. *ἐθέλωσι*] *ἐθέλωσι βοηθούντων.* 7. *οἷόν τ'*] *οἷόν τε.* — § 19, 2 et 4. *ἡμᾶς*] *ὑμᾶς.* — § 20, 4. *οἶμαι ὑμῶν ἐμοὶ*] *ὑμῶν οἴομαι* sine *ἐμοί.* 5. *φήσειν*] *φῆσαι.* 7. *ἡμᾶς*] *ὑμᾶς.* — § 21, 1. *πολὺ* usque ad *Θηβαίων* om. 3. *ἐπιτρέψαι*] *ἐπιτρέπειν.* — § 22, 3. *μεγάλους* usque ad *κομίσασθαι* om. 5. *πρότερον*] *προτέραν.* — § 23, 3. *πότερα*] *πότερα δή.* — § 24, 3. *πολύ*] *πάνυ.* 6. *μέχρι του*] *μέχρι τούτων.* ibid. *ἀδίκοις*] *ἀδικοῦσιν.* 9. *'θέλειν*] *θέλειν.* — § 25, 2. *τῷ*] *τῷ τούς.* 5. *καὶ καλὰ*] *καλά.* 6. *ἐξανεστώσας*] *ἐξαναστάσας.* — § 26, 1. *ταῦτα πρόδηλα*] *πρόδηλα ταῦτα.* 5. *αὑτοῖς*] *ἑαυτοῖς.* — § 27, 2. *αὐτοὺς* om. 7. *τούτους*] *τούτους τε.* 9. *'θέλωσι*] *ἐθέλωσι.* — § 28, 2. *γιγνομένης*] *γενομένης.* 5. *ἡμᾶς ἀδόλως*] *ἀδόλως ἡμᾶς.* ibid. *'θελήσουσιν*] *ἐθελήσουσιν.* 7. *μόνον* om. 8. *πολέμου*] *πολ. τούτου.* 9. *αὑτοῖς*] *ἑαυτοῖς.* — § 29, 3. *τούτους*]

Bodlejanus habet:

§ 11, 3. *ἐπ' αὐτὸν*] *ἐπ' αὐτούς.* Vid. Praefationem.

§ 14, 5. *πάντων*, quod Reiskium fugit.

§ 17, 5. *σφῶν αὐτῶν*] *σφῶν ἑαυτῶν.*

§ 24, 9. *πάντων*] *ἁπάντων.* ibid. *'θέλειν*] *ἐθέλειν.*

τούτους αὐτούς. — § 30, 4. ἔστιν εὐθὺς] εὐθύς ἐστιν. 6. ἂν] ἐάν. — § 31, 1 et 4. ἂν] ἐάν. 5. σωθῶσιν] σωθῶσι καὶ μὴ πέσωσιν. 7. ἡμᾶς] ὑμᾶς. 8. αὐτοὺς] αὐτούς. — § 32, 1. μὲν οὖν] μέν.

PRO RHODIORUM LIBERTATE.

§ 1, 3. τὸ διδάξαι] διδάξαι. 4. ἅπαντες ὑπάρχειν ἐγνωκ.] ἅπαντες ἐγνωκ. ὑπάρχειν. 5. πεῖσαι πράττειν] πράττ. πεῖσαι. 6. τότε om. 7. ἴσον] τοσοῦτον. ibid. ὅσονπερ] ὅσον. — § 2, 3. αὐτῶν] αὑτῶν. 6. περὶ] ὑπέρ. — § 3, 3. τουτονὶ τὸν τελ.] τὸν τελ. τουτονί. 6. ἑαυτοὺς] αὐτούς. 7. οὐ βεβοηθηκ. usque ad μόνοι τῶν om. — § 4, 1. ἁπάντων] πάντων. 3. αὑτῶν] αὐτῶν. — § 5, 3. τὸν ἄνδρα] τὸν αὐτὸν ἄνδρα. — § 6, 2. ὑπὲρ] περὶ. 3. δὲ] δὲ καὶ. 4. δοκεῖτε] δοκῆτε. 6. ποιοῖσθε] ποιεῖσθε. 7. ὑμᾶς ἀδικεῖν] ἀδικεῖν ὑμᾶς. 8. εἶπον ταῦτα] ταῦτα εἶπον. — § 7, 2. ὁ νῦν] τοίνυν. — § 8, 2. ἢ] καὶ. 4. ὑπὲρ τῶν] ὑπέρ γε τῶν. — § 9, 6. τὸν om. 8. βασιλέως] τοῦ βασ. 10. βοηθήσας] πολεμήσας. — § 10, 3. τῶν ἑαυτοῦ] ὑπὲρ τῶν ἑαυτῶν. 7. αὐτοῖς om. — § 11, 9. ἀποδέχηται] ἀποδέχοιτο. — § 12, 3. ἂν εἶναι] εἶναι. 7. ᾽κεῖνον] ἐκεῖνον. — § 13, 1. βασιλέα γε] βασιλέα. ibid. μὲν] μέν ποτε. 4. τοῦτ᾽] ταῦτ᾽. 4. ὅταν ἀντιπ.] ἂν ἀντιπ. 6. ἡμῶν] ὑμῶν. ibid. τῶν πάντων] πάντων τῶν. — § 14, 3. ὑμῖν] ἡμῖν. 7. ὑμῖν βεβαίους ἡγοῦμαι γενέσθαι] ἡγοῦμαι ὑμῖν βεβαίους γενέσθαι. — § 15, 1. οὐδεπώποτ᾽] οὐδέποτε. 3. προξενῶ] πρόξενος. ibid. ἰδίᾳ ξένος] ἰδιόξενος. 8. ἑαυτῶν] αὐτῶν. 9. αὐτῶν ὑμῖν ἐξ ἴσου συμμαχεῖν] ἐξ ἴσου συμμαχεῖν ὑμῖν αὐτῶν. — § 16, 1. ἐὰν αὐτοῖς ὑμεῖς] ἂν ὑμεῖς αὐτοῖς. 5. αἰτία τοῖς πολλοῖς] πολλοῖς αἰτία. 7. τὸν λοιπὸν] τὸ λοιπ. ibid. οὐ μικρὰν ὠφέλειαν αὐτοῖς] οὐ μικρὸν αὐτοῖς ὠφέλημα. 11. δου-

---

Bodlejanus:
§ 9, 2. ἐλευθεροῦν] ἐλευθέρους (?)
§ 15, 3. προξενῶ] πρόξενος ἢ προξένων. ibid. ἰδίᾳ ξένος] ἰδιοξένων
§ 16, 2. αὐτοῖς ὑμ.] ὑμ. αὐτοῖς

ναι δίκην] δίκην δοῦναι. 12. φήσαιτε] φήσετε. — § 17, 2. πολεμ. πεπολ.] πεπολ. πολ. 3. μὲν ἴστε] ἴστε μέν. 8. φιλονεικίας] φιλοτιμίας. — § 18, 5. εἰρήνην ὑμᾶς] ὑμας εἰρήνην. 6. ὀλιγαρχ.] τοὺς ὀλιγαρχ. — § 19, 4. ἡμῖν] ὑμῖν, 5. ὀλιγαρχίας] ὀλιγαρχιῶν. 8. ἐξαγαγόντας] ἂν ἐπανάξοντας. 9. τοῦτ'] τούτους. — § 20, 5. ἁπάντων] πάντων. — § 21, 3. οἷάπερ] οἷα. 4. ἀξιώσαιτε] ἀξιώσετε. 5. φήσει] φήσειε. 8. τὰ βέλτ. βουλ.] βουλ. τὰ βελτ. — § 22, 1. ἐνταυθὶ] ἐνταυθοῖ. 2. συνεβουλήθησαν] συνεβούλευσαν. ibid. ὁ δῆμος[ἡ πόλις. 5. ἀτυχοῦντας] ἀτυχήσαντας. — § 23, 5. φοβήσεσθε] φοβηθήσεσθε. 7. ὑπὸ τῶν] τῶν. 9. κεκράτηκε] καὶ κεκράτ. ibid. βασιλεὺς] ὁ βασιλ. — § 24, 2. πόλιν διὰ] πόλιν τὴν. 5. φανεροῦ] τοῦ φανεροῖ. — § 25, 1. ὑμῖν] ἡμῖν. 6. αὐτὸν] αὐτοὺς. 8. ὑπὲρ ὑμῶν] ἡμῶν. — § 26, 3. διδάξων] διδάσκων. 4. αὐτὴν ὑμεῖς] ὑμεῖς αὐτήν. 7. τούτου] τούτων. 8. τὰς πόλεις om. — § 27, 1. Μαύσωλον ζῶντα] Μαυσώλου ζῶντος. 3. ἑτέρας πόλεις] πόλ. ἑτέρ. 4. ὧν βασιλ.] ὧν καὶ βασ. — § 28, 4. παραινεῖν] παραινέσαι. 7. δυνήσονται] δυνήσωνται. — § 29, 2. λέγειν ἔχω τούτου] τούτ. λέγ. ἔχω. 3. διτταὶ ante τοῖς Ἑλλ. 5. ἀμφοτέραις] ἀμφοτέροις. — § 30, 1. ποιεῖν] καὶ ποιεῖν. 3. πάντων] ἁπάντων. 7. ὧν ἂν] ὧν ἐάν. — § 31, 6. ὑμᾶς εἰκότως] εἰκ. ὑμᾶς. — § 32, 3. μισθοτούντων] μισθοδότων. ibid. αὐτοὺς] αὐτοῖς. 4. αἰτιᾶσθαι] αἰτιάσασθαι. 5. τῆς ἐν ταῖς στρατείαις] τῆς ἐν στρατείᾳ τάξεως. — § 33, 5. τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον ὑμῖν [ἕξειν] ὀμωμοκότας] τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς ὑμῖν ὀμωμοκ. — § 34, 1. ὅτι τις] ὅ τις. 2. ὑμῶν] ὑμῖν. 6. δυνηθῆτε] δυνήσεσθε. 7. ἔχοι om. — § 35, 2. τῶν πράγμ. τούτ.] τούτων τῶν πρ. 6. αὐτὰ] ταῦτα.

Bodlejanus:

§ 21, 5. τοιοῦτο] τοιοῖτον, quod vide ne verum sit.
§ 29, 5. ἀμφοτέραις, quod Reiskium fugit.
§ 30, 3. πάντων] ἁπάντων.

Discrepantia lectionis ex utraque Aldina enotata.*)

PRO RHODIORUM LIBERTATE**).

§		Ald. I.	Ald. II.
§ 1,	1.	Μαι	οι Μαι.
§ 2,	3.	αὐτῶν	αὑτῶν.
§ 2,	4.	αὐτῶν	αὑτῶν.
§ 7,	3.	αὐτόν	αὑτόν.
§ 7,	4.	παραινέσαιμι	παραινέσαι (?)
§ 9,	10.	πολεμήσας	βοηθήσας.
§ 10,	3.	ἑαυτῶν	ἑαυτοῦ.
§ 10,	7	ἡγοῦνται	αὑτοῖς ἡγοῦνται.
§ 12,	6.	αὐτῆς	αὑτῆς.
§ 13,	5.	ἀντιπόιηται μόνον, ...	ἀντιποίηται,μόνον.
§ 30,	3.	ὑποληφθῆτε	ὑπολυφθῆτε (?).

*) De utraque Aldina dixi in Praefat. ad Vol. II. Philipp. Dem. p. XII et Voemelius Prol. Crit. p. 176 et 284. Differunt autem litterarum compendiis et versuum spatio. Tertium exemplum, quod adservatur in bibl. Reg. Dresd., omnino convenit cum secundo.

**) In oratione Megalopolitana nullum esse Aldinarum discrimen ex accurata intellexi collatione.

Lipsiae, typis A. Edelmanni, typogr. acad.

Corrigenda.

P.	12	v.	1	pro	λάθωσιν	lege	λάθωσιν ἡμᾶς
„	12	„	3	„	γ᾽ εἴποιμεν	„	γ᾽ ἂν εἴποιμεν
„	14	„	4	„	φλανθρ	„	φιλανθρ.
„	14	„	11	„	σκοπεῖν	„	σκοπεῖν μὲν
„	16	„	14	„	κωλύοντας	„	κωλύονται
„	17	„	1	„	ἀνθρώπων	„	πάντων ἀνθρώπων
„	20	„	1	„	οὐ γὰρ	„	οὐ γὰρ ἂν
„	21	„	8	„	εἰ δὲ	„	εἰ δὲ καὶ
„	23	„	7	„	ἴσμεν γὰρ	„	ἴσμεν
„	24	„	8	„	κατοικουμένας	„	κατοικουμένας πόλεις
„	26	„	5	„	δεδωκότες	„	δεδωκότος.